

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

Περιεχόμενα	Σελίδα
Διοικητικό Συμβούλιο και Εκτελεστική Διεύθυνση	1
Δήλωση των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Υπευθύνων της Εταιρίας για τη Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων	2
Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου	3
Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων	8
Ενοποιημένος Ισολογισμός	9
Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια	10
Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	12
Περίληψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών	
1. Βάση ετοιμασίας	13
2. Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	13
3. Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις	13
4. Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ	14
5. Σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις	16
6. Βάση ενοποίησης	20
7. Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις	21
8. Συμμετοχή σε κοινοπραξίες	21
9. Μετατροπή ξένου συναλλάγματος	21
10. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα	22
11. Κύκλος εργασιών	22
12. Αναγνώριση εσόδων	22
13. Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού	23
14. Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών	23
15. Φορολογία	24
16. Χρηματοοικονομικά μέσα	24
17. Διαγραφή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων	27
18. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	27
19. Λογιστική αντιστάθμισης	29
20. Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων	30
21. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	30
22. Ασφαλιστικές εργασίες	30
23. Συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης	31
24. Χρηματοδοτικές μισθώσεις – Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής	32
25. Λειτουργικές μισθώσεις – Το Συγκρότημα ως μισθωτής	32
26. Ακίνητα και εξοπλισμός	32
27. Επενδύσεις σε ακίνητα	32
28. Αποθέματα ακινήτων προς πώληση	33
29. Υπεραξία και άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία	33
30. Μετοχικό κεφάλαιο	33
31. Προβλέψεις για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές	33
32. Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	33
33. Συγκριτικές πληροφορίες	34

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

Περιεχόμενα (συνέχεια)	Σελίδα
Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Πληροφορίες για την Εταιρία	35
2. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα	35
3. Έσοδα από τόκους	38
4. Έξοδα από τόκους	38
5. Έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	39
6. Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρές (ζημιές)/κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων	40
7. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες και απαιτήσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	41
8. Λοιπά έσοδα	42
9. Δαπάνες προσωπικού	43
10. Μεριδίο στις (ζημιές)/κέρδη συγγενών εταιριών	49
11. Κέρδη πριν τη φορολογία	49
12. Φορολογία	50
13. Κέρδη κατά μετοχή	52
14. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και τοποθετήσεις σε τράπεζες	53
15. Επενδύσεις	53
16. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	58
17. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	58
18. Απαιτήσεις ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων	59
19. Ακίνητα και εξοπλισμός	60
20. Άυλα περιουσιακά στοιχεία	62
21. Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	65
22. Καταθέσεις από τράπεζες	66
23. Καταθέσεις πελατών	66
24. Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	67
25. Ομολογιακά δάνεια	70
26. Λοιπές υποχρεώσεις	72
27. Δανειακό κεφάλαιο	73
28. Μετοχικό κεφάλαιο	75
29. Μερίσματα	77
30. Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά	78
31. Διαχειριστικές δραστηριότητες	80
32. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης	81
33. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις	82
34. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης	84
35. Καθαρή ταμειακή ροή (για)/από εργασίες	87
36. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	88
37. Λειτουργικές μισθώσεις – Το Συγκρότημα ως μισθωτής	89
38. Διαχείριση κινδύνων – Πιστωτικός κίνδυνος	89
39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς	99
40. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος ρευστότητας	105
41. Διαχείριση κινδύνων – Άλλοι κίνδυνοι	108
42. Διαχείριση κεφαλαίου	109
43. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα	112
44. Εταιρίες του Συγκροτήματος	115
45. Εξαγορές θυγατρικών εταιριών	118
46. Επένδυση σε συγγενή εταιρία	123
47. Γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού	124
Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών προς τα Μέλη της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	125

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Διοικητικό Συμβούλιο και Εκτελεστική Διεύθυνση

Διοικητικό Συμβούλιο Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (Ιθύνουσα Εταιρία Συγκροτήματος)	Θεόδωρος Αριστοδήμου ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ανδρέας Αρτέμης ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Βασίλης Γ. Ρολόγης Κώστας Ζ. Σεβέρης Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης Ευδόκιμος Ξενοφώντος Άννα Διογένους Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης Χρίστος Μουσκής Μάνθος Μαυρομάτης Ανδρέας Ηλιάδης Γιάννης Κυπρή Κώστας Χατζήπαπας Νικόλαος Π. Τσάκος
Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση Συγκροτήματος	Ανδρέας Ηλιάδης ΑΝΩΤΑΤΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ Γιάννης Κυπρή ΠΡΩΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ
Γενικοί Διευθυντές Συγκροτήματος	Αντώνης Τζιακούρης ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Βάσος Σιαρλή ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ Χρίστος Χατζημιτσής ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Νικόλας Καρυδάς ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ
Γραμματέας	Γιάννης Κυπρή
Νομικοί Σύμβουλοι	Χρυσ αφίνης & Πολυβίου
Ανεξάρτητοι Ελεγκτές	Ernst & Young Cyprus Ltd
Εγγεγραμμένο Γραφείο	Στασίνου 51 Αγ. Παρασκευή, Στρόβολος Τ.Θ. 24884, 1398 Λευκωσία, Κύπρος Τηλέφωνο: +357 22122100, Φαξ: +357 22336258

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Δήλωση των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Υπευθύνων της Εταιρίας για τη Σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων

(σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου 190(I)/2007 αναφορικά με τις Προϋποθέσεις Διαφάνειας)

Εμείς, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και οι υπεύθυνοι για τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (η 'Εταιρία') για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008, επιβεβαιώνουμε ότι εξ όσων γνωρίζουμε,

- (α) οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στις σελίδες 8 μέχρι 124
 - (i) καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις πρόνοιες του Περί Εταιριών Νόμου της Κύπρου, και
 - (ii) παρέχουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων, της οικονομικής κατάστασης και του κέρδους ή ζημιάς της Εταιρίας και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως σύνολο, και
- (β) η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου παρέχει μια δίκαιη ανασκόπηση των εξελίξεων και της απόδοσης των εργασιών καθώς και της θέσης της Εταιρίας και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως σύνολο, μαζί με περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Θεόδωρος Αριστοδήμου	Πρόεδρος
Ανδρέας Αρτέμης	Αντιπρόεδρος
Βασίλης Γ. Ρολόγης	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Κώστας Ζ. Σεβέρης	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Άννα Διογένους	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Χρίστος Μουσκής	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Μάνθος Μαυροματάς	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Ανδρέας Ηλιάδης	Εκτελεστικός Σύμβουλος
Γιάννης Κυπρή	Εκτελεστικός Σύμβουλος
Κώστας Χατζήπαπας	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Νικόλαος Π. Τσάκος	Μη εκτελεστικός Σύμβουλος
Χρίστης Χατζημιτσής	Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής

25 Φεβρουαρίου 2009

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει στους μετόχους την Έκθεσή του και τις ελεγμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008.

Δραστηριότητες

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (η 'Εταιρία') είναι η ιθύνουσα εταιρία του Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου (το 'Συγκρότημα'). Οι κύριες δραστηριότητες της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Κύπρο και στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του έτους συνέχισαν να είναι η παροχή τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, οι ασφαλιστικές εργασίες και οι κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες.

Κατά τη διάρκεια του 2008 το Συγκρότημα επέκτεινε περαιτέρω τις διεθνείς του εργασίες με την εξαγορά της Ουκρανικής τράπεζας JSC AvtoZAZbank, της Ρωσικής τράπεζας CB Uniastrum Bank LLC και της Uniastrum Leasing LLC η οποία παρέχει χρηματοδοτικές μισθώσεις στη Ρωσία.

Όλες οι εταιρίες και τα υποκαταστήματα του Συγκροτήματος παρατίθενται στη Σημείωση 44 των οικονομικών καταστάσεων.

Οικονομικά αποτελέσματα

Τα κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της Εταιρίας για το 2008 ανήλθαν σε €502 εκατ. (2007: €485 εκατ.), σημειώνοντας αύξηση 4% σε σχέση με το 2007. Κατά το 2008 το Συγκρότημα διατήρησε υψηλά επίπεδα κερδοφορίας παρά το αρνητικό διεθνές περιβάλλον. Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων του Συγκροτήματος ανήλθε σε 25,1% και ο δείκτης κόστους προς έσοδα ήταν 44,9%.

Βασικά Οικονομικά Στοιχεία Συγκροτήματος			
	Μεταβολή	2008	2007
		€000	€000
Κέρδη πριν τη φορολογία	-5%	551.614	582.362
Κέρδη μετά τη φορολογία και τα δικαιώματα μειοψηφίας	+4%	502.388	485.168
Κέρδη κατά μετοχή	+1,3 ε.μ.*	87,6 σεντ	86,3 σεντ
Κόστος/έσοδα	+1,3 ε.μ.*	44,9%	43,8%
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων	-2,5 ε.μ.*	25,1%	27,6%

* ε.μ. = εκατοστιαίες μονάδες, 1 εκατοστιαία μονάδα = 1%

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη Συγκροτήματος			
	Μεταβολή	2008	2007
		€000	€000
Δάνεια	+29%	24.449.316	18.920.921
Καταθέσεις	+11%	27.935.747	25.178.966
Ίδια κεφάλαια	+3%	2.056.367	2.005.190

Τα αποτελέσματα του έτους αντικατοπτρίζουν τα ακόλουθα:

- Αύξηση των μεγεθών (29% στα δάνεια και 11% στις καταθέσεις).
- Αύξηση των εσόδων (σημαντικά έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, αύξηση 5% στα καθαρά έσοδα από τόκους και 10% στα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες).
- Συγκράτηση της αύξησης των εξόδων σε ρυθμούς μικρότερους από την αύξηση του όγκου εργασιών.
- Θετική συνεισφορά των νέων αγορών (Ρωσία, Ρουμανία και Ουκρανία).

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Μερίσματα

Το Διοικητικό Συμβούλιο προτείνει την καταβολή τελικού μερίσματος προς €0,12 κατά μετοχή. Το Δεκέμβριο 2008 πληρώθηκε προμέρισμα προς €0,15 κατά μετοχή, συνολικού ποσού €86.011 χιλ. Το σύνολο των μερισμάτων για το έτος 2008 ανέρχεται σε €0,27 (2007: €0,44) κατά μετοχή.

Μελλοντικές εξελίξεις

Το Συγκρότημα έχει θέσει τις στρατηγικές του προτεραιότητες για το 2009, με στόχο τη συστηματική δημιουργία αξίας για τους μετόχους του. Οι επιδόσεις του Συγκροτήματος κατά το 2008 επιβεβαιώνουν τον ορθό προγραμματισμό και τη σοβαρότητα με την οποία το Συγκρότημα αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Το Συγκρότημα παρακολουθεί τις εξελίξεις τόσο στις διεθνείς πιστωτικές αγορές όσο και στο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Κύπρο, την Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή και λαμβάνει μέτρα για το μετριασμό των επιπτώσεων τους και για την αποτελεσματική θωράκισή του.

Οι στρατηγικές προτεραιότητες για το έτος 2009 επικεντρώνονται στη διατήρηση της ισχυρής ρευστότητας του Συγκροτήματος, την ενίσχυση της κεφαλαιακής του επάρκειας, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τον περιορισμό των εξόδων, παράλληλα με την πειθαρχημένη ανάπτυξη των εργασιών και την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων.

Το Συγκρότημα στοχεύει στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ρευστότητας στην Κύπρο και την Ελλάδα και παράλληλα στον περιορισμό της αρνητικής επίδρασης που θα έχει η επίτευξη αυτού του στόχου στην κερδοφορία του Συγκροτήματος. Στοχεύει επίσης να δώσει ιδιαίτερη σημασία στην αναθεώρηση της τιμολόγησης τόσο των υφιστάμενων όσο και των νέων δανείων, έτσι ώστε η τιμολόγηση να αντικατοπτρίζει τις συνθήκες περιορισμένης ρευστότητας που επικρατούν στην αγορά. Το Συγκρότημα θα δώσει επίσης έμφαση στην εξυπηρέτηση πελατών και στην προσφορά προϊόντων για να ενδυναμωθούν ακόμα περισσότερο οι σχέσεις μεταξύ του Συγκροτήματος και των πελατών του.

Το Συγκρότημα επεκτάθηκε στη Ρωσική αγορά τον Αύγουστο του 2007 μέσω της σύστασης θυγατρικής τράπεζας η οποία αρχικά επικεντρώθηκε στον τομέα μεγάλων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αξιοποιώντας έτσι τις υφιστάμενες πελατειακές του σχέσεις. Οι στρατηγικοί στόχοι του Συγκροτήματος περιλαμβάνουν την κάλυψη της ρευστότητας για δανειοδοτήσεις από την τοπική αγορά. Για επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται η επέκταση του δικτύου καταστημάτων. Προς αυτή την κατεύθυνση, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της CB Uniastrum Bank LLC στη Ρωσία τον Οκτώβριο του 2008. Η CB Uniastrum Bank LLC ιδρύθηκε το 1994, εδρεύει στη Μόσχα και διαθέτει το ένατο μεγαλύτερο δίκτυο καταστημάτων στη Ρωσία, με περισσότερα από 210 καταστήματα. Η CB Uniastrum Bank LLC διαθέτει ευρύ δίκτυο καταστημάτων στη Μόσχα και σε 42 άλλες περιοχές της Ρωσίας και ένα καλό συνδυασμό τραπεζικών υπηρεσιών προς ιδιώτες και μικρές επιχειρήσεις. Η αυξανόμενη καταθετική βάση της CB Uniastrum Bank LLC και η υψηλή αναγνωρισιμότητα του ονόματός της, επιτρέπει τη χρηματοδότηση της επέκτασης της τράπεζας, αξιοποιώντας το διευρυμένο δίκτυο καταστημάτων της. Στις αρχές του 2009, το Συγκρότημα αποφάσισε να προχωρήσει με τη λειτουργική συγχώνευση των δραστηριοτήτων των δύο τραπεζικών μονάδων στη Ρωσία. Η συγχώνευση στοχεύει στην επίτευξη συνεργιών μεταξύ των δύο μονάδων μέσω της μείωσης των εξόδων και της βελτίωσης των συστημάτων και διαδικασιών. Η λειτουργική συγχώνευση των εργασιών αναμένεται να ολοκληρωθεί πλήρως κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009.

Το Συγκρότημα δραστηριοποιήθηκε στη Ρουμανία το 2007 προσφέροντας τραπεζικές υπηρεσίες και υπηρεσίες χρηματοδοτικών μισθώσεων. Το Συγκρότημα στοχεύει στην ανάπτυξη της πελατειακής του βάσης στη Ρουμανία επιλεκτικά, πάντοτε σε συνάρτηση με την προσεκτική διαχείριση των κινδύνων και τη συνεχή παρακολούθησή τους.

Το Μάιο του 2008, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την εξαγορά της Ουκρανικής τράπεζας JSC AvtoZAZbank. Σαν αποτέλεσμα αυτής της εξαγοράς, το Συγκρότημα στοχεύει στην προσφορά ολοκληρωμένων τραπεζικών υπηρεσιών στην Ουκρανία, αξιοποιώντας το μεγάλο αριθμό πελατειακών σχέσεων που διαθέτει μέσω των διεθνών τραπεζικών υπηρεσιών που προσφέρει στην Κύπρο, με επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ουκρανία. Οι σημερινές συνθήκες της Ουκρανικής οικονομίας είναι ιδιαίτερα απαιτητικές και η προτεραιότητα του Συγκροτήματος είναι η προσεκτική επιλογή των πελατών του.

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Μελλοντικές εξελίξεις (συνέχεια)

Η επέκταση σε νέες αγορές έχει στόχο τη μακροπρόθεσμη διασπορά των περιουσιακών στοιχείων και των εσόδων του Συγκροτήματος. Οι χώρες που έχουν επιλεγεί είναι αυτές με τις οποίες το Συγκρότημα έχει υφιστάμενες πελατειακές σχέσεις και οι οποίες έχουν μεγάλο πληθυσμό, χαμηλή διείσδυση του τραπεζικού τομέα και επίπεδα ανάπτυξης τα οποία είναι υψηλότερα από αυτά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η ψαλίδα επιτοκίου σε αυτές τις χώρες είναι αρκετά υψηλότερη από το μέσο όρο της ΕΕ και έτσι, σε συνάρτηση με προσεκτική διαχείριση των κινδύνων και σταδιακή επίτευξη οικονομιών κλίμακας, μπορούν να επιτευχθούν υψηλότερα επίπεδα κερδοφορίας σε ένα μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού

Τα γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού παρατίθενται στη Σημείωση 47 των οικονομικών καταστάσεων.

Διαχείριση κινδύνων

Όπως κάθε χρηματοοικονομικός οργανισμός, το Συγκρότημα εκτίθεται σε κινδύνους, οι πιο σημαντικοί από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος αγοράς (ο οποίος προκύπτει από αρνητικές μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος, επιτοκίων ή αξιών) και ο λειτουργικός κίνδυνος. Το Συγκρότημα παρακολουθεί και διαχειρίζεται αυτούς τους κινδύνους με διάφορους μηχανισμούς. Λεπτομέρειες για τη διαχείριση των κινδύνων του Συγκροτήματος αναφέρονται στις Σημειώσεις 38 μέχρι 41 των οικονομικών καταστάσεων.

Μετοχικό κεφάλαιο

Κατά τη διάρκεια του έτους, το εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας αυξήθηκε κατά €20.439 χιλ. ως αποτέλεσμα της επανεπένδυσης μερίσματος όπως αναφέρεται στη Σημείωση 28 των οικονομικών καταστάσεων.

Από την 1 Ιανουαρίου 2008, η ονομαστική αξία του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας αυξήθηκε σε €1,00 κατά μετοχή. Ποσό ύψους €82.497 χιλ. από το 'Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο' χρησιμοποιήθηκε για την αλλαγή της ονομαστικής αξίας των μετοχών, ώστε ο αριθμός των εκδοθέντων μετοχών της Εταιρίας να παραμείνει ο ίδιος, ενώ η ονομαστική αξία των μετοχών είναι €1,00 η κάθε μία αντί £0,50 η κάθε μία.

Υιοθέτηση και εφαρμογή του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το Συγκρότημα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην εφαρμογή πολιτικής, πρακτικών και διαδικασιών σωστής εταιρικής διακυβέρνησης. Η Εταιρία, ως εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ), έχει υιοθετήσει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που καταρτίστηκε από το ΧΑΚ και εφαρμόζει τις αρχές του.

Το Συγκρότημα τηρεί τις διατάξεις του αναθεωρημένου Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΧΑΚ με εξαίρεση τη διάταξη Α.2.3, σχετικά με την εισαγωγή νέου κριτηρίου για τον ορισμό των ανεξάρτητων διοικητικών συμβούλων, βάσει του οποίου σύμβουλος που έχει θητεία πέραν των εννέα ετών δεν θεωρείται ανεξάρτητος. Η διάταξη Α.2.3 προβλέπει ότι τουλάχιστον το 50% του Διοικητικού Συμβουλίου, μη συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, θα πρέπει να είναι ανεξάρτητοι μη εκτελεστικοί διοικητικοί σύμβουλοι. Το ΧΑΚ έχει παραχωρήσει παράταση στην Εταιρία μέχρι τον Δεκέμβριο του 2009 για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

Από τις 15 Ιανουαρίου 2009 και κατά την ημερομηνία της Έκθεσης αυτής, το Συγκρότημα τηρεί όλες τις διατάξεις του αναθεωρημένου Κώδικα.

Επίσης, η Εταιρία, ως εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ), εφαρμόζει τις διατάξεις για την εταιρική διακυβέρνηση εισηγμένων εταιριών που περιέχονται στο νόμο Ν3016/2002 της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Μέτοχοι που κατέχουν πέραν του 5% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας

Στις 31 Δεκεμβρίου 2008 και 18 Φεβρουαρίου 2009, 7,3% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας κατέχεται από ταμεία προνοίας/συντάξεως που χρηματοδοτούνται από το Συγκρότημα στην Κύπρο και 6,0% κατέχεται από επενδυτικά ταμεία τα οποία διαχειρίζεται η Lone Pine Capital LLC. Δεν υπήρχαν άλλοι μέτοχοι που κατείχαν πέραν του 5% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας.

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Διοικητικό Συμβούλιο

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας αναφέρονται στη σελίδα 1. Ο κ. Θεόδωρος Αριστοδήμου εκλέγηκε πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στις 14 Μαΐου 2008 σε αντικατάσταση του κ. Ελευθέριου Π. Ιωάννου ο οποίος είχε συμπληρώσει την ηλικία των 75 χρόνων και, σύμφωνα με το καταστατικό της Εταιρίας, αποστράφηκε. Όλοι οι υπόλοιποι Σύμβουλοι ήταν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη διάρκεια ολόκληρου του έτους 2008 και μέχρι την ημερομηνία αυτής της Έκθεσης, εκτός από τον κ. Νικόλαο Π. Τσάκο που διορίστηκε στις 14 Μαΐου 2008. Επίσης, ο κ. Μιχάλης Σαρρής (ο οποίος διορίστηκε στις 14 Μαΐου 2008) και οι κ.κ. Χαρίλαος Γ. Σταυράκης, Ανδρέας Πίπτας και Χρίστος Σ. Παντζαρής αποχώρησαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 26 Μαΐου 2008, 29 Φεβρουαρίου 2008, 11 Σεπτεμβρίου 2008 και 15 Ιανουαρίου 2009, αντίστοιχα.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Εταιρίας, οι κ.κ. Ανδρέας Αρτέμης, Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης, Χρίστος Μουσκή, Ανδρέας Ηλιάδης και Γιάννης Κυπρή εξέρχονται, είναι όμως επανεκλέξιμοι και προσφέρονται για επανεκλογή. Για την πλήρωση των θέσεων που κενώνονται θα γίνει εκλογή.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκφράζουν τις ευχαριστίες τους προς τον αποχωρήσαντα Πρόεδρο κ. Ελευθέριο Π. Ιωάννου για την πολύτιμη προσφορά του ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και προς τον κ. Χαρίλαο Γ. Σταυράκη, πρώην Πρώτο Εκτελεστικό Διευθυντή Εργασιών Κύπρου και Αναπληρωτή Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή Συγκροτήματος, για την πολύχρονη συνεισφορά του στο Συγκρότημα. Εκφράζουν επίσης τις ευχαριστίες τους προς τους κ.κ. Χρίστο Σ. Παντζαρή και Ανδρέα Πίπτα για την πολύτιμη προσφορά τους κατά τη θητεία τους στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας.

Συμμετοχή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας

Το ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας που κατέχουν κατά κυριότητα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι σύζυγοι, τα ανήλικα τέκνα τους και εταιρίες στις οποίες αυτοί κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον 20% του δικαιώματος ψήφου σε γενική συνέλευση, στις 31 Δεκεμβρίου 2008 και 18 Φεβρουαρίου 2009, παρουσιάζεται πιο κάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2008	18 Φεβρουαρίου 2009
	%	%
<i>Μη εκτελεστικοί</i>		
Θεόδωρος Αριστοδήμου	0,517	0,690
Ανδρέας Αρτέμης	0,340	0,340
Χρίστος Σ. Παντζαρής	0,097	δ/ε
Βασίλης Γ. Ρολόγης	0,001	0,001
Κώστας Ζ. Σεβέρης	0,428	0,428
Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	0,069	0,069
Ευδόκιμος Ξενοφώντος	-	-
Άννα Διογένους	0,166	0,166
Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	0,035	0,035
Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	0,020	0,020
Χρίστος Μουσκή	0,029	0,029
Μάνθος Μαυρομαμάτης	0,032	0,032
Κώστας Χατζήπαπας	0,001	0,001
Νικόλαος Π. Τσάκος	-	-
<i>Εκτελεστικοί</i>		
Ανδρέας Ηλιάδης	0,004	0,004
Γιάννης Κυπρή	0,005	0,005
	1,744	1,820

Κατά τη διάρκεια του 2008, παραχωρήθηκαν στους εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους 2.000.000 Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2008/2010. Επιπρόσθετα παραχωρήθηκαν 12.000 δικαιώματα σε μη εκτελεστικό σύμβουλο υπό την ιδιότητά του ως υπαλλήλου της Εταιρίας.

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

Ανεξάρτητοι ελεγκτές

Οι ανεξάρτητοι ελεγκτές της Εταιρίας, Ernst & Young Cyprus Ltd, έχουν εκδηλώσει επιθυμία να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Θα κατατεθεί ψήφισμα στην Ετήσια Γενική Συνέλευση για τον επαναδιορισμό και τον καθορισμό της αμοιβής τους.

Θεόδωρος Αριστοδήμου
Πρόεδρος

25 Φεβρουαρίου 2009

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

		2008	2007
	Σημ.	€000	€000
Κύκλος εργασιών	2	2.690.380	2.170.650
Έσοδα από τόκους	3	2.098.057	1.728.818
Έξοδα από τόκους	4	(1.305.906)	(976.439)
Καθαρά έσοδα από τόκους		792.151	752.379
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	5	227.214	210.504
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	5	(9.408)	(12.381)
Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	6	158.790	46.711
Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων	6	(59.719)	29.050
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες	7	31.590	174.826
Απαιτήσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	7	29.530	(118.376)
Λοιπά έσοδα	8	35.104	32.372
		1.205.252	1.115.085
Δαπάνες προσωπικού	9	(330.988)	(295.597)
Άλλα λειτουργικά έξοδα		(220.631)	(190.397)
Κέρδη πριν τις προβλέψεις		653.633	629.091
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων	38	(91.601)	(55.877)
Κέρδη πριν το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών		562.032	573.214
Μερίδιο στις (ζημιές)/κέρδη συγγενών εταιριών	10	(10.418)	9.148
Κέρδη πριν τη φορολογία	11	551.614	582.362
Φορολογία	12	(72.931)	(91.843)
Κέρδη μετά τη φορολογία		478.683	490.519
Αναλογούντα σε:			
Δικαιώματα μειοψηφίας (ζημιά/(κέρδος))		23.705	(5.351)
Μετόχους της Εταιρίας		502.388	485.168
Βασικά κέρδη κατά μετοχή (σεντ)	13	87,6	86,3
Μειωμένα κέρδη κατά μετοχή (σεντ)	13	82,1	86,3

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένος Ισολογισμός

στις 31 Δεκεμβρίου 2008

		2008	2007
	Σημ.	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	14	1.017.073	1.325.191
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	14	4.582.076	6.158.367
Συμφωνίες επαναπώλησης		120.000	-
Επενδύσεις	15	4.240.719	4.131.148
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	16	447.679	530.610
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	17	24.449.316	18.920.921
Ακίνητα και εξοπλισμός	19	419.395	319.662
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	20	442.445	82.127
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	21	382.850	277.846
Επένδυση σε συγγενή εταιρία	46	5.663	17.318
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		36.107.216	31.763.190
Υποχρεώσεις			
Καταθέσεις από τράπεζες	22	2.832.298	1.233.337
Συμφωνίες επαναγοράς		305.000	435.140
Καταθέσεις πελατών	23	27.935.747	25.178.966
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	24	506.447	608.566
Ομολογιακά δάνεια	25	959.169	1.253.690
Λοιπές υποχρεώσεις	26	578.103	379.553
Δανειακό κεφάλαιο	27	934.085	668.748
Σύνολο υποχρεώσεων		34.050.849	29.758.000
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	28	586.662	483.726
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		676.949	688.349
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά	30	(99.759)	186.325
Αδιανέμητα κέρδη		877.225	607.668
Ίδια κεφάλαια μετόχων της Εταιρίας		2.041.077	1.966.068
Δικαιώματα μειοψηφίας		15.290	39.122
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		2.056.367	2.005.190
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		36.107.216	31.763.190
Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις			
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	33	1.962.350	1.751.677
Ανειλημμένες υποχρεώσεις	33	4.249.627	3.417.512

Θ. Αριστοδήμου
Α. Αρτέμης
Α. Ηλιάδης
Γ. Κυπρή
Χρ. Χατζημιτσής

Πρόεδρος
 Αντιπρόεδρος
 Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής Συγκροτήματος
 Πρώτος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος
 Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

	Αναλογούνται στους μετόχους της Εταιρίας					Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά (Σημ. 30)	Αδιανέμητα κέρδη (Σημ. 30)	Σύνολο		
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2008	483.726	688.349	186.325	607.668	1.966.068	39.122	2.005.190
Ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:							
- κρατικά αξιόγραφα και ομόλογα	-	-	(110.947)	-	(110.947)	-	(110.947)
- μετοχές	-	-	(52.251)	-	(52.251)	-	(52.251)
Κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	-	-	7.858	-	7.858	-	7.858
Επανεκτίμηση ακινήτων	-	-	4.362	-	4.362	-	4.362
Αναβαλλόμενη φορολογία	-	-	(3.096)	1.159	(1.937)	-	(1.937)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	(149.186)	-	(149.186)	-	(149.186)
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ (Σημ. 20)	-	-	10.593	(10.593)	-	-	-
Μεταφορά στα αποτελέσματα λόγω απομείωσης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση	-	-	9.225	-	9.225	-	9.225
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πώληση ακινήτων	-	-	(118)	118	-	-	-
Μεταφορά στα αποτελέσματα λόγω αποπληρωμής/πώλησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση και τερματισμό χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	-	-	(9.310)	-	(9.310)	-	(9.310)
Καθαρές ζημιές που αναγνωρίστηκαν κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια	-	-	(292.870)	(9.316)	(302.186)	-	(302.186)
Κέρδη μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	502.388	502.388	(23.705)	478.683
Συνολικά κέρδη/(ζημιές) για το έτος	-	-	(292.870)	493.072	200.202	(23.705)	176.497
Κεφαλαιοποίηση αποθεματικού από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο λόγω μετατροπής της ονομαστικής αξίας της μετοχής από £0,50 σε €1,00 η κάθε μία (Σημ. 28)	82.497	(82.497)	-	-	-	-	-
Μέρισμα που πληρώθηκε (Σημ. 29) και μέρισμα που επανεπενδύθηκε (Σημ. 28)	20.439	71.097	-	(227.191)	(135.655)	-	(135.655)
Μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες:							
- αγορές	-	-	(1.361)	-	(1.361)	-	(1.361)
- πωλήσεις	-	-	2.974	(1.025)	1.949	-	1.949
Στοιχείο κεφαλαίου μετατρέψιμων χρεογράφων	-	-	5.173	-	5.173	-	5.173
Κόστος παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών (Σημ. 9)	-	-	-	4.701	4.701	-	4.701
Μέρισμα που πληρώθηκε από θυγατρικές μετά την επανεπένδυση	-	-	-	-	-	(368)	(368)
Αλλαγή στο μερίδιο μειοψηφίας και εξαγορά θυγατρικής εταιρίας	-	-	-	-	-	241	241
31 Δεκεμβρίου 2008	586.662	676.949	(99.759)	877.225	2.041.077	15.290	2.056.367

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007

	Αναλογούνται στους μετόχους της Εταιρίας					Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά (Σημ. 30)	Αδιανέμητα κέρδη (Σημ. 30)	Σύνολο		
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2007	473.144	583.257	164.721	324.515	1.545.637	-	1.545.637
Κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:							
- κρατικά αξιόγραφα και ομόλογα	-	-	(28.629)	-	(28.629)	-	(28.629)
- μετοχές	-	-	18.021	-	18.021	-	18.021
Κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	-	-	1.931	-	1.931	-	1.931
Επανεκτίμηση ακινήτων	-	-	48.064	-	48.064	-	48.064
Αναβαλλόμενη φορολογία	-	-	(8.427)	1.541	(6.886)	-	(6.886)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	1.140	-	1.140	-	1.140
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ (Σημ. 20)	-	-	11.707	(11.707)	-	-	-
Αναστροφή επανεκτίμησης επένδυσης λόγω μετατροπής της σε συγγενή εταιρία	-	-	(73)	(778)	(851)	-	(851)
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πώληση ακινήτων	-	-	(2.171)	2.171	-	-	-
Μεταφορά στα αποτελέσματα λόγω απομείωσης ομολόγων	-	-	8.625	-	8.625	-	8.625
Μεταφορά στα αποτελέσματα λόγω αποπληρωμής/πώλησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση και τερματισμό χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	-	-	(7.520)	-	(7.520)	-	(7.520)
Μεταφορά κεφαλαιουχικού αποθεματικού	-	-	(3.730)	3.730	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) που αναγνωρίστηκαν κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια	-	-	38.938	(5.043)	33.895	-	33.895
Κέρδη μετά τη φορολογία για το έτος	-	-	-	485.168	485.168	5.351	490.519
Συνολικά κέρδη για το έτος	-	-	38.938	480.125	519.063	5.351	524.414
Μέρισμα που πληρώθηκε (Σημ. 29) και μέρισμα που επανεπενδύθηκε (Σημ. 28)	6.322	78.414	-	(200.702)	(115.966)	-	(115.966)
Μέρισμα που πληρώθηκε από θυγατρικές μετά την επανεπένδυση	-	-	-	-	-	(812)	(812)
Εξάσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (Σημ. 28)	4.260	26.678	-	-	30.938	-	30.938
Κόστος παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών (Σημ. 9)	-	-	-	3.730	3.730	-	3.730
Μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες	-	-	(17.334)	-	(17.334)	-	(17.334)
Εξαγορά θυγατρικής εταιρίας	-	-	-	-	-	34.583	34.583
31 Δεκεμβρίου 2007	483.726	688.349	186.325	607.668	1.966.068	39.122	2.005.190

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008

		2008	2007
	Σημ.	€000	€000
Καθαρή ταμειακή ροή (για)/από εργασίες	35	(1.435.599)	1.780.695
Ταμειακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές επενδύσεων:			
- κρατικά αξιόγραφα		(373.000)	-
- ομόλογα		(1.603.706)	(1.165.555)
- μετοχές		(4.417)	(6.906)
Εισπράξεις από πωλήσεις/αποπληρωμές επενδύσεων:			
- κρατικά αξιόγραφα		-	71.015
- ομόλογα		1.583.472	1.144.237
- μετοχές		8.484	18.289
Τόκοι από επενδύσεις σε κρατικά αξιόγραφα		-	1.083
Τόκοι από επενδύσεις σε ομόλογα		123.208	193.436
Μερίσματα από επενδύσεις σε μετοχές		10.461	4.620
Μερίσματα που εισπράχθηκαν/εξαγορές συγγενών εταιριών μείον μερίσματα που εισπράχθηκαν		1.237	(30.263)
Εξαγορές θυγατρικών εταιριών μείον μετρητά που αποκτήθηκαν		(343.593)	(14.685)
Αγορά ακινήτων και εξοπλισμού		(43.279)	(35.686)
Εισπράξεις από πωλήσεις ακινήτων και εξοπλισμού		2.223	2.636
Αγορά άυλων περιουσιακών στοιχείων		(8.654)	(7.631)
Εισπράξεις από πωλήσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων		252	-
Αγορά ακινήτων για επένδυση		(1.450)	(941)
Εισπράξεις από πωλήσεις ακινήτων για επένδυση		20.110	10.059
Καθαρή ταμειακή ροή (για)/από επενδυτικές δραστηριότητες		(628.652)	183.708
Ταμειακή ροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Έκδοση μετοχικού κεφαλαίου (εξάσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών)		-	30.938
Έκδοση δανειακού κεφαλαίου		576.083	126.437
Αποπληρωμή δανειακού κεφαλαίου		(299.463)	-
Πληρωμή μερίσματος μετά την επανεπένδυση		(135.655)	(115.966)
Μέρισμα που πληρώθηκε από θυγατρικές προς μετόχους μειοψηφίας		(368)	(812)
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου		(46.723)	(24.705)
Αγορά ιδίων μετοχών		(1.361)	-
Πώληση ιδίων μετοχών		1.949	-
Καθαρή ταμειακή ροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		94.462	15.892
Καθαρή (μείωση)/αύξηση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για το έτος		(1.969.789)	1.980.295
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών			
1 Ιανουαρίου		6.793.636	4.812.201
Συναλλαγματικές διαφορές		(35.996)	1.140
Καθαρή (μείωση)/αύξηση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για το έτος		(1.969.789)	1.980.295
31 Δεκεμβρίου	36	4.787.851	6.793.636

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Περίληψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών

Οι λογιστικές πολιτικές που ακολουθούνται από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (η 'Εταιρία') και τις θυγατρικές της (το 'Συγκρότημα') και σχετίζονται με την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω.

1. Βάση ετοιμασίας

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ετοιμάστηκαν με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός από τα ακίνητα, τις επενδύσεις σε ακίνητα, τις επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, τα οποία επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Οι λογιστικές αξίες των αναγνωρισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που είναι αντισταθμισμένα μέσα σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας και θα είχαν επιμετρηθεί στο κόστος, αναπροσαρμόζονται με τις μεταβολές στην εύλογη αξία που προκύπτουν από τον κίνδυνο που αντισταθμίζεται.

Δήλωση συμμόρφωσης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τις πρόνοιες του περί Εταιριών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113 και των Περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων και Κανονισμών.

2. Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€) και όλα τα ποσά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερα χιλιάδα εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

Την 1 Ιανουαρίου 2008, ημερομηνία εισαγωγής του Ευρώ ως νέο επίσημο νόμισμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, το νόμισμα λειτουργίας της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Κύπρο καθώς επίσης και το νόμισμα παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων του Συγκροτήματος (περιλαμβανομένων των συγκριτικών ποσών) άλλαξε από Λίρες Κύπρου σε Ευρώ. Ως αποτέλεσμα, από την 1 Ιανουαρίου 2008 όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Κύπρο έχουν μετατραπεί σε Ευρώ με βάση την ισοτιμία κλειδώματος €1=£0,585274. Τα συγκριτικά ποσά που παρουσιάζονται σε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις έχουν μετατραπεί σε Ευρώ με βάση αυτή την ισοτιμία.

3. Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις

Οι λογιστικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν συνάδουν με αυτές του προηγούμενου οικονομικού έτους, εκτός όπως αναφέρεται πιο κάτω:

Το Συγκρότημα υιοθέτησε τα ακόλουθα νέα και τροποποιημένα ΔΠΧΠ και Διερμηνείες κατά τη διάρκεια του έτους:

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 και στο ΔΠΧΠ 7 Διερμηνεία 14	‘Επαναταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων’ ‘ΔΛΠ 19 - Το Όριο πάνω σε ένα Περιουσιακό Στοιχείο Καθορισμένων Παροχών, οι Ελάχιστες Κεφαλαιακές Υποχρεώσεις και οι Αλληλεπιδράσεις τους’
--	--

Οι κυριότερες επιδράσεις από την υιοθέτηση των πιο πάνω ήταν οι ακόλουθες:

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 και στο ΔΠΧΠ 7 ‘Επαναταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων’

Η τροποποίηση στο ΔΛΠ 39 που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2008, επιτρέπει σε μια οντότητα να επαναταξινομήσει μη-παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (εκτός από εκείνα που ταξινομήθηκαν στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση) εκτός της κατηγορίας στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η τροποποίηση επιτρέπει επίσης τη μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από την κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση στην κατηγορία δάνεια και απαιτήσεις εάν αυτό θα πληρούσε τον ορισμό των δανείων και απαιτήσεων (εάν δεν είχε ταξινομηθεί ως διαθέσιμο προς πώληση), σε περιπτώσεις όπου η οντότητα έχει την πρόθεση και την ικανότητα να κρατήσει αυτό το στοιχείο για το προσεχές μέλλον.

Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΠ 7 απαιτούν επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων που υιοθετούν τις τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39. Οι γνωστοποιήσεις αυτές παρατίθενται στη Σημείωση 15 των οικονομικών καταστάσεων.

3. Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές και στις γνωστοποιήσεις (συνέχεια)

Διερμηνεία 14 'ΔΛΠ 19 - Το Όριο πάνω σε ένα Περιουσιακό Στοιχείο Καθορισμένων Παροχών, οι Ελάχιστες Κεφαλαιακές Υποχρεώσεις και οι Αλληλεπιδράσεις τους'

Η Διερμηνεία 14 παρέχει οδηγίες σχετικά με το πως πρέπει να εκτιμηθεί το όριο του ποσού του πλεονάσματος που μπορεί να καταχωρηθεί σαν περιουσιακό στοιχείο σε ένα σχέδιο καθορισμένων παροχών σύμφωνα με το ΔΛΠ 19 'Παροχές σε Εργαζόμενους'. Επίσης, επεξηγεί πως αυτό το όριο μπορεί να επηρεαστεί όταν υπάρχει νόμιμη ή συμβατική ελάχιστη κεφαλαιακή υποχρέωση και τυποποιεί την υφιστάμενη πρακτική. Η εφαρμογή της Διερμηνείας 14 δεν είχε οποιαδήποτε επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

Επιπρόσθετα των πιο πάνω, το Συγκρότημα εφάρμοσε λογιστική πολιτική για την αναγνώριση και επιμέτρηση μετατρέψιμων χρεογράφων όπως αναφέρεται στη Λογιστική Πολιτική αριθμός 0 πιο κάτω, αφού το Συγκρότημα δεν είχε υπό έκδοση τέτοια μέσα κατά το προηγούμενο έτος.

4. Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ

Μέχρι την ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων, έχουν εκδοθεί νέα ΔΠΧΠ, Διερμηνείες και Τροποποιήσεις υφιστάμενων προτύπων, η εφαρμογή των οποίων δεν είναι υποχρεωτική για την τρέχουσα λογιστική περίοδο και τα οποία το Συγκρότημα δεν εφάρμοσε νωρίτερα, ως ακολούθως:

(i) Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ

ΔΠΧΠ 8 'Λειτουργικοί Τομείς' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Το ΔΠΧΠ 8 αντικαθιστά το ΔΛΠ 14 'Οικονομικές Πληροφορίες Κατά Τομέα' και υιοθετεί μια διοικητική προσέγγιση αναφορικά με τις οικονομικές πληροφορίες που δίνονται κατά τομέα. Η πληροφόρηση που θα παρέχεται θα είναι αυτή που χρησιμοποιεί η διοίκηση εσωτερικά για την αξιολόγηση της απόδοσης των λειτουργικών τομέων και την κατανομή πόρων σε αυτούς τους τομείς. Αυτή η πληροφόρηση μπορεί να διαφέρει από αυτή που παρουσιάζεται στον ισολογισμό και την κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και οι εταιρίες θα πρέπει να δώσουν επεξηγήσεις και συμφωνίες αναφορικά με τις εν λόγω διαφορές. Το Συγκρότημα έχει αξιολογήσει την επίδραση αυτού του Προτύπου στις οικονομικές του καταστάσεις και θα περιλάβει τις απαραίτητες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές του καταστάσεις για το 2009.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΠ 1 'Πρώτη Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης' και στο ΔΛΠ 27 'Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Οικονομικές Καταστάσεις' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Το ΔΠΧΠ 1 έχει τροποποιηθεί για να επιτρέπει σε μια οντότητα να προσδιορίζει το κόστος μιας επένδυσης σε θυγατρική, συνδεδεμένη ή κοινοπραξία στις ιδιαίτερες οικονομικές της καταστάσεις (στις πρώτες οικονομικές της καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ) στο κόστος ή στο τεκμαρτό κόστος. Ο προσδιορισμός γίνεται για κάθε επένδυση ξεχωριστά, αντί της εφαρμογής ενιαίας λογιστικής πολιτικής. Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 27 εφαρμόζονται αναδρομικά. Αυτές οι τροποποιήσεις δεν θα έχουν οποιαδήποτε επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

ΔΠΧΠ 2 'Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών' (Αναθεωρημένο) (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΠ 2 διευκρινίζουν τον ορισμό της 'προϋπόθεσης κατοχύρωσης' και το λογιστικό χειρισμό για ακυρώσεις. Αυτές οι τροποποιήσεις δεν θα έχουν οποιαδήποτε επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος.

ΔΛΠ 1 'Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων' (Αναθεωρημένο) (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Από τις πιο σημαντικές τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 είναι η εισαγωγή μιας καινούργιας κατάστασης ολοκληρωμένου εισοδήματος που συνδυάζει όλα τα στοιχεία εσόδων και δαπανών που αναγνωρίζονται στο κέρδος ή ζημιά με τα άλλα ολοκληρωμένα εισοδήματα. Το αναθεωρημένο ΔΛΠ 1 περιλαμβάνει επίσης απαίτηση όπως οι αναδιατυπώσεις στις οικονομικές καταστάσεις ή αναδρομικές εφαρμογές νέων λογιστικών πολιτικών παρουσιάζονται από την αρχή της ενωρίτερης συγκριτικής περιόδου, δηλαδή σε μια τρίτη στήλη στον ισολογισμό. Το Συγκρότημα θα προβεί στις απαραίτητες τροποποιήσεις στην παρουσίαση των οικονομικών του καταστάσεων για το 2009.

4. Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

(i) Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ (συνέχεια)

ΔΛΠ 23 'Κόστος Δανεισμού' (Αναθεωρημένο) (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009).

Το αναθεωρημένο ΔΛΠ 23 απαιτεί την κεφαλαιοποίηση του κόστους δανεισμού για την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή ενός περιουσιακού στοιχείου που πληροί τις προϋποθέσεις. Η επιλογή που υπάρχει στο υφιστάμενο πρότυπο για αναγνώριση του κόστους δανεισμού στα έξοδα της περιόδου καταργείται. Σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του Προτύπου, το Συγκρότημα θα υιοθετήσει την αλλαγή από την ημερομηνία εφαρμογής του αναθεωρημένου ΔΛΠ 23. Συνεπώς, το κόστος δανεισμού που αφορά περιουσιακά στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις θα κεφαλαιοποιούνται από την 1 Ιανουαρίου 2009. Δεν θα γίνει αναπροσαρμογή για το κόστος δανεισμού που είχε καταχωρηθεί στα αποτελέσματα πριν από την ημερομηνία αυτή.

ΔΛΠ 32 'Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση' και ΔΛΠ 1 'Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων - Χρηματοοικονομικά Μέσα με Δικαίωμα Αποπληρωμής και Δεσμεύσεις που Ανακύπτουν κατά την Εκκαθάριση' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Η τροποποίηση παρέχει περιορισμένη εξαιρεση στο πεδίο εφαρμογής με βάση την οποία ορισμένοι τίτλοι που εκδίδονται από εταιρίες και κατατάσσονται επί του παρόντος ως υποχρεώσεις, παρόλο που έχουν χαρακτηριστικά ανάλογα με εκείνα των συνήθων μετοχών, πρέπει να κατατάσσονται ως ίδια κεφάλαια εφόσον πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια. Αυτές οι τροποποιήσεις δεν θα επηρεάσουν τη χρηματοοικονομική θέση και επίδοση του Συγκροτήματος, εφόσον το Συγκρότημα δεν έχει εκδώσει τέτοια χρηματοοικονομικά μέσα.

Βελτιώσεις στα ΔΠΧΠ (εφαρμόζονται για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Το Μάιο του 2008, το ΣΔΛΠ δημοσίευσε βελτιώσεις στα πρότυπά του με κύριο στόχο την απάλειψη ανακολουθιών και διευκρινίσεων στο λεκτικό. Το ΣΔΛΠ διαίρεσε τις 34 βελτιώσεις σε δύο Μέρη: Το Μέρος Ι που περιέχει τροποποιήσεις που οδηγούν σε λογιστικές μεταβολές και το Μέρος ΙΙ, που αφορά αλλαγές στην ορολογία ή τροποποιήσεις εκδοτικής φύσης. Υπάρχουν ξεχωριστές μεταβατικές διατάξεις για το κάθε πρότυπο. Το Συγκρότημα βρίσκεται στη διαδικασία αξιολόγησης της επίδρασης των βελτιώσεων αυτών στις οικονομικές του καταστάσεις.

Διερμηνεία 13 'Προγράμματα Εμπιστοσύνης Πελατών' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιουλίου 2008)

Η Διερμηνεία 13 απαιτεί όπως τα βραβεία οικονομικής διευκόλυνσης – εκπτωτικά βραβεία απεικονίζονται λογιστικά ως ένα ξεχωριστό μέρος της συναλλαγής πώλησης με την οποία παραχωρούνται και συνεπώς, μέρος από την εύλογη αξία της αντιπαροχής που εισπράχθηκε για την πώληση, επιμερίζεται σε αυτά και καταχωρείται κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία εξασκούνται. Το Συγκρότημα διατηρεί προγράμματα εμπιστοσύνης που εμπίπτουν σε αυτή τη Διερμηνεία, αλλά δεν αναμένει ότι η υιοθέτησή της θα έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές του καταστάσεις.

(ii) Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και δεν υιοθετήθηκαν ακόμη από την ΕΕ

Αναθεωρημένο ΔΠΧΠ 3 'Συνενώσεις Επιχειρήσεων' και Τροποποιημένο ΔΛΠ 27 'Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Οικονομικές Καταστάσεις' (εφαρμόζονται για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιουλίου 2009)

Το ΔΠΧΠ 3 (Αναθεωρημένο) εισάγει αριθμό αλλαγών στο λογιστικό χειρισμό των συνενώσεων επιχειρήσεων μετά την ημερομηνία εφαρμογής οι οποίες θα επηρεάσουν το ποσό της υπεραξίας που θα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της περιόδου κατά την οποία γίνεται η εξαγορά όπως και τα μελλοντικά αποτελέσματα. Το ΔΛΠ 27 (Τροποποιημένο) απαιτεί όπως αλλαγή στην ιδιοκτησία μιας θυγατρικής (χωρίς την απώλεια ελέγχου) λογίζεται ως συναλλαγή που αφορά τα ίδια κεφάλαια. Κατά συνέπεια, δεν θα προκύπτει υπεραξία ή κέρδος/ζημιά από τέτοιες συναλλαγές. Επιπρόσθετα, με το τροποποιημένο πρότυπο αναθεωρείται ο λογιστικός χειρισμός για τις ζημιές μιας θυγατρικής όπως και για την απώλεια ελέγχου μιας θυγατρικής. Οι πιο πάνω αλλαγές είχαν ως αποτέλεσμα τροποποιήσεις στα ΔΛΠ 7 'Καταστάσεις Ταμειακών Ροών', ΔΛΠ 12 'Φόροι Εισοδήματος', ΔΛΠ 21 'Οι Επιδράσεις Μεταβολών των Τιμών Συναλλάγματος', ΔΛΠ 28 'Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις' και ΔΛΠ 31 'Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες'. Η αναθεώρηση του ΔΠΧΠ 3 και οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 27 αναμένεται να επηρεάσουν μελλοντικές συναλλαγές του Συγκροτήματος όπως εξαγορές, απώλεια ελέγχου θυγατρικών και συναλλαγές με δικαιώματα μειοψηφίας.

Αναθεωρημένο ΔΠΧΠ 1 'Πρώτη Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης' (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Η αναθεώρηση του ΔΠΧΠ 1 που εκδόθηκε το Νοέμβριο του 2008 διατηρεί την ουσία της προηγούμενης έκδοσης αλλά με αναθεωρημένη δομή. Αντικαθιστά την προηγούμενη έκδοση και εφαρμόζεται σε οντότητες που εφαρμόζουν τα ΔΠΧΠ για πρώτη φορά για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009. Αυτή η Αναθεώρηση δε θα έχει οποιαδήποτε επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις των εταιριών του Συγκροτήματος.

4. Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν τεθεί σε ισχύ (συνέχεια)

(ii) Πρότυπα και Διερμηνείες που έχουν εκδοθεί από το ΣΔΛΠ και δεν υιοθετήθηκαν ακόμη από την ΕΕ (συνέχεια)

Τροποποίηση στο ΔΛΠ 39 'Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση - Κατάλληλα Μέσα για Αντιστάθμιση' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Η Τροποποίηση διασαφηνίζει ότι επιτρέπεται ο προσδιορισμός μέρους των αλλαγών στην εύλογη αξία ή των μεταβολών των ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου ως αντισταθμισμένο στοιχείο. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτή η Τροποποίηση θα έχει οποιαδήποτε επίδραση στις οικονομικές του καταστάσεις.

Διερμηνεία 15 'Συμβάσεις για την Κατασκευή Ακινήτων' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2009)

Η Διερμηνεία εφαρμόζεται αναδρομικά. Διασαφηνίζει πότε και πως πρέπει να αναγνωρίζονται έσοδα και τα σχετικά έξοδα από την πώληση ακινήτων όταν η συμφωνία για την αγοραπωλησία μεταξύ του κατασκευαστή και του αγοραστή επιτυγχάνεται πριν τη συμπλήρωση της κατασκευής. Επίσης η Διερμηνεία περιέχει καθοδήγηση για το πότε μια συμφωνία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 11 'Συμβάσεις Κατασκευής' ή του ΔΛΠ 18 'Έσοδα'. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι η Διερμηνεία αυτή θα έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές του καταστάσεις.

Διερμηνεία 16 'Αντισταθμίσεις Καθαρής Επένδυσης σε Εκμετάλλευση στο Εξωτερικό' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Οκτωβρίου 2008)

Η Διερμηνεία 16 παρέχει καθοδήγηση για τη λογιστική μεταχείριση μιας αντιστάθμισης καθαρής επένδυσης. Συγκεκριμένα, παρέχεται καθοδήγηση για την αναγνώριση των συναλλαγματικών κινδύνων που πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική καθαρής επένδυσης, που μέσα στο συγκρότημα μπορεί να κρατείται το αντισταθμίζον μέσο και πως μπορεί μια οντότητα να υπολογίζει το ποσό του συναλλαγματικού κέρδους/ζημιάς που προκύπτει τόσο από την καθαρή επένδυση όσο και από το αντισταθμίζον μέσο και το οποίο μεταφέρεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την πώληση της καθαρής επένδυσης. Το Συγκρότημα βρίσκεται στη διαδικασία αξιολόγησης της λογιστικής πολιτικής που θα επιλέξει για τη μεταχείριση του συναλλαγματικού κέρδους/ζημιάς κατά την πώληση μιας καθαρής επένδυσης.

Διερμηνεία 17 'Διανομή Περιουσιακών Στοιχείων που δεν είναι Μετρητά στους Ιδιοκτήτες' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιουλίου 2009)

Η Διερμηνεία 17 εφαρμόζεται στις χωρίς ανταπόδοση διανομές περιουσιακών στοιχείων εκτός μετρητών, συμπεριλαμβανομένων αυτών που επιτρέπουν στους μετόχους την επιλογή μεταξύ τέτοιων περιουσιακών στοιχείων και μετρητών, με την προϋπόθεση ότι όλοι οι ιδιοκτήτες της ίδιας τάξης μετοχών έχουν την ίδια μεταχείριση και ότι τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία δεν ελέγχονται από τα ίδια μέρη πριν και μετά τη διανομή και κατά συνέπεια, εξαιρούνται οι συναλλαγές που αφορούν οντότητες που τελούν υπό κοινό έλεγχο. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι αυτή η Διερμηνεία θα έχει οποιαδήποτε επίδραση στις οικονομικές του καταστάσεις.

Διερμηνεία 18 'Μεταβίβαση Περιουσιακών Στοιχείων από Πελάτες' (εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιουλίου 2009)

Η Διερμηνεία 18 εφαρμόζεται από οντότητες οι οποίες λαμβάνουν από τους πελάτες τους περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά για την εξαγορά ή την κατασκευή τέτοιων περιουσιακών στοιχείων. Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την παροχή συνεχόμενης πρόσβασης σε αγαθά, υπηρεσίες ή και στα δύο. Η Διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση για το χρόνο αναγνώρισης αυτών των περιουσιακών στοιχείων και των σχετικών εσόδων. Η Διερμηνεία δεν είναι σχετική με τις εργασίες του Συγκροτήματος.

5. Σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί όπως η διοίκηση του Συγκροτήματος προβαίνει σε κρίσεις και εκτιμήσεις, οι οποίες μπορεί να έχουν ουσιώδη επίπτωση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι λογιστικές πολιτικές οι οποίες θεωρούνται κρίσιμες όσον αφορά την επίδραση που μπορούν να έχουν στα αποτελέσματα και τη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος, και που περιέχουν σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις παρατίθενται πιο κάτω:

(i) Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Το Συγκρότημα προβαίνει σε εξέταση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες για να αξιολογήσει εάν χρειάζεται να καταχωρηθεί πρόβλεψη για απομείωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, η διοίκηση χρειάζεται να κρίνει το ύψος και το χρονισμό των μελλοντικών ταμειακών ροών για να καθορίσει το ποσό της απαιτούμενης πρόβλεψης. Τέτοιες εκτιμήσεις βασίζονται σε παραδοχές για έναν αριθμό παραγόντων και ως εκ τούτου οι πραγματικές ζημιές μπορεί να διαφέρουν.

5. Σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις (συνέχεια)

(i) Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Επιπρόσθετα με τις προβλέψεις για απομείωση σε ατομική βάση, το Συγκρότημα προβαίνει και σε πρόβλεψη για απομείωση σε συλλογική βάση. Το Συγκρότημα υιοθετεί μια τυποποιημένη προσέγγιση για τις προβλέψεις σε συλλογική βάση. Τα ποσοστά ζημιών βασίζονται σε ιστορικά στοιχεία και την παρελθούσα εμπειρία. Η μεθοδολογία αυτή υπόκειται σε αβεβαιότητα εν μέρει λόγω του ότι δεν είναι πρακτικό να εντοπιστούν οι ζημιές του κάθε δανείου σε ατομική βάση, λόγω του μεγάλου αριθμού δανείων σε κάθε χρηματοφυλάκιο. Επιπλέον η χρήση ιστορικών πληροφοριών συμπληρώνεται από σημαντικές εκτιμήσεις από τη διοίκηση για να αξιολογηθεί κατά πόσο οι τρέχουσες οικονομικές συνθήκες είναι τέτοιες, έτσι ώστε το πραγματικό επίπεδο των ενυπάρχουσων ζημιών είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από αυτό που προκύπτει από την παρελθούσα εμπειρία. Υπό κανονικές συνθήκες, η χρήση της παρελθούσας εμπειρίας παρέχει τις πιο αντικειμενικές και σχετικές πληροφορίες για την αξιολόγηση της υπάρχουσας ζημιάς σε κάθε χαρτοφυλάκιο. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις η χρήση της παρελθούσας εμπειρίας, παρέχει λιγότερη σχετική πληροφόρηση όσον αφορά τις πραγματοποιηθέντες ζημιές σε ένα χαρτοφυλάκιο κατά την ημέρα του ισολογισμού. Για παράδειγμα, όταν υπάρχουν αλλαγές στο οικονομικό ή εποπτικό περιβάλλον ή αλλαγές στη συμπεριφορά των πελατών, οι πιο πρόσφατες τάσεις στους παράγοντες κινδύνου του χαρτοφυλακίου δεν απεικονίζονται πλήρως. Σε αυτές τις περιπτώσεις η πρόβλεψη για απομείωση που προκύπτει αποκλειστικά από τη χρήση της παρελθούσας εμπειρίας προσαρμόζεται ούτως ώστε οι πιο πρόσφατοι παράγοντες κινδύνου να λαμβάνονται υπόψη.

Χρησιμοποιούνται διαφορετικοί παράγοντες κινδύνου σε κάθε χώρα έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τις τοπικές οικονομικές συνθήκες και τους τοπικούς νόμους και κανονισμούς. Οι παραδοχές στις οποίες βασίζονται αυτές οι εκτιμήσεις είναι υποκειμενικές. Η μεθοδολογία και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για να υπολογιστούν οι προβλέψεις για απομείωση αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Το συνολικό ποσό της πρόβλεψης για απομείωση δανείων και απαιτήσεων του Συγκροτήματος είναι εκ φύσεως αβέβαιο λόγω της ευαισθησίας του στις οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών. Οι οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες στις διάφορες γεωγραφικές περιοχές επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες με υψηλό βαθμό αλληλεξάρτησης, έτσι ώστε το ποσό πρόβλεψης για απομείωση των δανείων του Συγκροτήματος ως σύνολο να μην είναι ευαίσθητο σε κανένα παράγοντα ξεχωριστά. Είναι πιθανόν οι πραγματικές συνθήκες στο επόμενο οικονομικό έτος να διαφέρουν από τις παραδοχές που έχουν γίνει, με αποτέλεσμα σημαντικές αναπροσαρμογές στην τρέχουσα αξία των δανείων και απαιτήσεων.

(ii) Απομείωση υπεραξίας

Η διαδικασία αναγνώρισης και αξιολόγησης της απομείωσης της υπεραξίας είναι εκ φύσεως αβέβαιη αφού απαιτείται η κρίση της διοίκησης για μια σειρά εκτιμήσεων, τα αποτελέσματα των οποίων είναι σημαντικά για τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται. Η αξιολόγηση για απομείωση της υπεραξίας αποτελεί την καλύτερη εκτίμηση της διοίκησης για τους παράγοντες που παραθέτονται πιο κάτω.

Πρώτιστα, απαιτείται η κρίση της διοίκησης για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών των Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών ('ΜΔΤΡ') των οντοτήτων που αγοράστηκαν. Οι υπολογισμοί μπορούν να επηρεαστούν σημαντικά από τις ταμειακές ροές για περιόδους για τις οποίες έχουν προβλεφθεί λεπτομερώς, και από παραδοχές σχετικά με τη μακροχρόνια τάση των ταμειακών ροών για μετέπειτα περιόδους. Οι προβλέψεις ταμειακών ροών συγκρίνονται με τις πραγματικές επιδόσεις και με αξιόπιστα οικονομικά δεδομένα σε μελλοντικά χρόνια. Παρόλα αυτά, οι προβλέψεις των μελλοντικών ταμειακών ροών εξ' ανάγκης και ορθά αντικατοπτρίζουν τις εκτιμήσεις της διοίκησης για τις μελλοντικές προοπτικές των επιχειρήσεων.

Επιπρόσθετα, το κόστος του κεφαλαίου που προσδιορίζεται για κάθε αγορασθείσα οντότητα και που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών της, μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην αποτίμηση της οντότητας. Το κόστος του κεφαλαίου υπολογίζεται με βάση το Υπόδειγμα Αποτίμησης Κεφαλαίουχικών Περιουσιακών Στοιχείων (Capital Asset Pricing Model), το οποίο αντικατοπτρίζει έναν αριθμό χρηματοοικονομικών και οικονομικών μεταβλητών, περιλαμβανομένου του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο στην κάθε χώρα και την αμοιβή ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου, η οποία αντικατοπτρίζει τον έμφυτο κίνδυνο της επιχείρησης που αξιολογείται και τον κίνδυνο συναλλάγματος. Αυτές οι μεταβλητές έχουν καθοριστεί με βάση σημαντικές εκτιμήσεις της διοίκησης και υπόκεινται σε αβεβαιότητα.

Όταν η πιο πάνω διαδικασία αξιολόγησης υποδείξει ότι οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μιας ΜΔΤΡ έχουν μειωθεί ή/και το κόστος του κεφαλαίου έχει αυξηθεί, η εκτιμημένη εύλογη αξία της ΜΔΤΡ μειώνεται. Αν αυτή η μείωση έχει ως αποτέλεσμα τα εκτιμημένα ανακτήσιμα ποσά να είναι μικρότερα από τη λογιστική αξία της ΜΔΤΡ, τότε αναγνωρίζεται απομείωση της υπεραξίας, μειώνοντας έτσι με το αντίστοιχο πόσο τα κέρδη του Συγκροτήματος για το έτος.

5. Σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις (συνέχεια)

(ii) Απομείωση υπεραξίας (συνέχεια)

Στη Σημείωση 20 των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται οι οντότητες στις οποίες προκύπτει υπεραξία. Η αξιολόγηση για απομείωση της υπεραξίας κατά τα έτη 2008 και 2007, υποδηλώνει ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας. Είναι πιθανόν οι πραγματικές συνθήκες κατά το επόμενο οικονομικό έτος να είναι διαφορετικές από τις εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν, με αποτέλεσμα σημαντικές αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία της υπεραξίας.

Ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης των οικονομικών και πιστωτικών συνθηκών στη Ρωσία και την Ουκρανία, η υπεραξία αξιολογήθηκε για απομείωση στις 31 Δεκεμβρίου 2008. Παρά τις αντίξοες συνθήκες, το ανακτήσιμο ποσό που βασίζεται στις αναμενόμενες ταμειακές ροές, παραμένει μεγαλύτερο από τη λογιστική αξία συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας για αυτές τις οντότητες και επομένως δεν υπήρξε οποιαδήποτε απομείωση της υπεραξίας. Σε περίπτωση περαιτέρω επιδείνωσης στις οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες πέρα από τα επίπεδα πάνω στα οποία βασίστηκε η διοίκηση για την πρόβλεψη των μελλοντικών ταμειακών ροών των ΜΔΤΡ, θα διεξαχθεί επιπρόσθετη ειδική έκτακτη αξιολόγηση. Αν η αξιολόγηση αυτή δείξει σημαντική επιδείνωση των τρεχουσών συνθηκών και των μελλοντικών προοπτικών, τότε ίσως προκύψει σημαντική αναπροσαρμογή στη λογιστική αξία της υπεραξίας.

(iii) Εύλογη αξία επενδύσεων

Η καλύτερη απόδειξη της εύλογης αξίας είναι η τιμή διαπραγματεύσεως σε μια ενεργό αγορά. Αν η αγορά στην οποία διαπραγματεύεται ένα χρηματοοικονομικό μέσο δεν είναι ενεργή τότε χρησιμοποιείται μια μέθοδος αποτίμησης. Η πλειοψηφία των μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα, βασίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς με αποτέλεσμα η αποτίμηση της εύλογης αξίας να είναι αρκετά αξιόπιστη. Ωστόσο, συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμούνται με βάση μεθόδους που χρησιμοποιούν ένα ή περισσότερα σημαντικά δεδομένα τα οποία δεν είναι παρατηρήσιμα. Οι μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα απαιτούν περισσότερη κρίση από πλευράς της διοίκησης για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας, σε σχέση με αυτή που απαιτείται για μεθόδους που στηρίζονται αποκλειστικά σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Οι μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συγκρίσεις με παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές, χρησιμοποίηση μοντέλων προεξοφλημένων ταμειακών ροών και άλλες μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους συμμετέχοντες στην αγορά. Οι μέθοδοι αποτίμησης περιλαμβάνουν παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν και άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά καθώς και παραδοχές για την καμπύλη απόδοσης επιτοκίων, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, τις μεταβλητότητες και το ρυθμό μη πληρωμής οφειλών. Κατά την αποτίμηση μέσων με τη μέθοδο σύγκρισης με άλλα παρόμοια μέσα, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τη λήξη, τη δομή και την αξιολόγηση του μέσου το οποίο χρησιμοποιείται ως συγκρίσιμο.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί μοντέλα που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα μόνο για την αποτίμηση συμμετοχών σε ιδιωτικά κεφάλαια, τα οποία δεν είναι σημαντικά για το Συγκρότημα. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνονται εκτιμήσεις για να ληφθούν υπόψη αβεβαιότητες στις εύλογες αξίες που προκύπτουν από την έλλειψη δεδομένων από την αγορά, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ρευστότητας.

(iv) Απομείωση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση

Οι μετοχές διαθέσιμες προς πώληση υφίστανται απομείωση όταν η μείωση της εύλογης αξίας τους σε σχέση με την τιμή κόστους είναι σημαντική ή παρατεταμένη. Σε αυτή την περίπτωση, η συνολική ζημιά που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια, θα αναγνωριστεί στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ο προσδιορισμός της σημαντικής και παρατεταμένης μείωσης απαιτεί εκτιμήσεις από τη διοίκηση. Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη σε αυτές τις εκτιμήσεις περιλαμβάνουν την αναμενόμενη μεταβλητότητα στην τιμή μιας μετοχής. Επιπρόσθετα, απομείωση πιθανόν να προκύπτει όταν υπάρχουν ενδείξεις για σημαντικές αρνητικές μεταβολές στην τεχνολογία, την αγορά, το οικονομικό ή το νομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση στην οποία έχει επενδύσει το Συγκρότημα.

5. Σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις (συνέχεια)

(iv) Απομείωση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση (συνέχεια)

Τα ομόλογα διαθέσιμα προς πώληση υφίστανται απομείωση όταν υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης λόγω ενός ή περισσότερων γεγονότων που συνέβηκαν μετά την αρχική αναγνώριση της επένδυσης και το ζημιολόγο γεγονός (ή γεγονότα) επηρεάζουν τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της επένδυσης. Η πολιτική του Συγκροτήματος απαιτεί όπως γίνει ατομική αξιολόγηση για απομείωση σε ομόλογα των οποίων η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία του ισολογισμού είναι μικρότερη του 90% του αποσβεσμένου κόστους του ομολόγου. Η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη ένα αριθμό παραγόντων όπως η οικονομική κατάσταση του εκδότη, η παραβίαση των όρων του συμβολαίου, η πιθανότητα ο εκδότης να κηρύξει πτώχευση ή να προβεί σε οικονομικές αναδιοργανώσεις, και ως εκ τούτου απαιτεί σημαντικές κρίσεις.

(v) Ωφελήματα αφυπηρέτησης

Το κόστος ωφελημάτων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με βάση αναλογιστικές εκτιμήσεις, κατά τις οποίες χρησιμοποιούνται παραδοχές για τους προεξοφλητικούς συντελεστές, τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, το ρυθμό αύξησης των μισθών, τα ποσοστά θνησιμότητας και τις μελλοντικές αυξήσεις στα ωφελήματα αφυπηρέτησης, όπου είναι αναγκαίο. Η διοίκηση του Συγκροτήματος κάνει αυτές τις παραδοχές βασιζόμενη σε προσδοκίες της αγοράς κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις για κάθε παράμετρο, καλύπτοντας την περίοδο κατά την οποία η υποχρέωση θα διακανονιστεί. Για τον καθορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού συντελεστή, η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τα επιτόκια εταιρικών ομολόγων με αξιολόγηση AAA ή AA καθώς επίσης τις τιμές δεικτών εταιρικών ομολόγων για αυτές τις αξιολογήσεις. Η επιλογή του κατάλληλου προεξοφλητικού συντελεστή απαιτεί ορισμένες κρίσεις. Οι μελλοντικές αυξήσεις των μισθών βασίζονται στις αναμενόμενες μελλοντικές τιμές του πληθωρισμού της συγκεκριμένης χώρας. Τα ποσοστά μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων του κάθε προγράμματος βασίζονται στη σύνθεση των επενδύσεων του, λαμβάνοντας έτσι υπόψη το διαφορετικό ρυθμό απόδοσης για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων. Οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές τιμές του πληθωρισμού και την αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις της διοίκησης για αυτές τις μεταβλητές, μετά από διαβούλευση με τους συμβούλους της και απαιτούν σημαντικές κρίσεις. Λόγω της μακροχρόνιας φύσης των προγραμμάτων, οι εκτιμήσεις αυτές υπόκεινται σε σημαντική αβεβαιότητα.

(vi) Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου

Για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικού κλάδου γίνονται προβλέψεις για το αναμενόμενο τελικό κόστος, τόσο των απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί, όσο και των απαιτήσεων που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Ενδέχεται να περάσει σημαντικό χρονικό διάστημα προτού το τελικό κόστος των απαιτήσεων να μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια. Η εκτίμηση των προβλέψεων για απαιτήσεις γίνεται με βάση την εμπειρία του παρελθόντος και τις πρακτικές της αγοράς. Η διαχρονική εξέλιξη των απαιτήσεων αναλύεται ανά έτος δυστυχήματος, ανά είδος ασφαλιστικής κάλυψης/απαίτησης και ανά γεωγραφική περιοχή. Χρησιμοποιούνται τεχνικές για τον υπολογισμό της μελλοντικής εξέλιξης των απαιτήσεων, με βάση τις απαιτήσεις που πληρώθηκαν, το μέσο όρο του κόστους ανά απαίτηση και τον αριθμό των απαιτήσεων.

(vii) Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής

Οι υποχρεώσεις για ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής βασίζονται σε αναλογιστικές παραδοχές σχετικά με τη θνησιμότητα, τη νοσηρότητα, τη μακροζωία, τα εισοδήματα από επενδύσεις, τα έξοδα, τα ποσοστά θεληματικών τερματισμών συμβολαίων και τους προεξοφλητικούς συντελεστές. Οι πίνακες θνησιμότητας και νοσηρότητας βασίζονται σε πρότυπους πίνακες θνησιμότητας, αναπροσαρμοσμένους όπου χρειάζεται για να αντικατοπτρίζουν την έκθεση σε κινδύνους του Συγκροτήματος, τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και την πραγματική εμπειρία θνησιμότητας. Γίνονται επίσης εκτιμήσεις σε σχέση με την αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής σε ισχύ και το μελλοντικό εισόδημα από επενδύσεις σε περιουσιακά στοιχεία που αναλογούν στα ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής. Οι υπολογισμοί για μελλοντικά έξοδα διαχείρισης βασίζονται στα υφιστάμενα έξοδα, αναπροσαρμοσμένα για πληθωρισμό. Όλες οι εκτιμήσεις βασίζονται στις τρέχουσες τιμές των επενδύσεων και τις αναμενόμενες μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς.

Εκτιμήσεις που αφορούν μελλοντικούς θανάτους, θεληματικούς τερματισμούς, αποδόσεις επενδύσεων και έξοδα διαχείρισης χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της υποχρέωσης κατά τη διάρκεια της ζωής του συμβολαίου. Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, οι εκτιμήσεις αυτές αναθεωρούνται και ελέγχονται για επάρκεια και οποιοσδήποτε αλλαγές αναπροσαρμόζουν το ποσό της υποχρέωσης.

5. Σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις (συνέχεια)

(viii) Φόρος εισοδήματος

Το Συγκρότημα δραστηριοποιείται και επομένως υπόκειται σε φόρο εισοδήματος σε διάφορες χώρες. Αυτό απαιτεί εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης φόρου εισοδήματος κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και συνεπώς ο τελικός προσδιορισμός της φορολογίας είναι αβέβαιος. Όπου η τελική φορολογία διαφέρει από τα αρχικά ποσά που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα, οι διαφορές επηρεάζουν το έξοδο φορολογίας, τις φορολογικές υποχρεώσεις και τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις της περιόδου όπου συμφωνείται ο τελικός προσδιορισμός της φορολογίας με τις φορολογικές αρχές.

6. Βάση ενοποίησης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αποτελούνται από τις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος για το έτος που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου. Οι οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών εταιριών ετοιμάζονται με την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας, χρησιμοποιώντας ομοιόμορφες λογιστικές πολιτικές.

Συναλλαγές και υπόλοιπα που προκύπτουν μεταξύ των εταιριών του Συγκροτήματος απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

Οι θυγατρικές εταιρίες ενοποιούνται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στο Συγκρότημα. Ο έλεγχος επιτυγχάνεται όταν το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα κατεύθυνσης των οικονομικών και επιχειρηματικών πολιτικών μιας οντότητας, ούτως ώστε να λαμβάνονται οφέλη από τις δραστηριότητές της. Τα αποτελέσματα των θυγατρικών που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων από την ημερομηνία απόκτησης ή μέχρι την ημερομηνία πώλησης, αντίστοιχα.

Συνενώσεις επιχειρήσεων λογιστικοποιούνται με βάση τη μέθοδο αγοράς. Όταν το κόστος αγοράς είναι μεγαλύτερο από την καθαρή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται, η διαφορά αναγνωρίζεται ως υπεραξία στον ισολογισμό. Στην περίπτωση που η καθαρή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερη του κόστους αγοράς, η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την περίοδο της εξαγοράς.

Τα δικαιώματα μειοψηφίας αντιπροσωπεύουν το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς και των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που δεν κατέχει το Συγκρότημα και παρουσιάζεται ξεχωριστά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια, ξεχωριστά από τα ίδια κεφάλαια των μετόχων της Εταιρίας.

Κατά την εξαγορά δικαιωμάτων μειοψηφίας μιας θυγατρικής η διαφορά μεταξύ του κόστους της εξαγοράς και της εύλογης αξίας των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται αναγνωρίζεται ως υπεραξία ή κέρδος, όπως περιγράφεται πιο πάνω.

Συμβάσεις δικαιωμάτων αγοράς/πώλησης σε δικαιώματα μειοψηφίας

Το Συγκρότημα, σε περιπτώσεις εξαγορών, μπορεί να καταστεί μέρος σε συμβάσεις για αγορά των μετοχών που κατέχουν οι μέτοχοι μειοψηφίας της θυγατρικής, μέσω συμβάσεων δικαιωμάτων αγοράς/πώλησης, όπου ο κάτοχος του δικαιώματος μειοψηφίας μπορεί να πωλήσει τις μετοχές του στο Συγκρότημα σε μια προκαθορισμένη τιμή (δικαίωμα πώλησης) και το Συγκρότημα μπορεί να αγοράσει από το μέτοχο μειοψηφίας τις μετοχές του στην ίδια προκαθορισμένη τιμή (δικαίωμα αγοράς).

Οι συμβάσεις δικαιωμάτων αγοράς/πώλησης λογιστικοποιούνται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως υποχρέωση. Η αναγνώριση της υποχρέωσης έχει ως αποτελέσματα το Συγκρότημα να λογιστικοποιεί ως αν να έχει ήδη αποκτήσει τις μετοχές υποκείμενες σε τέτοιες συμβάσεις. Κατά συνέπεια δεν αναγνωρίζονται δικαιώματα μειοψηφίας για σκοπούς παρουσίασης όσον αφορά μετοχές υποκείμενες σε τέτοιες συμβάσεις. Η υποχρέωση επιμετρείται στην εύλογη αξία, χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με βάση τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις που είναι διαθέσιμες στη διοίκηση. Τυχόν διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας της υποχρέωσης και του νόμιμου μεριδίου των μετόχων μειοψηφίας στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζεται ως υπεραξία. Μεταγενέστερες αλλαγές στην αποτίμηση της υποχρέωσης, εκτός συναλλαγματικών διαφορών και της χρονικής αξίας του χρήματος, καταχωρούνται ως μεταβολές στην υποχρέωση και την υπεραξία και δεν επηρεάζουν τον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

7. Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις

Οι επενδύσεις του Συγκροτήματος σε συγγενείς επιχειρήσεις λογιστικοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Μια συγγενής επιχείρηση είναι μια οικονομική οντότητα στην οποία το Συγκρότημα ασκεί σημαντική επιρροή και η οποία δεν είναι ούτε θυγατρική ούτε συμμετοχή σε κοινοπραξία.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, η επένδυση σε μια συγγενή επιχείρηση αναγνωρίζεται στον ισολογισμό στο κόστος κτήσης πλέον κέρδη ή ζημιές μετά την ημερομηνία της απόκτησης που αναλογούν στο μερίδιο του Συγκροτήματος. Το μερίδιο του Συγκροτήματος στα αποτελέσματα της εκδότριας περιλαμβάνεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ζημιές της εκδότριας πέραν του κόστους συμμετοχής του Συγκροτήματος αναγνωρίζονται ως υποχρέωση μόνο στην περίπτωση που το Συγκρότημα έχει αναλάβει δεσμεύσεις εκ μέρους της. Υπεραξία που σχετίζεται με συγγενή επιχείρηση περιλαμβάνεται στη λογιστική αξία της επένδυσης και δεν αποσβένεται. Στην περίπτωση που το μερίδιο του Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερο του κόστους της επένδυσης, η διαφορά περιλαμβάνεται ως έσοδο στον προσδιορισμό του μεριδίου του Συγκροτήματος στο κέρδος ή στη ζημιά της συγγενούς επιχείρησης, στην περίοδο στην οποία αποκτάται η επένδυση. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει το μερίδιο του σε μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων της εκδότριας μέσω της κατάστασης μεταβολών στα ίδια κεφάλαια. Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ του Συγκροτήματος και της συγγενούς επιχείρησης, απαλείφονται κατά το ποσοστό της συμμετοχής του Συγκροτήματος στην επιχείρηση.

Οι οικονομικές καταστάσεις των συγγενών επιχειρήσεων ετοιμάζονται με την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας και με βάση τις ίδιες λογιστικές πολιτικές.

8. Συμμετοχή σε κοινοπραξίες

Η συμμετοχή του Συγκροτήματος σε κοινοπραξίες αναγνωρίζεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της αναλογικής ενοποίησης. Οι οικονομικές καταστάσεις των κοινοπραξιών ετοιμάζονται με την ίδια ημερομηνία αναφοράς όπως και της Εταιρίας και με βάση τις ίδιες λογιστικές πολιτικές.

9. Μετατροπή ξένου συναλλάγματος

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), που είναι το νόμισμα λειτουργίας και το νόμισμα παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας και των θυγατρικών της στην Κύπρο από 1 Ιανουαρίου 2008 όπως περιγράφεται στη Λογιστική Πολιτική 2 πιο πάνω. Κάθε υποκατάστημα και θυγατρική του Συγκροτήματος καθορίζει το νόμισμα λειτουργίας του και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις κάθε οντότητας επιμετρούνται χρησιμοποιώντας το συγκεκριμένο νόμισμα λειτουργίας.

(i) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται με βάση την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος λειτουργίας και του ξένου νομίσματος κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Χρηματικά στοιχεία σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται με την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Όλες οι διαφορές αναγνωρίζονται στα Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα που έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε υποκαταστήματα στο εξωτερικό ή θυγατρικές, οι οποίες αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια στο 'Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών', μέχρι τη διάθεσή τους, οπότε αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Τα μη χρηματικά στοιχεία που επιμετρούνται βάσει του ιστορικού κόστους σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται με την συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας της συναλλαγής. Τα μη χρηματικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογες αξίες σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που υπήρχαν όταν προσδιορίστηκε η εύλογη αξία.

9. Μετατροπή ξένου συναλλάγματος (συνέχεια)

(ii) Θυγατρικές και υποκαταστήματα Συγκροτήματος

Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των θυγατρικών και των υποκαταστημάτων των οποίων το νόμισμα λειτουργίας είναι διαφορετικό από το νόμισμα παρουσίασης του Συγκροτήματος μετατρέπονται στο νόμισμα παρουσίασης του Συγκροτήματος χρησιμοποιώντας την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και οι καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων μετατρέπονται με τη μέση ισοτιμία για το έτος. Υπεραξία που προκύπτει κατά την εξαγορά υποκαταστημάτων ή θυγατρικών και αναπροσαρμογές στην εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από την εξαγορά, αναγνωρίζονται σαν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των υποκαταστημάτων ή θυγατρικών και μετατρέπονται με την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται απευθείας στο 'Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών' στα ίδια κεφάλαια. Κατά τη διάθεση υποκαταστήματος ή θυγατρικής, το συνολικό ποσό των συναλλαγματικών διαφορών που περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια και αφορά τη συγκεκριμένη επένδυση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων μαζί με το κέρδος ή τη ζημιά από τη διάθεση.

10. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Το Συγκρότημα είναι οργανωμένο κατά επιχειρηματικό τομέα, που είναι και ο πρωτεύων τύπος παρουσίασης κατά τομέα. Οι επιχειρηματικοί τομείς περιλαμβάνουν προϊόντα ή υπηρεσίες που υπόκεινται σε κινδύνους και απόδοση που διαφέρουν από αυτά των άλλων επιχειρηματικών τομέων. Οι γεωγραφικοί τομείς περιλαμβάνουν προϊόντα ή υπηρεσίες που εμπίπτουν σε συγκεκριμένο οικονομικό περιβάλλον και υπόκεινται σε κινδύνους και αποδόσεις που διαφέρουν από αυτούς των προϊόντων ή υπηρεσιών που εμπίπτουν σε άλλο οικονομικό περιβάλλον.

11. Κύκλος εργασιών

Ο κύκλος εργασιών του Συγκροτήματος περιλαμβάνει τα μικτά έσοδα από τόκους, έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, μικτά ασφάλιστρα, πωλήσεις από κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες και λοιπά έσοδα.

12. Αναγνώριση εσόδων

Έσοδα αναγνωρίζονται όταν πιθανολογείται ότι οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στο Συγκρότημα και το ποσό του εσόδου μπορεί να υπολογιστεί με αξιοπιστία. Τα έσοδα αναγνωρίζονται όταν επίσης πληρούνται τα ακόλουθα συγκεκριμένα κριτήρια:

(i) Έσοδα από τόκους

Για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος και για τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατατάσσονται ως διαθέσιμα προς πώληση, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(ii) Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες

Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες γενικά αναγνωρίζονται ανάλογα με τη συμπλήρωση της συναλλαγής ώστε να συσχετίζονται με το κόστος παροχής της υπηρεσίας, ενώ εκείνα που σχετίζονται με δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(iii) Έσοδα από μερίσματα

Έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξης τους από το Συγκρότημα.

(iv) Έσοδα από μισθώσεις

Έσοδα από τη μίσθωση επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης και περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα'.

(v) Έσοδα από διάθεση αποθεμάτων ακινήτων προς πώληση

Τα έσοδα και το κόστος πωλήσεων των εν λόγω ακινήτων αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Λοιπά έσοδα', όταν γίνει η παράδοση και ολοκληρωθεί η μεταβίβαση των κινδύνων στον αγοραστή.

13. Ωφελήματα αφυπηρέτησης προσωπικού

Το Συγκρότημα λειτουργεί αριθμό προγραμμάτων καθορισμένων παροχών. Τα κυριότερα προγράμματα παροχών απαιτούν την καταβολή εισφορών σε ανεξάρτητα ταμεία (χρηματοδοτούμενα προγράμματα).

Το κόστος παροχών για κάθε πρόγραμμα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ξεχωριστά χρησιμοποιώντας την αναλογιστική Μέθοδο Προβλεπόμενης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit Method).

Αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές αναγνωρίζονται ως έσοδο ή έξοδο όταν τα καθαρά συσσωρευμένα μη αναγνωρισμένα κέρδη ή ζημιές κατά το τέλος της προηγούμενης περιόδου υπερέβησαν το μεγαλύτερο από το 10% της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων του προγράμματος ή το 10% της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος κατά την ημερομηνία αυτή. Η αναλογία των αναλογιστικών κερδών ή ζημιών που αναγνωρίζονται προσδιορίζεται από το πιο πάνω ποσό διαιρούμενο με τον αναμενόμενο μέσο όρο της υπολειπόμενης εργασιακής ζωής των εργαζομένων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Το περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση καθορισμένων παροχών είναι το καθαρό σύνολο της εύλογης αξίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών (χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό συντελεστή βασισμένο σε εταιρικά ομόλογα υψηλής πιστότητας), μείον οποιοδήποτε κόστος προϋπηρεσίας που δεν έχει ακόμα αναγνωριστεί και μείον την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων από τα οποία οι υποχρεώσεις θα διακανονιστούν. Τα περιουσιακά στοιχεία ενός προγράμματος είναι τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατέχονται από ένα ταμείο το οποίο είναι νομικά ανεξάρτητο ή ασφαλιστήρια συμβόλαια που πληρούν τις προϋποθέσεις. Η εύλογη αξία βασίζεται στις τρέχουσες τιμές αγοράς και στην περίπτωση επενδύσεων που διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά είναι η δημοσιοποιημένη τιμή αγοράς. Η αξία οποιοδήποτε περιουσιακού στοιχείου προγράμματος που αναγνωρίζεται περιορίζεται στο σύνολο οποιοδήποτε κόστους προϋπηρεσίας που δεν έχει ακόμα αναγνωριστεί και της παρούσας αξίας οποιοδήποτε οικονομικών παροχών διαθέσιμων με τη μορφή επιστροφών από το πρόγραμμα ή μειώσεων μελλοντικών εισφορών στο πρόγραμμα.

Κέρδη ή ζημιές κατά την περικοπή ή την τακτοποίηση ενός προγράμματος καθορισμένων παροχών αναγνωρίζονται όταν γίνεται η περικοπή ή η τακτοποίηση. Το κέρδος ή η ζημία σε μια περικοπή ή τακτοποίηση περιλαμβάνει οποιαδήποτε προκύπτουσα μεταβολή στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών, οποιαδήποτε προκύπτουσα μεταβολή στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος και οποιαδήποτε σχετικά αναλογιστικά κέρδη και ζημιές και κόστος προϋπηρεσίας που δεν είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως.

Τα κόστη για τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών και πρόωρης αφυπηρέτησης αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στη βάση της αρχής των δεδουλευμένων εξόδων.

14. Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών

Το Συγκρότημα παραχωρεί στο προσωπικό δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών και άλλων τίτλων της Εταιρίας. Οι παροχές αυτές αναγνωρίζονται ως αμοιβές οι οποίες βασίζονται στην αξία των μετοχών. Οι αμοιβές που καθορίζονται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με μετοχές της Εταιρίας επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία παραχώρησης. Η εύλογη αξία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας κατάλληλα μοντέλα αποτίμησης.

Το κόστος παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία εκπληρώνονται οι προϋποθέσεις της κατοχύρωσης και η οποία τελειώνει όταν κατοχυρωθεί το δικαίωμα του προσωπικού να λάβει τις μετοχές. Η συνολική δαπάνη αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου κατοχύρωσης με βάση την καλύτερη διαθέσιμη εκτίμηση του αριθμού των τίτλων που αναμένεται τελικά να κατοχυρωθεί.

Η ανάλογη χρέωση ή πίστωση για κάθε περίοδο περιλαμβάνεται στις 'Δαπάνες προσωπικού' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και αντιπροσωπεύει την κίνηση στη συνολική δαπάνη που αναγνωρίστηκε στην αρχή και στο τέλος της περιόδου, με αντίστοιχη χρέωση ή πίστωση στα 'Αδιανέμητα κέρδη' στα ίδια κεφάλαια.

Δεν αναγνωρίζεται δαπάνη για παροχές που τελικά δεν κατοχυρώνονται.

Τα πιο πάνω ισχύουν για αμοιβές που καθορίζονται από την αξία των μετοχών που παραχωρήθηκαν μετά τις 7 Νοεμβρίου 2002 και δεν είχαν κατοχυρωθεί μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2005, ημερομηνία υιοθέτησης του ΔΠΧΠ 2 'Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών' από το Συγκρότημα.

15. Φορολογία

Η φορολογία εισοδήματος υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία και τους φορολογικούς συντελεστές που ισχύουν στις χώρες όπου διεξάγονται οι εργασίες του Συγκροτήματος και αναγνωρίζεται ως έξοδο στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα εισοδήματα. Η αναβαλλόμενη φορολογία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της υποχρέωσης.

Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, από τις οποίες θα προκύψουν φορολογητέα ποσά σε μελλοντικές περιόδους, εκτός για προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες και υποκαταστήματα όπου το Συγκρότημα είναι σε θέση να ελέγξει το χρονικό σημείο της αναστροφής της προσωρινής διαφοράς και αναμένεται ότι η προσωρινή διαφορά δεν θα αναστραφεί στο ορατό μέλλον.

Αναγνωρίζονται αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις για όλες τις εκπεστέες προσωρινές διαφορές και για τις μεταφερόμενες μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές όταν πιθανολογείται ότι θα υπάρξει διαθέσιμο φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις μπορούν να αξιοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων αναθεωρείται σε κάθε ημερομηνία του ισολογισμού και μειώνεται στο βαθμό που δεν πιθανολογείται ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων να χρησιμοποιηθεί μέρος ή το σύνολο των εκπεστέων προσωρινών διαφορών ή φορολογικών ζημιών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρούνται στο ποσό που αναμένεται να καταβληθεί στις φορολογικές αρχές (ή να ανακτηθεί από αυτές), λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που έχουν θεσπιστεί, ή ουσιαστικά θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού.

Τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν προκύπτουν από την ίδια φορολογητέα επιχείρηση και αφορούν την ίδια φορολογική αρχή και όπου υπάρχει νομικό δικαίωμα συμψηφισμού.

16. Χρηματοοικονομικά μέσα

(i) Ημερομηνία αναγνώρισης

Αγορές ή πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν παράδοση τους εντός του χρονικού περιθωρίου που καθορίζεται από κανονισμούς ή τους πρότυπους κανόνες της σχετικής αγοράς, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής, δηλαδή την ημερομηνία κατά την οποία το Συγκρότημα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Τα παράγωγα αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής. Οι 'Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες', 'Καταθέσεις από τράπεζες', 'Καταθέσεις πελατών', 'Τοποθετήσεις σε τράπεζες' και 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα εισπράξει ή χορηγήσει μετρητά στους αντισυμβαλλόμενους.

(ii) Αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων

Η κατάταξη των χρηματοοικονομικών μέσων κατά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από το σκοπό της απόκτησής τους και τα χαρακτηριστικά τους. Όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους πλέον, στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης που δεν επιμετρείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, έξοδα συναλλαγών που αποδίδονται άμεσα στην απόκτηση ή την έκδοση.

(iii) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και κατατάσσονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν η εύλογη αξία τους είναι θετική και ως υποχρεώσεις όταν η εύλογη αξία τους είναι αρνητική. Μεταγενέστερα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων περιλαμβάνονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' όταν αφορούν παράγωγα συναλλάγματος και στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' για όλα τα υπόλοιπα παράγωγα. Τα έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στις σχετικές κατηγορίες στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

16. Χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

(iii) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

Παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως ένα δικαίωμα μετατροπής σε μετοχές ενσωματωμένο σε ένα μετατρέψιμο ομόλογο, θεωρούνται ξεχωριστά παράγωγα και αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία αν τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι δεν θεωρούνται ότι είναι στενά συνδεδεμένα με το κύριο συμβόλαιο, και το κύριο συμβόλαιο δεν επιμετρείται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα παράγωγα που διαχωρίζονται από τα κύρια συμβόλαια, επιμετρούνται στην εύλογη αξία και οι μεταβολές της αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

(iv) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις για εμπορία

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορία αφορούν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αποκτήθηκαν ή πραγματοποιήθηκαν κυρίως για σκοπούς πώλησης ή επαναγοράς τους στο εγγύς μέλλον και αναγνωρίζονται στον ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ανάλογα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου και τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

(v) Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που κατατάσσονται σε αυτή την κατηγορία, προσδιορίζονται από τη διοίκηση κατά την αρχική τους αναγνώριση όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει σε σημαντικό βαθμό μία ανακολουθία που αφορά την επιμέτρηση ή την αναγνώριση που σε διαφορετική περίπτωση θα προέκυπτε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των σχετικών κερδών ή ζημιών σε διαφορετικές βάσεις, ή (β) γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή και των δύο, και η απόδοση εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μια τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επένδυσης, ή (γ) το χρηματοοικονομικό μέσο εμπεριέχει ένα ενσωματωμένο παράγωγο, εκτός αν το ενσωματωμένο παράγωγο δεν τροποποιεί σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούσε το μέσο, ή είναι φανερό με ελάχιστη ή και καθόλου ανάλυση, ότι ο διαχωρισμός του ενσωματωμένου παραγώγου απαγορεύεται.

Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων προς εμπορία επειδή δεν υπάρχει πρόσφατη εμπειρία πώλησης σε σύντομο χρονικό διάστημα. Περιλαμβάνουν εισηγμένα ομόλογα που αντισταθμίζονται από παράγωγα για τα οποία δεν υφίσταται προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης, όπως και μη εισηγμένες μετοχές οι οποίες τυγχάνουν διαχείρισης σε επίπεδο εύλογης αξίας.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στον ισολογισμό στην εύλογη αξία. Μεταβολές στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα ανάλογα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου και τα έσοδα από μερίσματα περιλαμβάνονται στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους.

(vi) Επενδύσεις που κρατούνται μέχρι τη λήξη

Επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη είναι επενδύσεις με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και καθορισμένη λήξη, τις οποίες το Συγκρότημα έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να κρατήσει μέχρι τη λήξη. Μετά την αρχική επιμέτρηση, οι κρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Το αποσβεσμένο κόστος υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορά μεταξύ του αρχικού ποσού και του καταβλητέου στη λήξη ποσού, και όλες τις αμοιβές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου. Η απόσβεση περιλαμβάνεται στα 'Έσοδα από τόκους' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ζημιές από την απομείωση αυτών των επενδύσεων αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

16. Χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

(vii) Δάνεια και απαιτήσεις

Τα δάνεια και απαιτήσεις είναι χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές που δεν έχουν χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργή αγορά. Αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία δεν έχουν αποκτηθεί με σκοπό την άμεση πώλησή τους και δεν κατατάσσονται ως 'Επενδύσεις προς εμπορία', 'Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση' ή 'Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων'. Αυτή η λογιστική πολιτική αφορά τις κατηγορίες που αναφέρονται στον ισολογισμό ως 'Τοποθετήσεις σε τράπεζες', 'Συμφωνίες επαναπώλησης', 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες' και 'Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις'. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα δάνεια και απαιτήσεις επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον προβλέψεις για απομείωση. Ζημιές από την απομείωση αυτών των δανείων και απαιτήσεων αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις 'Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων' όταν αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' όταν αφορούν επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις.

(viii) Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση είναι εκείνες που δεν κατατάσσονται ως 'Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων', 'Κρατούμενες μέχρι τη λήξη' ή 'Δάνεια και απαιτήσεις'. Αυτές οι επενδύσεις μπορούν να πωληθούν λόγω μεταβολών των κινδύνων της αγοράς ή για σκοπούς ρευστότητας και περιλαμβάνουν μετοχές, ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα.

Μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Κέρδη ή ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, στο 'Αποθεματικό επανεκτίμησης'. Όταν η επένδυση πωληθεί, τότε το συνολικό κέρδος ή ζημιά που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια μεταφέρεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων'. Όταν το Συγκρότημα κατέχει περισσότερες από μια επενδύσεις στον ίδιο τίτλο, θεωρείται ότι πωλούνται με βάση τη μέθοδο του μέσου σταθμισμένου κόστους. Οι τόκοι από ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση αναγνωρίζονται στα 'Έσοδα από τόκους' με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Τα μερίσματα από μετοχές διαθέσιμες προς πώληση αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Λοιπά έσοδα' όταν οριστικοποιείται το δικαίωμα είσπραξής τους. Ζημιές από την απομείωση αυτών των επενδύσεων αναγνωρίζονται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

(ix) Δανειακό κεφάλαιο και ομολογιακά δάνεια

Το δανειακό κεφάλαιο και τα ομολογιακά δάνεια επιμετρούνται αρχικά στην εύλογη αξία της ληφθείσας αντιπαροχής, μετά την αφαίρεση των εξόδων έκδοσης. Μεταγενέστερα, επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, για να αποσβεστεί η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας εξαγοράς και του κόστους, μέχρι την ενωρίτερη ημερομηνία που δικαιούται η Εταιρία να εξαγοράσει το δανειακό κεφάλαιο και τα ομολογιακά δάνεια.

Ομόλογα που εκδόθηκαν από την Εταιρία και κατέχονται από το Συγκρότημα για σκοπούς εμπορίας, αναγνωρίζονται ως εξαγορά των σχετικών ομολόγων. Κέρδη ή ζημιές από την εξαγορά προκύπτουν και αναγνωρίζονται αν η αξία εξαγοράς των ομολόγων ήταν διαφορετική από τη λογιστική τους αξία κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Μεταγενέστερη πώληση των εξαγορασθέντων ομολόγων αναγνωρίζεται ως επανέκδοση.

Οι τόκοι από το δανειακό κεφάλαιο και τα ομολογιακά δάνεια περιλαμβάνονται στα 'Έξοδα από τόκους' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

(x) Μετατρέψιμα χρεόγραφα

Κατά την έκδοση σύνθετων χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία περιέχουν στοιχεία υποχρέωσης καθώς και στοιχεία ιδίων κεφαλαίων, αυτά κατατάσσονται ξεχωριστά ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και ίδια κεφάλαια αντίστοιχα.

16. Χρηματοοικονομικά μέσα (συνέχεια)

(x) Μετατρέψιμα χρεόγραφα (συνέχεια)

Όταν η αρχική λογιστική αξία ενός σύνθετου χρηματοοικονομικού μέσου κατανέμεται στα συνθετικά στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων και της υποχρέωσης, η υπολειμματική αξία εκχωρείται στο στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων μετά την αφαίρεση από την εύλογη αξία του μέσου ως σύνολο, του ποσού που προσδιορίστηκε ιδιαίτερα για το στοιχείο της υποχρέωσης. Κατά την αρχική αναγνώριση, η εύλογη αξία του στοιχείου της υποχρέωσης είναι η παρούσα αξία της συμβατικά οριζόμενης σειράς μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με επιτόκιο που εφαρμόζεται από την αγορά κατά το χρόνο εκείνο σε χρηματοοικονομικά μέσα συγκρίσιμης πιστωτικής υπόστασης και τα οποία παρέχουν στην ουσία τις ίδιες ταμειακές ροές, με τους ίδιους όρους, αλλά χωρίς το δικαίωμα μετατροπής. Κατά την αρχική αναγνώριση των συνθετικών στοιχείων του χρηματοοικονομικού μέσου, δεν προκύπτει κέρδος ή ζημιά.

Μεταγενέστερα, το στοιχείο της υποχρέωσης επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, για να αποσβεστεί η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της λογιστικής αξίας κατά την αρχική αναγνώριση, μέχρι να διακανονιστεί κατά τη μετατροπή ή την αποπληρωμή της. Η λογιστική αξία του στοιχείου των ιδίων κεφαλαίων δεν αναπροσαρμόζεται.

17. Διαγραφή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

(i) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διαγράφεται όταν: (α) εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου, ή (β) το Συγκρότημα έχει μεταβιβάσει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου ή έχει αναλάβει συμβατική υποχρέωση να καταβάλει τις ταμειακές ροές σε τρίτο μέρος, και: είτε (α) έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του περιουσιακού στοιχείου, είτε (β) δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του περιουσιακού στοιχείου, αλλά δεν έχει διατηρήσει τον έλεγχο του.

(ii) Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση διαγράφεται όταν εξοφλείται, ακυρώνεται ή εκπνέει.

18. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, το Συγκρότημα αξιολογεί εάν υφίστανται αντικειμενικές ενδείξεις ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων έχει υποστεί απομείωση αξίας. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων έχει υποστεί απομείωση αξίας όταν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης αξίας ως αποτέλεσμα ενός ή περισσότερων γεγονότων που συνέβησαν μετά την αρχική αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου (ένα 'ζημιογόνο γεγονός') και εκείνο το ζημιογόνο γεγονός (ή γεγονότα) έχει επίδραση που μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης μπορεί να περιλαμβάνουν ενδείξεις σημαντικής οικονομικής δυσχέρειας του οφειλέτη ή ομάδας οφειλετών, παράβαση του συμβολαίου όπως αθέτηση ή πλημμέλεια στις καταβολές τόκων ή κεφαλαίου, το ενδεχόμενο πτώχευσης του οφειλέτη ή ότι θα προβεί σε άλλη οικονομική αναδιοργάνωση, και όπου παρατηρήσιμα στοιχεία υποδεικνύουν την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών όπως μεταβολές στις καθυστερημένες πληρωμές ή στις οικονομικές συνθήκες που έχουν επίδραση στη δημιουργία ζημιών.

(i) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, το Συγκρότημα αξιολογεί αρχικά αν υφίσταται αντικειμενική απόδειξη για την απομείωση αξίας, σε ατομική βάση, για σημαντικά δάνεια και απαιτήσεις. Επίσης γίνεται συλλογική αξιολόγηση για δάνεια και απαιτήσεις που δεν είναι από μόνα τους σημαντικά και για ζημιές οι οποίες έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν ακόμα διαπιστωθεί σε δάνεια και απαιτήσεις που έχουν αξιολογηθεί σε ατομική βάση και για τα οποία δεν έχει γίνει πρόβλεψη.

Η εισπραξιμότητα των δανείων και απαιτήσεων αξιολογείται κατά οφειλέτη για όλα τα σημαντικά ποσά, με βάση την οικονομική κατάσταση, πόρους χρηματοδότησης και το ιστορικό αποπληρωμής του οφειλέτη, την πιθανότητα υποστήριξης από πιστοληπτικά αξιόπιστους εγγυητές και τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων.

18. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

(i) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (συνέχεια)

Υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένα δάνειο έχει υποστεί απομείωση όταν είναι πιθανόν ότι το Συγκρότημα δεν θα εισπράξει όλο το οφειλόμενο ποσό με βάση τους αρχικούς όρους του συμβολαίου του δανείου, εκτός εάν τέτοια δάνεια είναι εξασφαλισμένα ή υφίστανται άλλοι λόγοι που συνηγορούν έτσι που το Συγκρότημα να αναμένει ότι θα εισπραχθούν όλα τα ποσά που οφείλονται.

Όταν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι υπάρχει απομείωση της αξίας ενός δανείου, το ποσό της ζημιάς επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής του αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρώντας μελλοντικές πιστωτικές ζημιές που δεν έχουν πραγματοποιηθεί), περιλαμβανομένων ταμειακών ροών που μπορεί να προκύψουν από εγγυήσεις και εμπράγματα εξασφαλίσεις, ασχέτως της αγωγής κατασχέσεως. Η λογιστική αξία του δανείου μειώνεται μέσω της χρήσης λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Τα δάνεια και οι σχετικές προβλέψεις διαγράφονται όταν δεν είναι εφικτή η είσπραξή τους. Τα δάνεια παρακολουθούνται σε συνεχή βάση και θεωρούνται για σκοπούς απομείωσης κάθε εξάμηνο. Αν σε μεταγενέστερη περίοδο, το ύψος της ζημιάς απομείωσης μειώνεται, και η μείωση σχετίζεται εξ αντικειμένου με γεγονός που συμβαίνει μετά την αναγνώριση της απομείωσης, όταν η φερεγγυότητα του πελάτη έχει βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό που να θεωρείται εφικτή η έγκαιρη είσπραξη όλου ή μέρους του κεφαλαίου και των τόκων με βάση τους όρους της σύμβασης του δανείου, η ζημιά απομείωσης αναστρέφεται με την προσαρμογή της σχετικής πρόβλεψης απομείωσης. Εισπράξεις από δάνεια που διαγράφηκαν, πιστώνονται στο λογαριασμό 'Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών υπολογίζεται χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου. Σε περίπτωση δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο, το προεξοφλητικό επιτόκιο για την επιμέτρηση της ζημιάς είναι το τρέχον επιτόκιο αναφοράς πλέον το περιθώριο που προσδιορίζεται στο αρχικό συμβόλαιο.

Για το σκοπό της συλλογικής αξιολόγησης της απομείωσης, τα δάνεια κατατάσσονται βάσει παρόμοιων χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου λαμβάνοντας υπόψη το είδος του δανείου, τη γεωγραφική τοποθεσία, τις ληξιπρόθεσμες οφειλές και άλλους σχετικούς παράγοντες.

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές για ομάδες δανείων και απαιτήσεων που αξιολογούνται σε συλλογική βάση, εκτιμώνται βάσει του ιστορικού ζημιάς για δάνεια με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που συμβαδίζουν με εκείνα της ομάδας. Το ιστορικό ζημιάς προσαρμόζεται βάσει των τρέχοντων παρατηρήσιμων δεδομένων, ώστε να αντικατοπτρίζει τις επιδράσεις των τρεχουσών συνθηκών που δεν επηρέασαν την περίοδο στην οποία βασίζεται το ιστορικό ζημιάς και να αφαιρεί τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου που δεν επικρατούν επί του παρόντος. Η μέθοδος και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση μελλοντικών ταμειακών ροών αναθεωρούνται τακτικά ώστε να μειώνονται οι διαφορές μεταξύ των εκτιμήσεων των ζημιών και της παρελθούσης εμπειρίας.

(ii) Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως κρατούμενες μέχρι τη λήξη και ως δάνεια και απαιτήσεις

Για τις επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως κρατούμενες μέχρι τη λήξη ή ως δάνεια και απαιτήσεις, το Συγκρότημα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υφίστανται αντικειμενικές αποδείξεις ότι έχουν υποστεί ζημιά απομείωσης. Αν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι υπάρχει ζημιά απομείωσης, το ποσό της ζημιάς επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρώντας μελλοντικές πιστωτικές ζημιές που δεν έχουν πραγματοποιηθεί). Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων', στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Σε περίπτωση που σε μεταγενέστερη περίοδο, το ύψος της ζημιάς απομείωσης μειώνεται, και η μείωση σχετίζεται εξ αντικειμένου με γεγονός που συμβαίνει μετά την αναγνώριση της απομείωσης, η ζημιά απομείωσης που είχε αναγνωριστεί προηγουμένως αναστρέφεται, και το ποσό της αναστροφής πιστώνεται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

(iii) Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

Για τις επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση, το Συγκρότημα προβαίνει σε αξιολόγηση σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υφίστανται αντικειμενικές αποδείξεις ότι έχουν υποστεί ζημιά απομείωσης.

18. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (συνέχεια)

(iii) Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση (συνέχεια)

Για μετοχές που κατατάσσονται ως διαθέσιμες προς πώληση, οι αντικειμενικές αποδείξεις περιλαμβάνουν μια σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας κάτω του κόστους. Όπου υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι υπάρχει ζημιά απομείωσης, το ποσό της συνολικής ζημιάς – που επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας μείον τη ζημιά απομείωσης σε αυτή την επένδυση η οποία είχε αναγνωριστεί προηγουμένως στα αποτελέσματα – αφαιρείται από το 'Αποθεματικό επανεκτίμησης' και αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης για επενδύσεις σε μετοχές δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων. Αυξήσεις στην εύλογη αξία μετά την απομείωση αναγνωρίζονται στο 'Αποθεματικό επανεκτίμησης' στα ίδια κεφάλαια.

Για ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα που κατατάσσονται ως διαθέσιμα προς πώληση, η αξιολόγηση για απομείωση βασίζεται στα ίδια κριτήρια με εκείνα που ισχύουν για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Σε περίπτωση που σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της ζημιάς απομείωσης μειώνεται, και η μείωση σχετίζεται εξ αντικειμένου με γεγονός που συμβαίνει μετά την αναγνώριση της απομείωσης, η ζημιά απομείωσης που είχε αναγνωριστεί προηγουμένως αναστρέφεται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' μέσω της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων.

19. Λογιστική αντιστάθμιση

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για την αντιστάθμιση κινδύνων που απορρέουν από τις μεταβολές των επιτοκίων και των τιμών συναλλάγματος. Το Συγκρότημα εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης για συναλλαγές οι οποίες πληρούν τα σχετικά κριτήρια.

Κατά την έναρξη της αντιστάθμισης, το Συγκρότημα προβαίνει σε τεκμηρίωση της αντισταθμιστικής σχέσης και της επιδίωξης του αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου και της στρατηγικής του για την ανάληψη της αντιστάθμισης. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει και τον τρόπο με τον οποίο το Συγκρότημα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.

Κατά την έναρξη της αντιστάθμισης, αξιολογείται κατά πόσον η αντιστάθμιση αναμένεται να είναι άκρως αποτελεσματική ως προς τον συμψηφισμό των μεταβολών της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Μια αντιστάθμιση θεωρείται άκρως αποτελεσματική όταν οι μεταβολές της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών του αντισταθμιστικού χρηματοοικονομικού μέσου και του αντισταθμιζόμενου μέσου που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο κατά την περίοδο για την οποία έχει προσδιοριστεί η αντιστάθμιση, συμψηφίζονται σε εύρος που κυμαίνεται μεταξύ 80% και 125%. Όσον αφορά τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών όπου το αντισταθμιζόμενο μέσο είναι μια προσδοκώμενη συναλλαγή, το Συγκρότημα εκτιμά εάν αυτή είναι πολύ πιθανή και εάν παρουσιάζει έκθεση στον κίνδυνο μεταβολής των ταμειακών ροών η οποία ενδέχεται να επηρεάσει τα αποτελέσματα.

(i) Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας που πληρούν τα κριτήρια, το κέρδος ή η ζημιά από την εκ νέου επιμέτρηση του μέσου αντιστάθμισης στην εύλογη αξία αναγνωρίζεται στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η λογιστική αξία του αντισταθμιζόμενου μέσου που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο κατά την περίοδο για την οποία έχει προσδιοριστεί η αντιστάθμιση, συμψηφίζονται σε εύρος που κυμαίνεται μεταξύ 80% και 125%. Όσον αφορά τις αντισταθμίσεις εύλογης αξίας όπου το αντισταθμιζόμενο μέσο είναι μια προσδοκώμενη συναλλαγή, το Συγκρότημα εκτιμά εάν αυτή είναι πολύ πιθανή και εάν παρουσιάζει έκθεση στον κίνδυνο μεταβολής των ταμειακών ροών η οποία ενδέχεται να επηρεάσει τα αποτελέσματα.

Εάν το αντισταθμιστικό χρηματοοικονομικό μέσο εκπνεύσει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, ή η αντιστάθμιση δεν πληροί εφεξής τις προϋποθέσεις εφαρμογής της αντισταθμιστικής λογιστικής, η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται.

Για αντισταθμιζόμενα μέσα που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής τους αξίας κατά τη διακοπή της αντιστάθμισης, και της αξίας που θα είχε το μέσο χωρίς τη λογιστική αντιστάθμιση, αποσβένεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την υπολειπόμενη περίοδο της αρχικής αντιστάθμισης. Σε περίπτωση διαγραφής του αντισταθμιζόμενου μέσου, η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στα αποτελέσματα.

19. Λογιστική αντιστάθμισης (συνέχεια)

(ii) Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών που πληρούν τα κριτήρια, το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του μέσου αντιστάθμισης που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση, αναγνωρίζεται απευθείας στο 'Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών' στα ίδια κεφάλαια, και το αναποτελεσματικό μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του μέσου αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, στα 'Καθαρά κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων'.

Τα ποσά που έχουν αναγνωριστεί απευθείας στο 'Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών', μεταφέρονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στην περίοδο κατά την οποία η αντισταθμιζόμενη προσδοκώμενη συναλλαγή επηρεάζει τα αποτελέσματα.

(iii) Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης

Οι αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε εταιρίες ή υποκαταστήματα στο εξωτερικό αντιμετωπίζονται λογιστικά κατά τρόπο συναφή με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών. Το μέρος του κέρδους ή της ζημιάς του αντισταθμιστικού μέσου που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια και το αναποτελεσματικό μέρος αναγνωρίζεται στα 'Εσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος', στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Το κέρδος ή η ζημιά από το μέσο αντιστάθμισης που αφορά το αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης που έχει αναγνωριστεί απευθείας στα ίδια κεφάλαια αναγνωρίζεται στα 'Εσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάθεση της εν λόγω εταιρίας ή υποκαταστήματος εξωτερικού.

20. Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στον ισολογισμό, όταν το Συγκρότημα έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσει τα ποσά που αναγνωρίστηκαν και προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

21. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για σκοπούς της κατάστασης ταμειακών ροών αποτελούνται από μετρητά, μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και τοποθετήσεις σε τράπεζες και άλλες αξίες που είναι άμεσα ρευστοποιήσιμες ή αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την ημερομηνία της απόκτησής τους.

22. Ασφαλιστικές εργασίες

Το Συγκρότημα παρέχει ασφαλιστικές υπηρεσίες γενικού κλάδου και κλάδου ζωής και εκδίδει συμβόλαια που συνεπάγονται την ανάληψη ασφαλιστικού κινδύνου ή χρηματοοικονομικού κινδύνου. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο είναι το συμβόλαιο στο οποίο ο φορέας ασφάλισης αποδέχεται σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο από τον ασφαλιζόμενο, αποδεχόμενος να αποζημιώσει τον ασφαλιζόμενο στην περίπτωση επέλευσης καθορισμένου αβέβαιου μελλοντικού συμβάντος (το ασφαλιζόμενο συμβάν) που επηρεάζει αρνητικά τον ασφαλιζόμενο. Επενδυτικά συμβόλαια είναι τα συμβόλαια στα οποία το Συγκρότημα αποδέχεται χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Τα επενδυτικά συμβόλαια μπορούν να επαναταξινομηθούν ως ασφαλιστήρια συμβόλαια μετά την αρχική τους αναγνώριση εάν ο ασφαλιστικός κίνδυνος γίνει σημαντικός.

Ένα συμβόλαιο που κατατάχθηκε ως ασφαλιστήριο συμβόλαιο παραμένει ασφαλιστήριο συμβόλαιο μέχρι την εκπλήρωση ή εκπνοή όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από το συμβόλαιο, έστω και αν ο ασφαλιστικός κίνδυνος μειωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου του συμβολαίου. Τα επενδυτικά συμβόλαια μπορούν να επαναταξινομηθούν ως ασφαλιστήρια συμβόλαια μετά την αρχική τους αναγνώριση εάν ο ασφαλιστικός κίνδυνος γίνει σημαντικός.

(i) Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής

Τα ασφάλιστρα από ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής συνδεδεμένα με επενδύσεις (unit-linked) αναγνωρίζονται όταν εισπραχθούν και γίνει η κατανομή μονάδων στους ασφαλιζόμενους. Τα ασφάλιστρα από ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής που δεν συνδέονται με επενδύσεις (non-linked) αναγνωρίζονται όταν είναι εισπρακτέα με βάση τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Οι αμοιβές διαχείρισης επενδύσεων και άλλα έξοδα που χρεώνονται στα ασφαλιστικά ταμεία μακροπρόθεσμων εργασιών καθώς και το κόστος κάλυψης από θάνατο αναγνωρίζονται σε αντιστοιχία με τα σχετικά ασφάλιστρα και με βάση τους όρους των σχετικών ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

22. Ασφαλιστικές εργασίες (συνέχεια)

(i) Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής (συνέχεια)

Οι απαιτήσεις αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν συμβούν. Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής καθορίζονται μετά από αναλογιστική εκτίμηση και για ασφαλιστήρια συνδεδεμένα με επενδύσεις περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των μονάδων που κατανεμήθηκαν ξεχωριστά για κάθε ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

(ii) Συμβόλαια σε ισχύ

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει ως άυλο περιουσιακό στοιχείο την παρούσα αξία του μεριδίου του στα κέρδη που αναμένεται ότι θα προκύψουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια κλάδου ζωής που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, χρησιμοποιώντας κατάλληλες οικονομικές και αναλογιστικές εκτιμήσεις παρόμοιες με αυτές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των σχετικών υποχρεώσεων από τα ίδια ασφαλιστήρια συμβόλαια. Η μεταβολή στην παρούσα αξία καθορίζεται βάσει των ταμειακών ροών μετά τη φορολογία, αλλά για σκοπούς παρουσίασης, η μεταβολή στην αξία αναφέρεται πριν τη φορολογία, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ποσοστό φορολογίας.

(iii) Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου

Τα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν είναι εισπρακτέα με βάση τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Τα μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα και αντασφάλιστρα που αναλογούν στην περίοδο κινδύνου μετά την ημερομηνία του ισολογισμού μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις.

Γίνεται πρόβλεψη για το υπολογιζόμενο ποσό των εκκρεμών απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί και των απαιτήσεων που έχουν επισυμβεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί. Η πρόβλεψη για το ποσό των απαιτήσεων που έχουν γνωστοποιηθεί αλλά δεν έχουν διακανονιστεί γίνεται ξεχωριστά για κάθε περίπτωση λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γνωστά δεδομένα, την εμπειρία του πρόσφατου παρελθόντος και υποθέσεις για τη μελλοντική έκβαση των εκκρεμών απαιτήσεων. Η πρόβλεψη για απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού υπολογίζεται με παρόμοιες στατιστικές τεχνικές.

(iv) Επενδυτικά συμβόλαια

Το Συγκρότημα αναλαμβάνει τη διαχείριση προγραμμάτων αφυπηρέτησης υπαλλήλων εταιριών τα οποία προσφέρουν εγγυημένη απόδοση επί των εισφορών. Τα συμβόλαια αυτά προσδιορίζουν τα ωφέληματα προς τους υπαλλήλους. Τυχόν ελλείμματα καλύπτονται από τις εταιρίες στις οποίες ανήκει το προσωπικό που ασφαρίζεται. Το Συγκρότημα δεν έχει καμία υποχρέωση από τυχόν αναλογιστικό έλλειμμα.

(v) Έλεγχος επάρκειας υποχρεώσεων

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού διενεργείται έλεγχος της επάρκειας των υποχρεώσεων από ασφαλιστήρια συμβόλαια, χρησιμοποιώντας τις τρέχουσες βέλτιστες εκτιμήσεις της παρούσας αξίας των μελλοντικών συμβατικών ταμειακών ροών και απαιτήσεων, εξόδων και αποδόσεων των επενδύσεων. Οποιαδήποτε ελλείμματα στις προβλέψεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

23. Συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης

Αξίες που πωλούνται βάσει συμφωνίας για επαναγορά σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία δεν διαγράφονται από τον ισολογισμό. Τα εισπραχθέντα ποσά, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων, αναγνωρίζονται στον ισολογισμό ως 'Συμφωνίες επαναγοράς' και αποδίδουν την ουσία της συναλλαγής ως δάνειο προς το Συγκρότημα. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς παρουσιάζεται ως έξοδο από τόκους και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της συμφωνίας χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι συμφωνίες επαναγοράς κατά την ημερομηνία του ισολογισμού αφορούν συμφωνίες με τράπεζες.

Αξίες που αγοράζονται βάσει συμφωνίας για επαναπώληση σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία αναγνωρίζονται ως συμφωνίες επαναγοράς. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και τιμής επαναπώλησης παρουσιάζεται σαν έσοδο από τόκους και αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της συμφωνίας χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι συμφωνίες επαναπώλησης κατά την ημερομηνία του ισολογισμού αφορούν συμφωνίες με τράπεζες.

24. Χρηματοδοτικές μισθώσεις – Το Συγκρότημα ως εκμισθωτής

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις όπου το Συγκρότημα μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη που συνοδεύουν την κυριότητα του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου στο μισθωτή, περιλαμβάνονται στον ισολογισμό στα 'Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες'. Μια απαίτηση αναγνωρίζεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με ποσό ίσον με την παρούσα αξία των μισθωμάτων προεξοφλούμενων με το τεκμαρτό επιτόκιο της μίσθωσης, περιλαμβανομένης της μη εγγυημένης υπολειμματικής αξίας που δικαιούται ο εκμισθωτής. Τα έσοδα από την απαίτηση αναγνωρίζονται στα 'Έσοδα από τόκους' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

25. Λειτουργικές μισθώσεις – Το Συγκρότημα ως μισθωτής

Οι λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται ως έξοδα στα αποτελέσματα στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα' με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

26. Ακίνητα και εξοπλισμός

Ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα για χρήση στην παροχή υπηρεσιών ή για διοικητικούς σκοπούς κατατάσσονται ως ακίνητα που χρησιμοποιούνται για τις εργασίες του Συγκροτήματος. Στις επενδύσεις σε ακίνητα κατατάσσονται ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα για ενοικίαση ή/και για κεφαλαιουχικό κέρδος. Στην περίπτωση όπου ακίνητα που κατέχονται από το Συγκρότημα περιλαμβάνουν ένα μέρος που χρησιμοποιείται για τις εργασίες του Συγκροτήματος και ένα μέρος που ενοικιάζεται ή κρατείται για κεφαλαιουχικό κέρδος, η κατάταξή τους βασίζεται στο κατά πόσο τα συστατικά μέρη μπορούν να πωληθούν ξεχωριστά. Διαφορετικά, ολόκληρο το ακίνητο αναγνωρίζεται ως ακίνητο που χρησιμοποιείται για τις εργασίες του Συγκροτήματος, εκτός αν το μέρος που χρησιμοποιείται από το Συγκρότημα είναι ασήμαντο. Η κατάταξη των ακινήτων στις διάφορες κατηγορίες εξετάζεται σε συστηματική βάση και αναθεωρείται όταν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στη χρήση τους.

Τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για τις εργασίες του Συγκροτήματος επιμετρούνται αρχικά στο κόστος και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην εύλογη αξία μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Η εκτίμηση γίνεται περιοδικά από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές με βάση την τρέχουσα αγοραία αξία. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται στην εύλογη αξία μείον την υπολειμματική αξία κάθε ακινήτου με βάση τη μέθοδο σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής. Οι ωφέλιμες ζωές κυμαίνονται από 30 μέχρι 67 χρόνια. Στην περίπτωση διάθεσης ακινήτων, το σχετικό υπόλοιπο στο 'Αποθεματικό επανεκτίμησης' μεταφέρεται στο 'Αποθεματικό αδιανέμητων κερδών'.

Οι δαπάνες βελτίωσης/μετατροπών σε μισθωμένα ακίνητα αποσβένονται σε 3 με 5 χρόνια ή κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης όταν αυτή δεν υπερβαίνει τα 5 χρόνια.

Ο εξοπλισμός επιμετρείται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις του εξοπλισμού υπολογίζονται στο κόστος, με βάση τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής του, από 3 μέχρι 10 χρόνια.

Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, η αξία του εξοπλισμού θεωρείται για τυχόν απομείωση όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν ότι η λογιστική του αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας, ο εξοπλισμός απομειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό.

27. Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται αρχικά στο κόστος, που συμπεριλαμβάνει τα έξοδα της συναλλαγής. Μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Οι εκτιμήσεις γίνονται από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές με βάση την τρέχουσα αγοραία αξία τους.

Το 'Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων' περιλαμβάνει και επανεκτίμηση ακινήτων τα οποία αρχικά χρησιμοποιούνταν από το Συγκρότημα για την παροχή υπηρεσιών και αργότερα μεταφέρθηκαν στις 'Επενδύσεις σε ακίνητα'.

Το Συγκρότημα ως μέρος των συνήθων εργασιών του, αποκτά ακίνητα από πελάτες στα πλαίσια διευθέτησης των υποχρεώσεών τους, είτε απευθείας είτε μέσω εταιριών που ελέγχονται από το Συγκρότημα των οποίων η μόνη δραστηριότητα είναι η διαχείριση των εν λόγω ακινήτων. Τα ακίνητα αυτά αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος ως ακίνητα για επένδυση, αποδίδοντας την ουσία αυτών των συναλλαγών.

28. Αποθέματα ακινήτων προς πώληση

Τα αποθέματα ακινήτων προς πώληση επιμετρούνται στην τιμή κόστους ή στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, όποια από τις δύο είναι χαμηλότερη.

29. Υπεραξία και άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία

Η υπεραξία αντιπροσωπεύει τη διαφορά μεταξύ του κόστους αγοράς και της καθαρής εύλογης αξίας του μεριδίου του Συγκροτήματος επί των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων της εξαγορασθείσας επιχείρησης κατά την ημερομηνία εξαγοράς. Μετά την αρχική αναγνώριση, η υπεραξία επιμετράται στο κόστος μείον τυχόν απομείωση. Η υπεραξία εξετάζεται για απομείωση σε ετήσια βάση στις 31 Δεκεμβρίου ή πιο συχνά αν τα γεγονότα ή οι μεταβολές στις συνθήκες υποδεικνύουν πιθανή απομείωση της αξίας. Τα άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν λογισμικά προγράμματα, δικαιώματα χρήσης, εξαγορά ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου και πελατειακές σχέσεις που αποκτήθηκαν μέσω εξαγορών. Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν ξεχωριστά επιμετρούνται αρχικά στο κόστος. Το κόστος των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν μέσω εξαγορών είναι η εύλογη αξία τους την ημερομηνία της εξαγοράς. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των περιουσιακών στοιχείων, η οποία είναι 10 χρόνια για δικαιώματα χρήσης, 3 χρόνια για εξαγορά ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου, μεταξύ 8 και 10 χρόνια για σχέσεις πελατών και μεταξύ 3 και 5 χρόνια για λογισμικά προγράμματα.

Τα άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία αναθεωρούνται για τυχόν απομείωση όταν τα γεγονότα ή οι μεταβολές των συνθηκών υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όπου η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας του, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία απομειώνονται στο ανακτήσιμο ποσό.

30. Μετοχικό κεφάλαιο

Η διαφορά μεταξύ της τιμής έκδοσης μετοχικού κεφαλαίου και της ονομαστικής αξίας αναγνωρίζεται στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο. Τα έξοδα αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια.

31. Προβλέψεις για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές

Προβλέψεις για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές αναγνωρίζονται όταν: (α) το Συγκρότημα έχει παρούσα δέσμευση (νομική ή τεκμαιρόμενη) ως αποτέλεσμα ενός γεγονότος του παρελθόντος, (β) πιθανολογείται ότι θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη για διακανονισμό της δέσμευσης και (γ) μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση για το ποσό της δέσμευσης.

32. Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Το Συγκρότημα παρέχει χρηματοοικονομικές εγγυήσεις σε πελάτες που περιλαμβάνουν πιστώσεις για εισαγωγές/εξαγωγές, άλλες εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις εξ αποδοχών. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στις οικονομικές καταστάσεις στην εύλογη αξία και περιλαμβάνονται στις 'Λοιπές υποχρεώσεις' στον ισολογισμό. Μεταγενέστερα, οι υποχρεώσεις του Συγκροτήματος για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρούνται στο υψηλότερο ποσό μεταξύ: (α) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά μειωμένο με τη συσσωρευμένη απόσβεση που αναγνωρίζεται περιοδικά στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στα 'Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' με βάση τους όρους της εγγύησης και (β) της καλύτερης διαθέσιμης εκτίμησης της δαπάνης που απαιτείται για το διακανονισμό πιθανής υποχρέωσης που προκύπτει ως αποτέλεσμα της εγγύησης.

Οποιαδήποτε αύξηση στις υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζεται στις 'Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Το υπόλοιπο της υποχρέωσης από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που παραμένει αναγνωρίζεται στα 'Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες' στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων όταν η εγγύηση εκπληρωθεί, ακυρωθεί ή εκπνεύσει.

33. Συγκριτικές πληροφορίες

Η παρουσίαση των συγκριτικών πληροφοριών έχει αναπροσαρμοστεί για να συνάδει με αλλαγές στην παρουσίαση που έγιναν για το τρέχον έτος. Αυτές οι αναπροσαρμογές αφορούν την παρουσίαση των δεδουλευμένων τόκων από επενδύσεις που τώρα περιλαμβάνεται ως μέρος της επένδυσης αντί να παρουσιάζεται ξεχωριστά στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία. Αυτές οι αναπροσαρμογές δεν είχαν οποιαδήποτε επίδραση στα κέρδη μετά τη φορολογία ή στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

1. Πληροφορίες για την Εταιρία

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008 εγκρίθηκαν για έκδοση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 25 Φεβρουαρίου 2009.

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ είναι η ιθύνουσα εταιρία του Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου. Οι κύριες δραστηριότητες της Εταιρίας και των θυγατρικών της εταιριών κατά τη διάρκεια του έτους συνέχισαν να είναι η παροχή τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, οι ασφαλιστικές εργασίες και οι κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες.

Η Εταιρία συστάθηκε στην Κύπρο ως εταιρία περιορισμένης ευθύνης το 1930 και θεωρείται δημόσια εταιρία σύμφωνα με τους Περί Εταιριών Νόμο, Περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμους και Κανονισμούς και τον Περί Φόρου Εισοδήματος Νόμο της Κύπρου.

2. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Το Συγκρότημα έχει τρεις βασικούς επιχειρηματικούς τομείς: (α) τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, (β) ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής και γενικού κλάδου, και (γ) κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες.

Οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος διεξάγονται κυρίως σε τρεις γεωγραφικούς τομείς: (α) Κύπρο, (β) Ελλάδα, και (γ) άλλες χώρες, κυρίως το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία, τη Ρωσία, τη Ρουμανία και την Ουκρανία.

Το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών περιλαμβάνεται στις τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες στην Κύπρο.

Γενικά, η τιμολόγηση μεταξύ των διαφόρων τομέων γίνεται με βάση τις τιμές αγοράς. Η ανάλυση κατά γεωγραφικό τομέα βασίζεται στην έδρα της μονάδας που καταχωρεί τη συναλλαγή.

Παρόλο που ορισμένες εργασίες των μονάδων του Συγκροτήματος είναι αλληλένδετες, τα στοιχεία κατά επιχειρηματικό και γεωγραφικό τομέα παρουσιάζονται χωρίς αναπροσαρμογές ως προς το κόστος της καθαρής επένδυσης, την κατανομή του οφέλους του κεφαλαίου και τα έξοδα της έδρας του Συγκροτήματος, καθώς τέτοιες αναπροσαρμογές είναι αναπόφευκτα υποκειμενικές.

Ο πρωτεύων τύπος πληροφόρησης παρουσιάζεται για τους επιχειρηματικούς τομείς.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

2. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Επιχειρηματικοί τομείς

	Τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	Ασφαλιστικές εργασίες	Κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες	Σύνολο
2008	€000	€000	€000	€000
Κύκλος εργασιών	2.515.924	171.918	5.768	2.693.610
Συναλλαγές μεταξύ τομέων	(546)	(2.245)	(439)	(3.230)
Κύκλος εργασιών με τρίτους	2.515.378	169.673	5.329	2.690.380
Κέρδη πριν τη φορολογία	491.997	42.306	17.311	551.614
Περιουσιακά στοιχεία	35.406.567	685.962	62.999	36.155.528
Υπόλοιπα μεταξύ τομέων				(48.312)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων				36.107.216
Υποχρεώσεις	33.491.543	561.757	16.232	34.069.532
Υπόλοιπα μεταξύ τομέων				(18.683)
Σύνολο υποχρεώσεων				34.050.849
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	50.343	1.057	533	51.933
Αποσβέσεις	30.774	1.070	328	32.172

2007				
Κύκλος εργασιών	2.000.985	152.949	19.324	2.173.258
Συναλλαγές μεταξύ τομέων	(413)	(1.493)	(702)	(2.608)
Κύκλος εργασιών με τρίτους	2.000.572	151.456	18.622	2.170.650
Κέρδη πριν τη φορολογία	522.864	45.320	14.178	582.362
Περιουσιακά στοιχεία	30.991.204	760.705	55.557	31.807.466
Υπόλοιπα μεταξύ τομέων				(44.276)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων				31.763.190
Υποχρεώσεις	29.116.106	639.781	15.010	29.770.897
Υπόλοιπα μεταξύ τομέων				(12.897)
Σύνολο υποχρεώσεων				29.758.000
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	42.016	1.162	139	43.317
Αποσβέσεις	29.415	1.283	298	30.996

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

2. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Γεωγραφικοί τομείς

	Κύπρος	Ελλάδα	Άλλες χώρες	Σύνολο
2008	€000	€000	€000	€000
Κύκλος εργασιών	1.718.757	894.032	298.975	2.911.764
Συναλλαγές μεταξύ τομέων	(51.803)	(153.965)	(15.616)	(221.384)
Κύκλος εργασιών με τρίτους	1.666.954	740.067	283.359	2.690.380
Περιουσιακά στοιχεία	22.365.087	14.415.926	3.854.845	40.635.858
Υπόλοιπα μεταξύ τομέων				(4.528.642)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων				36.107.216
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	13.407	22.910	15.616	51.933

2007				
Κύκλος εργασιών	1.416.460	698.715	183.386	2.298.561
Συναλλαγές μεταξύ τομέων	(19.444)	(89.163)	(19.304)	(127.911)
Κύκλος εργασιών με τρίτους	1.397.016	609.552	164.082	2.170.650
Περιουσιακά στοιχεία	19.240.733	12.259.641	2.488.209	33.988.583
Υπόλοιπα μεταξύ τομέων				(2.225.393)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων				31.763.190
Κεφαλαιουχικές δαπάνες	11.362	25.827	6.128	43.317

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

3. Έσοδα από τόκους

	2008	2007
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.541.843	1.152.028
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και κεντρικές τράπεζες, περιλαμβανομένων συμφωνιών επαναπώλησης	189.132	284.607
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	160.119	169.093
Επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη	2.372	6.396
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	1.953	-
	1.895.419	1.612.124
Επενδύσεις προς εμπορία	7.812	11.615
Παράγωγα	187.107	97.664
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	7.719	7.415
	2.098.057	1.728.818

Οι τόκοι από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλαμβάνουν τόκους από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις ύψους €19.893 χιλ. (2007: €29.808 χιλ.).

4. Έξοδα από τόκους

	2008	2007
	€000	€000
Καταθέσεις πελατών	1.002.814	805.490
Καταθέσεις από τράπεζες, περιλαμβανομένων συμφωνιών επαναγοράς	12.548	6.395
Ομολογιακά δάνεια	62.407	56.134
Δανειακό κεφάλαιο	46.723	24.705
	1.124.492	892.724
Παράγωγα	181.414	83.715
	1.305.906	976.439

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

5. Έσοδα και έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2008	2007
	€000	€000
Αμοιβές και προμήθειες σχετικές με χορηγήσεις	102.443	92.506
Άλλες τραπεζικές προμήθειες	108.563	98.229
Αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων	9.606	9.860
Χρηματιστηριακές προμήθειες	5.958	9.285
Λοιπές προμήθειες	644	624
	227.214	210.504

Οι αμοιβές από αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων περιλαμβάνουν έσοδα ύψους €6.586 χιλ. (2007: €9.023 χιλ.) από καταπιστευματικές και συναφείς δραστηριότητες.

Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες

	2008	2007
	€000	€000
Τραπεζικές προμήθειες	9.133	11.896
Αμοιβές για αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση χαρτοφυλακίων	45	253
Χρηματιστηριακές προμήθειες	230	232
	9.408	12.381

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

6. Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρές (ζημιές)/κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων

Έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος

Τα έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος αποτελούνται από τη μετατροπή χρηματικών περιουσιακών στοιχείων σε ξένο νόμισμα κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τα πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα που έχουν διακανονιστεί κατά τη διάρκεια του έτους καθώς και τη μεταβολή στην εύλογη αξία παραγώγων ξένου συναλλάγματος.

Στα έσοδα από διαπραγμάτευση συναλλάγματος περιλαμβάνονται €105 εκατ. που αφορούν πράξεις που σχετίζονται με τις επενδύσεις του Συγκροτήματος στη Ρωσία και την Ουκρανία, και οι οποίες δεν πληρούσαν τα κριτήρια για χρησιμοποίηση αντισταθμιστικής λογιστικής.

Καθαρές (ζημιές)/κέρδη από διάθεση, μεταβολή στην εύλογη αξία και απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων

	2008	2007
	€000	€000
Χρηματοοικονομικά μέσα προς εμπορία:		
- μετοχές	(41.767)	8.188
- ομόλογα	149	(3.313)
- παράγωγα	(15.523)	13.685
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:		
- μετοχές	239	2.665
- ομόλογα	(2.650)	(3.007)
Κέρδη από διάθεση ιδίων επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:		
- μετοχές	1.007	14.808
- ομόλογα	11.335	4.224
Κέρδη από διάθεση ιδίων ομολογιακών δανείων και δανειακού κεφαλαίου προς εμπορία	1.504	-
Απομείωση ομολόγων διαθέσιμων προς πώληση	(8.680)	(8.625)
Απομείωση ομολόγων κρατούμενων μέχρι τη λήξη	(4.336)	-
Απομείωση μετοχών διαθέσιμων προς πώληση	(545)	-
Μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας:		
- αντισταθμιστικά μέσα	(30.113)	16.223
- αντισταθμισμένα μέσα	29.661	(15.798)
	(59.719)	29.050

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

7. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες και απαιτήσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων

	2008		2007	
	Έσοδα	Απαιτήσεις	Έσοδα	Απαιτήσεις
	€000	€000	€000	€000
Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής	(12.269)	46.723	136.622	(101.836)
Ασφαλιστικές εργασίες γενικού κλάδου	43.859	(17.193)	38.204	(16.540)
	31.590	29.530	174.826	(118.376)

	2008		2007	
	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
Έσοδα	€000	€000	€000	€000
Μικτά ασφάλιστρα	102.908	66.765	91.312	60.144
Αντασφάλιστρα	(14.050)	(33.108)	(11.249)	(30.127)
Καθαρά ασφάλιστρα	88.858	33.657	80.063	30.017
Μεταβολή στην πρόβλεψη για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	-	(1.501)	-	(1.751)
Σύνολο καθαρών δεδουλευμένων ασφαλιστρών	88.858	32.156	80.063	28.266
(Έξοδα)/έσοδα και (ζημιές)/κέρδη από ασφαλιστικά περιουσιακά στοιχεία κλάδου ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	(118.021)	61	39.799	37
Προμήθειες από αντασφαλιστές και άλλα έσοδα	6.301	11.642	5.053	9.901
	(22.862)	43.859	124.915	38.204
Μεταβολή στην αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ πριν τη φορολογία (Σημ. 20)	10.593	-	11.707	-
	(12.269)	43.859	136.622	38.204

Απαιτήσεις				
Μικτές πληρωμές προς ασφαλιζόμενους	(44.027)	(19.065)	(53.717)	(16.493)
Μερίδιο αντασφαλιστών στις πληρωμές προς ασφαλιζόμενους	3.336	5.939	4.172	5.298
Μικτή μεταβολή στις υποχρεώσεις των ασφαλιστηρίων συμβολαίων	98.685	3.160	(40.304)	(2.276)
Μερίδιο αντασφαλιστών στη μεταβολή των υποχρεώσεων ασφαλιστηρίων συμβολαίων	3.104	(3.260)	1.516	477
Προμήθειες σε ασφαλειομεσίτες και άλλα άμεσα έξοδα πωλήσεων	(14.375)	(3.967)	(13.503)	(3.546)
	46.723	(17.193)	(101.836)	(16.540)

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

7. Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες και απαιτήσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (συνέχεια)

Άλλα έσοδα και έξοδα ασφαλιστικών εργασιών

Τα ακόλουθα έσοδα και έξοδα για ασφαλιστικές εργασίες έχουν αναγνωριστεί στα αντίστοιχα κονδύλια στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων:

	2008		2007	
	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος	Κλάδος ζωής	Γενικός κλάδος
	€000	€000	€000	€000
Έσοδα από περιουσιακά στοιχεία γενικού κλάδου και κλάδου ζωής μη συνδεδεμένων με επενδύσεις	223	2.190	193	1.731
Καθαρά κέρδη από διάθεση και μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και λοιπά έσοδα γενικού κλάδου και κλάδου ζωής μη συνδεδεμένα με επενδύσεις	682	887	4.429	4.183
Δαπάνες προσωπικού	(6.314)	(8.501)	(6.170)	(8.066)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	(4.266)	(3.715)	(4.101)	(3.303)

8. Λοιπά έσοδα

	2008	2007
	€000	€000
Μερίσματα από επενδύσεις σε μετοχές	10.461	4.620
Κέρδη από διάθεση αποθεμάτων ακινήτων προς πώληση	2.847	13.635
Κέρδη από διάθεση ακινήτων και εξοπλισμού και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων	299	214
Ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα	311	318
Κέρδη από μεταβολή στην εύλογη αξία επενδύσεων σε ακίνητα	14.298	6.199
Υπέρβαση μεριδίου του Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των αποκτηθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων θυγατρικής εταιρίας πάνω από το κόστος (Σημ. 45)	325	3.320
Λοιπά έσοδα	6.563	4.066
	35.104	32.372

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

9. Δαπάνες προσωπικού

	2008	2007
	€000	€000
Μισθοί	272.301	230.364
Εισφορές εργοδότη	47.016	38.620
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	6.970	22.883
Κόστος παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών, διακανονιζόμενες με μετοχές (Σημ. 28)	4.701	3.730
	330.988	295.597

Ο αριθμός απασχολούμενου προσωπικού του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανήλθε σε 12.127 (2007: 6.909), κυρίως λόγω των εξαγορών θυγατρικών εταιριών που πραγματοποίησε το Συγκρότημα κατά τη διάρκεια του έτους.

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης

	2008	2007
	€000	€000
Προγράμματα καθορισμένων παροχών	2.045	18.030
Προγράμματα καθορισμένων εισφορών	1.823	1.690
Προγράμματα πρόωρης αφυπηρέτησης	3.102	3.163
	6.970	22.883

Το Συγκρότημα λειτουργεί προγράμματα για παροχή ωφελημάτων αφυπηρέτησης, όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Κύπρος

Το βασικό πρόγραμμα για το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος στην Κύπρο καλύπτει το 27,4% του συνόλου του προσωπικού του Συγκροτήματος και είναι πρόγραμμα καθορισμένων παροχών. Το πρόγραμμα αυτό προβλέπει για την καταβολή εφάπαξ φιλοδωρήματος κατά την αφυπηρέτηση ή το θάνατο πριν την αφυπηρέτηση, μέχρι 78 μέσους μηνιαίους μισθούς πριν την αφυπηρέτηση, ανάλογα με την περίοδο υπηρεσίας. Μικρός αριθμός μελών του προσωπικού που δεν συμμετέχουν στο βασικό πρόγραμμα, είναι μέλη άλλου προγράμματος το οποίο είναι κλειστό για νέα μέλη και μπορούν να λαμβάνουν μέρος ή ολόκληρο το ωφέλημα αφυπηρέτησής τους με την καταβολή σύνταξης δια βίου. Η διαχείριση των προγραμμάτων γίνεται από Διαχειριστικές Επιτροπές που απαρτίζονται από αντιπροσώπους τόσο των εργοδοτουμένων όσο και του εργοδότη.

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών για τα βασικά προγράμματα υπολογίζεται ετησίως με την αναλογιστική μέθοδο Προβεβλημένης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit method) από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αναλογιστική εκτίμηση του βασικού προγράμματος στην Κύπρο παρουσιάζονται πιο κάτω:

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

9. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Κύπρος (συνέχεια)

	2008	2007
Προεξοφλητικός συντελεστής	5,75%	5,25%
Αναμενόμενη απόδοση των επενδύσεων των προγραμμάτων	6,27%	7,29%
Ρυθμός μελλοντικής αύξησης μισθών	6,25%	6,50%

Ελλάδα

Το προσωπικό του Συγκροτήματος στην Ελλάδα (26,2% του συνόλου του προσωπικού του Συγκροτήματος) καλύπτεται από δύο προγράμματα καθορισμένων παροχών και ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.

Για όλο το προσωπικό υπάρχει πρόγραμμα αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης ή εφάπαξ καταβολής αποζημίωσης κατά την κανονική αφυπηρέτηση, με συντελεστές που καθορίζει η Ελληνική εργατική νομοθεσία και είναι πρόγραμμα καθορισμένων παροχών. Όλα τα οφέλη που πληρώνονται για αποζημιώσεις αφυπηρέτησης που προβλέπονται από τη νομοθεσία είναι πληρωτέα από τα περιουσιακά στοιχεία της Εταιρίας αφού αυτά τα προγράμματα δεν είναι χρηματοδοτούμενα.

Επιπρόσθετα, αριθμός εργαζομένων που εργοδοτήθηκαν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2002 (8,2% του συνόλου του προσωπικού του Συγκροτήματος) συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών που προβλέπει την εφάπαξ καταβολή φιλοδωρήματος κατά την αφυπηρέτηση μέχρι περίπου 50 μηνιαίους μισθούς, ανάλογα με την περίοδο υπηρεσίας.

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών για τα δύο προγράμματα καθορισμένων παροχών στην Ελλάδα υπολογίζεται ετησίως με την αναλογιστική μέθοδο Προβεβλημένης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit method) από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά τις αναλογιστικές εκτιμήσεις παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2008	2007
Προεξοφλητικός συντελεστής	5,75%	5,25%
Αναμενόμενη απόδοση των επενδύσεων των προγραμμάτων	5,90%	6,20%
Ρυθμός μελλοντικής αύξησης μισθών	4,75%	5,00%

Το τρίτο πρόγραμμα αφορά εργαζόμενους που προσελήφθησαν μετά την 31 Δεκεμβρίου 2002 και είναι πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.

Ηνωμένο Βασίλειο

Το προσωπικό του Συγκροτήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο (1,6% του συνόλου του προσωπικού του Συγκροτήματος) καλύπτεται από ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών και ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.

Αριθμός εργαζομένων που εργοδοτήθηκαν μέχρι τις 31 Μαρτίου 2003 (0,9% του συνόλου του προσωπικού του Συγκροτήματος) συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών που προβλέπει την καταβολή δια βίου σύνταξης, το ύψος της οποίας βασίζεται στον τελικό μισθό του εργαζόμενου πριν την αφυπηρέτηση και τα χρόνια υπηρεσίας. Από την 1 Ιανουαρίου 2009, το πρόγραμμα έκλεισε όσον αφορά τη συσσώρευση μελλοντικών ωφελημάτων για τα ενεργά μέλη του. Η σχέση μεταξύ του μισθού των μελών αυτών και των ωφελημάτων αφυπηρέτησής τους έχει διακοπεί με αποτέλεσμα τα ωφελήματα που δικαιούνται να υπολογίζονται ως εάν να είχαν αποχωρήσει από το πρόγραμμα στις 31 Δεκεμβρίου 2008.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

9. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Ηνωμένο Βασίλειο (συνέχεια)

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών για το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών στο Ηνωμένο Βασίλειο υπολογίζεται ετησίως με την αναλογιστική μέθοδο Προβλεπόμενης Πιστωτικής Μονάδας (Projected Unit Credit method) από ανεξάρτητους αναλογιστές. Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αναλογιστική εκτίμηση παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2008	2007
Προεξοφλητικός συντελεστής	6,00%	5,75%
Αναμενόμενη απόδοση των επενδύσεων των προγραμμάτων	6,90%	7,60%
Ρυθμός μελλοντικής αύξησης μισθών	4,60%	5,00%

Το δεύτερο πρόγραμμα αφορά όλους τους εργαζόμενους και είναι πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.

Άλλες χώρες

Το Συγκρότημα δεν λειτουργεί προγράμματα παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης στη Ρουμανία, Ρωσία και Ουκρανία.

Ανάλυση των αποτελεσμάτων των αναλογιστικών εκτιμήσεων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών του Συγκροτήματος

Τα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ισολογισμό παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
Καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων	479.081	495.898
Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων	(302.132)	(702.505)
	176.949	(206.607)
Καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων μη χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων	5.869	5.413
Μη αναγνωρισμένο κόστος προϋπηρεσίας	(1.139)	(1.059)
Μη αναγνωρισμένες καθαρές αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη	(181.549)	199.303
Ποσό που δεν έχει αναγνωριστεί ως περιουσιακό στοιχείο λόγω του ανώτατου ορίου αναγνώρισης	-	6.646
Καθαρές υποχρεώσεις των προγραμμάτων αφυπηρέτησης που αναγνωρίστηκαν στον ισολογισμό	130	3.696

Ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ισολογισμό		
Υποχρεώσεις (Σημ. 26)	5.725	6.081
Περιουσιακά στοιχεία (Σημ. 21)	(5.595)	(2.385)
	130	3.696

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

9. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Ανάλυση των αποτελεσμάτων των αναλογιστικών εκτιμήσεων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Η κίνηση στην καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων των προγραμμάτων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	501.311	514.210
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	26.237	26.676
Τόκος επί των υποχρεώσεων	26.051	24.621
Αναλογιστικά κέρδη	(39.461)	(48.184)
Κόστος προϋπηρεσίας	169	1.140
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα προγράμματα	(13.559)	(13.278)
Παροχές που καταβλήθηκαν απευθείας από το Συγκρότημα	(42)	(323)
Εισφορές από τους συμμετέχοντες στα προγράμματα	356	352
Τερματισμός υπηρεσίας, περικοπές και διακανονισμοί	(4.847)	234
Συναλλαγματικές διαφορές από προγράμματα εξωτερικού	(11.265)	(4.137)
31 Δεκεμβρίου	484.950	501.311

Η κίνηση στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	702.505	590.956
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	50.741	35.255
Αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη	(432.072)	73.378
Εισφορές εργοδότη	6.015	19.473
Εισφορές από τους συμμετέχοντες στα προγράμματα	356	352
Παροχές που καταβλήθηκαν από τα προγράμματα	(13.559)	(13.278)
Συναλλαγματικές διαφορές από προγράμματα εξωτερικού	(11.854)	(3.631)
31 Δεκεμβρίου	302.132	702.505

Η πραγματική απόδοση στα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων για το έτος 2008 ήταν ζημιά ύψους €381.331 χιλ. (2007: κέρδος €108.633 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

9. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Ανάλυση των αποτελεσμάτων των αναλογιστικών εκτιμήσεων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Οι κύριες κατηγορίες των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων σε ποσοστό του συνόλου των περιουσιακών τους στοιχείων είναι:

	2008	2007
Μετοχές	45%	75%
Ομόλογα	43%	17%
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	11%	6%
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	1%	2%
	100%	100%

Τα περιουσιακά στοιχεία των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων περιλαμβάνουν τίτλους της Εταιρίας, η εύλογη αξία των οποίων είναι:

	2008	2007
	€000	€000
Μετοχές	112.621	482.422
Ομόλογα	51.933	40.019
	164.554	522.441

Το έξοδο που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για προγράμματα καθορισμένων παροχών αναλύεται ως ακολούθως:

	2008	2007
	€000	€000
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	26.237	26.676
Τόκος επί των υποχρεώσεων	26.051	24.621
Αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων	(50.741)	(35.255)
Απόσβεση αναλογιστικού κέρδους	(18.192)	(4.979)
Απόσβεση του κόστους προϋπηρεσίας	88	87
Τερματισμός υπηρεσίας, περικοπές και διακανονισμοί	(3.747)	234
Επίδραση της μεταβολής του ορίου αναγνώρισης του περιουσιακού στοιχείου	(6.646)	6.646
Απόσβεση συσσωρευμένων ζημιών που υπερβαίνουν τη μείωση των οικονομικών ωφελημάτων	28.995	-
	2.045	18.030

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

9. Δαπάνες προσωπικού (συνέχεια)

Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης (συνέχεια)

Ανάλυση των αποτελεσμάτων των αναλογιστικών εκτιμήσεων για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Οι εμπειρικές προσαρμογές και οι επιδράσεις τους στην καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων και στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων είναι:

	2008	2007	2006	2005
	€000	€000	€000	€000
Καθαρή παρούσα αξία των υποχρεώσεων των προγραμμάτων	(484.950)	(501.311)	(514.210)	(452.260)
Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων	302.132	702.505	590.956	330.833
(Έλλειμμα)/πλεόνασμα	(182.818)	201.194	76.746	(121.427)

Εμπειρικές προσαρμογές στις υποχρεώσεις των προγραμμάτων	(16.358)	(3.545)	(7.429)	3.615
Εμπειρικές προσαρμογές στα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων	(432.072)	73.378	219.894	72.402

Κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν στις αναλογιστικές εκτιμήσεις

Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε στις αναλογιστικές εκτιμήσεις απεικονίζει το ποσοστό στο οποίο οι υποχρεώσεις θα μπορούσαν να διακανονιστούν και καθορίζεται σύμφωνα με τις αποδόσεις της αγοράς κατά την ημερομηνία του ισολογισμού σε εταιρικά ομόλογα υψηλής πιστότητας με αντίστοιχο νόμισμα και διάρκεια. Για τα προγράμματα του Συγκροτήματος στην Ευρωζώνη (Κύπρος και Ελλάδα) που αποτελούν το 94% των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών, το Συγκρότημα έλαβε υπόψη το διεθνή δείκτη iBoxx Euro Corporates AAA 10+ Bond Index αναπροσαρμοσμένο για να ληφθεί υπόψη η μεγαλύτερη διάρκεια των υποχρεώσεων. Για το Ηνωμένο Βασίλειο χρησιμοποιήθηκε η σχετική καμπύλη απόδοσης επιτοκίων της Στερλίνας.

Για να καταλήξει στις παραδοχές για το αναμενόμενο ποσοστό απόδοσης στα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων, το Συγκρότημα, σε συνεννόηση με τους συμβούλους του, χρησιμοποιεί παραδοχές που αφορούν μελλοντικά γεγονότα για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων και οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες της αγοράς και μελλοντικές προβλέψεις κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Το προβλεπόμενο ποσοστό απόδοσης των επενδύσεων και οι σχετικές παραδοχές αναπροσαρμόζονται ετησίως λαμβάνοντας υπόψη αναθεωρημένες προβλέψεις για τις μελλοντικές αποδόσεις της κάθε κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων, αλλαγές στη νομοθεσία που δυνατό να επηρεάσουν την επενδυτική στρατηγική, καθώς και μεταβολές στη στρατηγική κατανομή των περιουσιακών στοιχείων.

Δαπάνες για ωφελήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης

Το Συγκρότημα προσφέρει αριθμό σχεδίων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που καλύπτουν όλο το εν ενεργεία προσωπικό στην Κύπρο, την Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

10. Μερίδιο στις (ζημιές)/κέρδη συγγενών εταιριών

	2008	2007
	€000	€000
Interfund Investments Plc:		
- μερίδιο στις (ζημιές)/κέρδη	(10.418)	3.911
- υπέρβαση μεριδίου Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος	-	1.082
Cytrustees Investment Public Company Ltd:		
- μερίδιο στα κέρδη	-	423
- υπέρβαση μεριδίου Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος	-	3.732
	(10.418)	9.148

Η Cytrustees Investment Public Company Ltd είναι θυγατρική εταιρία από τον Απρίλη του 2007 (Σημ. 45).

11. Κέρδη πριν τη φορολογία

Τα κέρδη πριν τη φορολογία παρουσιάζονται μετά τη χρέωση των πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
Ενοίκια πληρωτέα για λειτουργικές μισθώσεις γης και κτιρίων	28.538	19.001
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού	24.719	23.481
Απομείωση ακινήτων και εξοπλισμού	-	1.112
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	7.453	7.515
Αμοιβή ελεγκτών	1.171	1.034

Όλα τα πιο πάνω ποσά περιλαμβάνονται στα 'Άλλα λειτουργικά έξοδα'.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

12. Φορολογία

	2008	2007
	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία:		
- Κύπρου	61.391	47.649
- εξωτερικού	25.244	25.405
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	1.203	234
Αναβαλλόμενη φορολογία	(20.612)	14.928
Αναπροσαρμογή φόρων προηγούμενων ετών	5.705	3.627
	72.931	91.843

Το μερίδιο του Συγκροτήματος στο κόστος φορολογίας της συγγενούς εταιρίας ήταν €130 χιλ. (2007: Μηδέν).

Η συμφωνία της φορολογίας εισοδήματος με τα κέρδη πριν τη φορολογία με βάση τους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
Κέρδη πριν τη φορολογία	551.614	582.362
Φόρος με τους κανονικούς συντελεστές στην Κύπρο	56.364	58.470
Φορολογική επίδραση:		
- δαπανών που δεν εκπίπτουν	16.986	9.134
- εσόδων που δεν φορολογούνται	(2.122)	(4.477)
- διαφορών στους φορολογικούς συντελεστές μεταξύ Κύπρου και εξωτερικού	(4.002)	25.089
	67.226	88.216
Αναπροσαρμογή φόρων προηγούμενων ετών	5.705	3.627
	72.931	91.843

Ο εταιρικός φόρος στην Κύπρο υπολογίζεται με συντελεστή 10% στο φορολογητέο εισόδημα. Για τις ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής καταβάλλεται ελάχιστος φόρος με συντελεστή 1,5% στα μικτά ασφάλιστρα. Η έκτακτη εισφορά για την άμυνα στα εισοδήματα από ενοίκια είναι 3% και στους τόκους από τη διεξαγωγή μη συνήθων εργασιών είναι 10%.

Τα κέρδη του Συγκροτήματος από δραστηριότητες στο εξωτερικό φορολογούνται με τους συντελεστές που ισχύουν στις αντίστοιχες χώρες, που κατά το 2008 ήταν: Ελλάδα 25% (2007: 25%), Ηνωμένο Βασίλειο 28% (2007: 30%), Αυστραλία 30% (2007: 30%), Ρουμανία 16% (2007: 16%), Ρωσία 24% (2007: 24%) και Ουκρανία 25%.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

12. Φορολογία (συνέχεια)

Οι φορολογικές ζημιές υποκαταστημάτων εξωτερικού και θυγατρικών του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχονταν σε €13.361 χιλ. (2007: €10.510 χιλ.), από τις οποίες €4.652 χιλ. μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα έτη χωρίς περιορισμό και €8.709 λήγουν εντός πέντε με δέκα ετών. Οι φορολογικές ζημιές στις 31 Δεκεμβρίου 2007 χρησιμοποιήθηκαν μερικώς έναντι των φορολογητέων κερδών του 2008. Αναμένεται ότι οι υπόλοιπες φορολογικές ζημιές θα χρησιμοποιηθούν στα επόμενα έτη, έναντι μελλοντικών φορολογητέων κερδών.

Στην περίπτωση διανομής των αδιανέμητων αποθεματικών των υποκαταστημάτων και θυγατρικών εξωτερικού, θα προκύψει πρόσθετη φορολογία περίπου €2,6 εκατ. (2007: €2,6 εκατ.) για την οποία δεν έχει αναγνωριστεί αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση

Το υπόλοιπο της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης αφορά:

	2008	2007
	€000	€000
Διαφορά μεταξύ κεφαλαιουχικών εκπτώσεων και αποσβέσεων	(4.524)	-
Επανεκτίμηση ακινήτων	(3.998)	-
Επανεκτίμηση επενδύσεων	11.321	-
Διαφορετική φορολογική βάση χρηματοδοτικών μισθώσεων	-	690
Αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές μεταφερόμενες στα επόμενα έτη	1.398	718
Άλλες προσωρινές διαφορές	574	1.379
	4.771	2.787

Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση

Το υπόλοιπο της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης αφορά:

	2008	2007
	€000	€000
Διαφορά μεταξύ κεφαλαιουχικών εκπτώσεων και αποσβέσεων	3.240	8.218
Επανεκτίμηση ακινήτων	15.870	18.321
Επανεκτίμηση επενδύσεων	286	(2.185)
Διαφορετική φορολογική βάση χρηματοδοτικών μισθώσεων	2.934	-
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	7.978	6.819
Άλλες προσωρινές διαφορές	841	14.271
	31.149	45.444

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

13. Κέρδη κατά μετοχή

	2008	2007
Βασικά κέρδη κατά μετοχή		
Κέρδη μετά τη φορολογία που αναλογούν στους μετόχους της Εταιρίας (€ χιλ.)	502.388	485.168
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, εξαιρουμένων των μετοχών της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες (χιλ.)	573.432	562.183
Βασικά κέρδη κατά μετοχή (σεντ)	87,6	86,3

Μειωμένα κέρδη κατά μετοχή		
Κέρδη μετά τη φορολογία που αναλογούν στους μετόχους της Εταιρίας, αναπροσαρμοσμένα με τα μετατρέψιμα χρεόγραφα (€ χιλ.)	515.855	485.168
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών, αναπροσαρμοσμένος για τη μετατροπή των μετατρέψιμων χρεογράφων και εξαιρουμένων των μετοχών της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες (χιλ.)	628.003	562.183
Μειωμένα κέρδη κατά μετοχή (σεντ)	82,1	86,3

Το Συγκρότημα είχε παραχωρήσει δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών (share options) στα μέλη του προσωπικού του, τα οποία αποτελούν δυνητικούς τίτλους μετατρέψιμους σε μετοχές.

Τα Δικαιώματα Προαίρεσης 2008/2010 (Σημ. 28) δεν θεωρούνται δυνητικοί τίτλοι μετατρέψιμοι σε μετοχές γιατί η μετατροπή τους σε μετοχές δεν θα μείωνε το κέρδος κατά μετοχή.

Τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2013/2018 ονομαστικής αξίας €573 εκατ. (Σημ. 27) αποτελούν δυνητικούς τίτλους μετατρέψιμους σε μετοχές.

Τα μειωμένα κέρδη κατά μετοχή υπολογίζονται προσαρμόζοντας το μεσοσταθμικό αριθμό μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια του έτους, με την παραδοχή ότι όλοι οι δυνητικοί τίτλοι μετατρέψιμοι σε μετοχές θα μετατραπούν σε μετοχές από τους κατόχους τους.

Ο μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007 έχει αναπροσαρμοστεί με το χαριστικό στοιχείο (bonus element) των μετοχών που προέκυψαν από το Σχέδιο Επανεπένδυσης Μερισμάτων κατά την πληρωμή των μερισμάτων τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο του 2008.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

14. Μετρητά, καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και τοποθετήσεις σε τράπεζες

	2008	2007
	€000	€000
Μετρητά	280.080	448.453
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	736.993	876.738
	1.017.073	1.325.191
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	4.582.076	6.158.367

Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες περιλαμβάνουν υποχρεωτικές καταθέσεις για σκοπούς ρευστότητας οι οποίες ανέρχονται σε €567.448 χιλ. (2007: €516.966 χιλ.).

Η ανάλυση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και των τοποθετήσεων σε τράπεζες από ανεξάρτητους οίκους παρουσιάζεται στην Σημ. 38. Οι τοποθετήσεις σε τράπεζες φέρουν τόκο με βάση το διατραπεζικό επιτόκιο της σχετικής χρονικής περιόδου και νομίσματος.

15. Επενδύσεις

	2008	2007
	€000	€000
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	334.371	528.379
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	3.053.729	3.477.143
Επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη	309.851	125.626
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	542.768	-
	4.240.719	4.131.148

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

15. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

	Επενδύσεις προς εμπορία		Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		Σύνολο	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ομόλογα	134.756	276.516	176.419	185.662	311.175	462.178
Μετοχές	18.049	60.787	3.057	2.819	21.106	63.606
Αμοιβαία κεφάλαια	2.090	2.595	-	-	2.090	2.595
	154.895	339.898	179.476	188.481	334.371	528.379
Μέθοδος αποτίμησης						
Χρηματιστηριακή τιμή	22.140	86.717	27.214	29.952	49.354	116.669
Μοντέλα αποτίμησης – βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς	132.755	253.181	149.205	155.710	281.960	408.891
Μοντέλα αποτίμησης – βασισμένα σε μη παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς	-	-	3.057	2.819	3.057	2.819
	154.895	339.898	179.476	188.481	334.371	528.379
Ομόλογα						
Κυπριακής κυβέρνησης	132.283	256.783	149.205	158.206	281.488	414.989
Άλλων κυβερνήσεων	-	-	1.869	3.034	1.869	3.034
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	2.001	19.260	25.345	24.422	27.346	43.682
Τοπικών αρχών	472	473	-	-	472	473
	134.756	276.516	176.419	185.662	311.175	462.178
Εισηγμένα στο Χρημαστήριο Αξιών Κύπρου	132.879	256.783	149.205	158.206	282.084	414.989
Εισηγμένα σε άλλα χρημαστήρια	985	18.912	27.214	27.456	28.199	46.368
Μη εισηγμένα πιστοποιητικά καταθέσεων και ομόλογα τραπεζών και τοπικών αρχών	892	821	-	-	892	821
	134.756	276.516	176.419	185.662	311.175	462.178
Μετοχές						
Εισηγμένες στο Χρημαστήριο Αξιών Κύπρου	6.283	25.508	-	-	6.283	25.508
Εισηγμένες σε άλλα χρημαστήρια	11.766	35.272	-	-	11.766	35.272
Μη εισηγμένες	-	7	3.057	2.819	3.057	2.826
	18.049	60.787	3.057	2.819	21.106	63.606

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

15. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (συνέχεια)

Στις 9 Φεβρουαρίου 2007, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της επένδυσης που κατείχε στην Universal Life Insurance Public Co. Ltd (22% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω εταιρίας) για €10,4 εκατ. Η λογιστική αξία της επένδυσης κατά την ημερομηνία της πώλησης και στις 31 Δεκεμβρίου 2006 ανέρχόταν σε €10,4 εκατ.

Οι επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων περιλάμβαναν το 2007 ομόλογα ύψους €345.544 χιλ. που είχαν παραχωρηθεί ως εξασφάλιση σε συμφωνίες επαναγοράς με κεντρικές τράπεζες.

Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση

	2008	2007
	€000	€000
Ομόλογα	3.029.540	3.400.189
Μετοχές	24.189	76.954
	3.053.729	3.477.143
Μέθοδος αποτίμησης		
Χρηματιστηριακή τιμή	2.709.331	3.037.061
Μοντέλα αποτίμησης – βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς	344.398	440.082
	3.053.729	3.477.143
Ομόλογα		
Κυπριακής κυβέρνησης	187.211	444.016
Άλλων κυβερνήσεων	648.704	879.851
Τοπικών αρχών	2.134	1.317
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	2.191.491	2.075.005
	3.029.540	3.400.189
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	187.211	445.566
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	2.837.511	2.760.842
Μη εισηγμένα πιστοποιητικά καταθέσεων και ομόλογα τραπεζών και τοπικών αρχών	4.818	193.781
	3.029.540	3.400.189
<i>Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη</i>		
Κύπρος	223.361	447.392
Ελλάδα	584.212	514.854
Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία	444.963	475.696
Γαλλία	303.674	316.196
Γερμανία	182.549	205.014
Άλλες Ευρωπαϊκές χώρες	388.097	596.269
Η.Π.Α. και Καναδάς	681.678	598.749
Αυστραλία	141.614	153.878
Άλλες χώρες	16.288	13.760
Υπερεθνικοί οργανισμοί	63.104	78.381
	3.029.540	3.400.189
Μετοχές		
Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	19.359	73.408
Εισηγμένες σε άλλα χρηματιστήρια	3.590	1.907
Μη εισηγμένες	1.240	1.639
	24.189	76.954

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

15. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση (συνέχεια)

Οι επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση περιλαμβάνουν ομόλογα ύψους €7.737 χιλ. (2007: €117.039 χιλ.) που αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση ως απομειωμένα, ομόλογα ύψους €312.356 χιλ. (2007: €183.106 χιλ.) που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση σε συμφωνίες επαναγοράς με τράπεζες και ομόλογα ύψους €516.735 χιλ. (2007: Μηδέν) που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση σε χρηματοδοτήσεις από κεντρικές τράπεζες (Σημ. 22).

Επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις

	Κρατούμενες μέχρι τη λήξη		Δάνεια και απαιτήσεις		Σύνολο	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Κρατικά αξιόγραφα	-	-	373.000	-	373.000	-
Ομόλογα	309.851	125.626	169.768	-	479.619	125.626
	309.851	125.626	542.768	-	852.619	125.626
Κρατικά αξιόγραφα						
Κυπριακής κυβέρνησης	-	-	373.000	-	373.000	-
Ομόλογα						
Κυπριακής κυβέρνησης	2.431	2.428	169.768	-	172.199	2.428
Άλλων κυβερνήσεων	284.610	-	-	-	284.610	-
Τοπικών αρχών	4.579	1.088	-	-	4.579	1.088
Τραπεζών και άλλων οργανισμών	17.974	121.854	-	-	17.974	121.854
Κυπριακών δημοσίων εταιριών	257	256	-	-	257	256
	309.851	125.626	169.768	-	479.619	125.626
Εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	2.688	2.684	169.768	-	172.456	2.684
Εισηγμένα σε άλλα χρηματιστήρια	16.121	121.837	-	-	16.121	121.837
Μη εισηγμένα πιστοποιητικά καταθέσεων και ομόλογα τραπεζών και τοπικών αρχών	291.042	1.105	-	-	291.042	1.105
	309.851	125.626	169.768	-	479.619	125.626
<i>Γεωγραφική κατανομή με βάση την έδρα του εκδότη</i>						
Κύπρος	3.761	3.773	169.768	-	173.529	3.773
Ελλάδα	76.520	-	-	-	76.520	-
Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία	142.134	3.451	-	-	142.134	3.451
Ρωσία	16.121	-	-	-	16.121	-
Άλλες Ευρωπαϊκές χώρες	71.315	94.909	-	-	71.315	94.909
Άλλες χώρες	-	23.493	-	-	-	23.493
	309.851	125.626	169.768	-	479.619	125.626

Οι επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη περιλαμβάνουν ομόλογα ύψους €3.855 χιλ. που αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση ως απομειωμένα.

Η εύλογη αξία των επενδύσεων κρατούμενων μέχρι τη λήξη και των δανείων και απαιτήσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν €293.467 χιλ. (2007: €119.597 χιλ.) και €537.895 χιλ. (2007: Μηδέν) αντίστοιχα.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

15. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επαναταξινόμηση επενδύσεων

Επαναταξινόμηση επενδύσεων προς εμπορία

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του τροποποιημένου ΔΛΠ 39, λόγω των σπάνιων συνθηκών που προέκυψαν από την κρίση στις παγκόσμιες αγορές κατά το 2008, το Συγκρότημα προσδιόρισε τις επενδύσεις τις οποίες την 1 Ιουλίου 2008 δεν είχε πρόθεση να εμπορευτεί ή να πωλήσει στο εγγύς μέλλον. Αυτές οι επενδύσεις σε ομόλογα επαναταξινομήθηκαν από την κατηγορία επενδύσεις προς εμπορία στις επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση. Η λογιστική αξία των ομολόγων που μεταφέρθηκαν που είναι ίση με την εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται πιο κάτω:

	1 Ιουλίου 2008	31 Δεκεμβρίου 2008
	€000	€000
Επενδύσεις προς εμπορία που επαναταξινομήθηκαν στις επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	17.385	15.454

Αν το Συγκρότημα δεν είχε επαναταξινομήσει τα ομόλογα την 1 Ιουλίου 2008, η κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων θα περιλάμβανε ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία τους ύψους €1.845 χιλ., οι οποίες, μετά την επαναταξινόμηση, καταχωρήθηκαν στο αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση στα ίδια κεφάλαια.

Για το εξάμηνο από 1 Ιανουαρίου μέχρι 30 Ιουνίου 2008, είχε αναγνωριστεί στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, ζημιά ύψους €1.341 χιλ. (2007: ζημιά €1.440 χιλ.), η οποία αντιπροσωπεύει τη μεταβολή στην εύλογη αξία των ομολόγων που επαναταξινομήθηκαν.

Την 1 Ιουλίου 2008, το πραγματικό επιτόκιο των ομολόγων που επαναταξινομήθηκαν ήταν από 5,3% μέχρι 7,4% και οι προβλεπόμενες ανακτήσιμες ροές μετρητών ήταν €30 εκατ.

Επαναταξινόμηση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του τροποποιημένου ΔΛΠ 39, το Συγκρότημα επαναταξινόμησε ορισμένα ομόλογα διαθέσιμα προς πώληση στα δάνεια και απαιτήσεις από την 1 Οκτωβρίου 2008, ενόψει του γεγονότος ότι δεν υπήρχε ενεργή αγορά για τα ομόλογα και το Συγκρότημα δεν είχε πρόθεση να τα εμπορευτεί ή να τα πωλήσει στο εγγύς μέλλον. Η λογιστική αξία και η εύλογη αξία των ομολόγων που επαναταξινομήθηκαν παρουσιάζεται πιο κάτω:

	1 Οκτωβρίου 2008	31 Δεκεμβρίου 2008	
	Λογιστική και εύλογη αξία	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
	€000	€000	€000
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση που επαναταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	169.196	169.768	164.895

Αν το Συγκρότημα δεν είχε επαναταξινομήσει τα ομόλογα την 1 Οκτωβρίου 2008, τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος θα περιλάμβαναν ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία των εν λόγω ομολόγων ύψους €4.158 χιλ. οι οποίες θα καταχωρούνταν στο αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση.

Κατά την περίοδο από 1 Ιανουαρίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2008, η ζημιά που αναγνωρίστηκε στο αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση λόγω της μεταβολής στην εύλογη αξία των επαναταξινομηθέντων επενδύσεων ανήλθε σε €766 χιλ.

Την 1 Οκτωβρίου 2008 το πραγματικό επιτόκιο των ομολόγων που επαναταξινομήθηκαν ήταν από 4,6% μέχρι 4,7% και οι προβλεπόμενες ανακτήσιμες ροές μετρητών ήταν €221 εκατ.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

16. Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους

	2008	2007
	€000	€000
Μετοχές	169.670	258.243
Ομόλογα	146.315	129.419
Αμοιβαία κεφάλαια	4.952	-
Ακίνητα	8.079	7.907
Ενυπόθηκα και άλλα δάνεια	4.783	5.119
Τραπεζικές καταθέσεις	113.283	126.958
	447.082	527.646
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	597	2.964
	447.679	530.610

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους επιμετρούνται στην εύλογη αξία και αντιστοιχούν στις καθαρές υποχρεώσεις των ασφαλιστικών κλάδων ζωής (Σημ. 24).

17. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2008	2007
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	23.211.594	17.741.256
Απαιτήσεις ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων (Σημ. 18)	1.925.636	1.758.672
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	25.137.230	19.499.928
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (Σημ. 38)	(687.914)	(579.007)
	24.449.316	18.920.921

Περισσότερες αναλύσεις και πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς και ανάλυση των προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρατίθενται στη Σημείωση 38.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

18. Απαιτήσεις ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων

	2008	2007
	€000	€000
Μικτή επένδυση σε συμβόλαια ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων	2.515.161	2.406.835
Μη δεδουλευμένα χρηματοοικονομικά έσοδα	(589.525)	(648.163)
Παρούσα αξία συμβολαίων ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων	1.925.636	1.758.672
<i>Αποπληρωτέα:</i>		
- εντός ενός έτους	342.870	434.492
- μεταξύ ενός και πέντε ετών	973.479	881.702
- πέραν των πέντε ετών	1.198.812	1.090.641
Μικτή επένδυση σε συμβόλαια ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων	2.515.161	2.406.835
<i>Αποπληρωτέα:</i>		
- εντός ενός έτους	267.722	352.100
- μεταξύ ενός και πέντε ετών	772.774	664.663
- πέραν των πέντε ετών	885.140	741.909
Παρούσα αξία συμβολαίων ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων	1.925.636	1.758.672
<i>Ανάλυση ανά γεωγραφικό τομέα:</i>		
- Κύπρος	476.447	400.785
- Ελλάδα	1.988.476	1.982.825
- Ρουμανία και Ρωσία	50.238	23.225
Μικτή επένδυση σε συμβόλαια ενοικιαγοράς και χρηματοδοτικών μισθώσεων	2.515.161	2.406.835

Στα συμβόλαια ενοικιαγοράς, ο ενοικιαγοραστής: (α) πληρώνει το δικαίωμα αγοράς που καθορίζεται από τη σύμβαση στο τέλος της περιόδου μίσθωσης με αντάλλαγμα το δικαίωμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων, (β) πληρώνει μηνιαία μισθώματα συμπεριλαμβανομένων και δικαιωμάτων ενοικιαγοράς σε όλα τα οφειλόμενα ποσά και (γ) ευθύνεται για οποιαδήποτε απώλεια ή ζημιά των περιουσιακών στοιχείων.

Στα συμβόλαια χρηματοδοτικών μισθώσεων το αντικείμενο ανήκει στο Συγκρότημα και μισθώνεται για καθορισμένη περίοδο. Ο μισθωτής: (α) πληρώνει καθόλη τη διάρκεια της μίσθωσης ενοίκιο και οποιαδήποτε άλλα ποσά καθίστανται πληρωτέα βάσει των όρων του συμβολαίου, (β) υποχρεούται να διατηρεί το περιουσιακό στοιχείο σε καλή κατάσταση και να αποζημιώνει το Συγκρότημα για οποιαδήποτε ζημιά ή βλάβη και (γ) υποχρεούται με τη λήξη του συμβολαίου είτε να παραδώσει το περιουσιακό στοιχείο στο Συγκρότημα είτε να εξακολουθήσει να έχει το δικαίωμα χρήσης έναντι ενός ελάχιστου ετήσιου ποσού.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

19. Ακίνητα και εξοπλισμός

	Ακίνητα	Εξοπλισμός	Σύνολο
2008	€000	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	284.803	34.859	319.662
Εξαγορά θυγατρικών εταιριών	87.856	13.240	101.096
Προσθήκες	29.504	13.775	43.279
Επανεκτίμηση για το έτος	4.362	-	4.362
Πωλήσεις και διαγραφές	(815)	(1.109)	(1.924)
Αποσβέσεις έτους	(10.961)	(13.758)	(24.719)
Συναλλαγματικές διαφορές	(18.682)	(3.679)	(22.361)
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	376.067	43.328	419.395

1 Ιανουαρίου 2008			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	354.696	146.701	501.397
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(69.893)	(111.842)	(181.735)
Λογιστική αξία	284.803	34.859	319.662

31 Δεκεμβρίου 2008			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	457.464	177.844	635.308
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(81.397)	(134.516)	(215.913)
Λογιστική αξία	376.067	43.328	419.395

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

19. Ακίνητα και εξοπλισμός (συνέχεια)

	Ακίνητα	Εξοπλισμός	Σύνολο
2007	€000	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	227.692	35.113	262.805
Προσθήκες	23.200	12.486	35.686
Επανεκτίμηση για το έτος	48.064	-	48.064
Απομείωση	(1.112)	-	(1.112)
Πωλήσεις και διαγραφές	(2.035)	(362)	(2.397)
Αποσβέσεις έτους	(11.475)	(12.006)	(23.481)
Συναλλαγματικές διαφορές	469	(372)	97
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	284.803	34.859	319.662

1 Ιανουαρίου 2007			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	293.399	137.717	431.116
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(65.707)	(102.604)	(168.311)
Λογιστική αξία	227.692	35.113	262.805

31 Δεκεμβρίου 2007			
Κόστος ή εκτιμημένη αξία	354.696	146.701	501.397
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(69.893)	(111.842)	(181.735)
Λογιστική αξία	284.803	34.859	319.662

Η λογιστική αξία των ακινήτων του Συγκροτήματος αποτελείται από:

	2008	2007
	€000	€000
Ιδιότητα ακίνητα	346.915	262.892
Δαπάνες βελτίωσης σε μισθωμένα ακίνητα	29.152	21.911
	376.067	284.803

Τα ακίνητα περιλαμβάνουν γη αξίας €105.196 χιλ. (2007: €104.534 χιλ.) για την οποία δεν υπολογίζονται αποσβέσεις. Η επανεκτίμηση των ιδιόκτητων ακινήτων των θυγατρικών JSC AvtoZAZbank και CB Uniastrum LLC έγινε στις 31 Οκτωβρίου 2008 και 31 Δεκεμβρίου 2008 αντίστοιχα και για τα υπόλοιπα ιδιόκτητα ακίνητα του Συγκροτήματος στις 30 Ιουνίου 2007. Οι επανεκτιμήσεις έγιναν από ανεξάρτητους προσοντούχους εκτιμητές με βάση την τρέχουσα αγοραία αξία τους, χρησιμοποιώντας τρέχουσες τιμές και πρόσφατες συναλλαγές της αγοράς. Το συνολικό πλεόνασμα από επανεκτίμηση στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανήλθε σε €128.739 χιλ. (2007: €119.059 χιλ.) και περιλαμβάνεται στα αποθεματικά επανεκτίμησης.

Η λογιστική αξία των ιδιόκτητων ακινήτων με βάση το κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2008 θα ήταν €219.231 χιλ. (2007: €144.274 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

20. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

	Λογισμικά προγράμματα	Δικαιώματα χρήσης	Εξαγορά ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου	Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ	Πελατειακές σχέσεις	Υπεραξία	Σύνολο
2008	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	13.505	2.932	-	64.485	-	1.205	82.127
Εξαγορά θυγατρικών εταιριών (Σημ. 45)	2.850	-	-	-	2.587	420.370	425.807
Προσθήκες	8.654	-	-	-	-	-	8.654
Πωλήσεις και διαγραφές	(252)	-	-	-	-	-	(252)
Αύξηση στην αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής σε ισχύ	-	-	-	10.593	-	-	10.593
Αποσβέσεις έτους	(6.681)	(616)	-	-	(156)	-	(7.453)
Συναλλαγματικές διαφορές	(584)	2	-	-	(73)	(76.376)	(77.031)
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	17.492	2.318	-	75.078	2.358	345.199	442.445

1 Ιανουαρίου 2008							
Κόστος	89.989	6.163	923	64.485	-	1.205	162.765
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(76.484)	(3.231)	(923)	-	-	-	(80.638)
Λογιστική αξία	13.505	2.932	-	64.485	-	1.205	82.127

31 Δεκεμβρίου 2008							
Κόστος	101.368	6.163	-	75.078	2.514	345.199	530.322
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(83.876)	(3.845)	-	-	(156)	-	(87.877)
Λογιστική αξία	17.492	2.318	-	75.078	2.358	345.199	442.445

Κατά το 2008 προέκυψαν άυλα περιουσιακά στοιχεία από την εξαγορά της JSC AvtoZAZbank που ταξινομήθηκαν ως πελατειακές σχέσεις.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

20. Άυλα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

	Λογισμικά προγράμματα	Δικαιώματα χρήσης	Εξαγορά ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου	Ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής σε ισχύ	Υπεραξία	Σύνολο
2007	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	12.512	3.547	308	52.778	1.205	70.350
Προσθήκες	7.631	-	-	-	-	7.631
Πωλήσεις και διαγραφές	(29)	-	-	-	-	(29)
Αύξηση στην αξία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής σε ισχύ	-	-	-	11.707	-	11.707
Αποσβέσεις έτους	(6.592)	(615)	(308)	-	-	(7.515)
Συναλλαγματικές διαφορές	(17)	-	-	-	-	(17)
Λογιστική αξία 31 Δεκεμβρίου	13.505	2.932	-	64.485	1.205	82.127

1 Ιανουαρίου 2007						
Κόστος	82.683	6.163	923	52.778	1.205	143.752
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(70.171)	(2.616)	(615)	-	-	(73.402)
Λογιστική αξία	12.512	3.547	308	52.778	1.205	70.350

31 Δεκεμβρίου 2007						
Κόστος	89.989	6.163	923	64.485	1.205	162.765
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(76.484)	(3.231)	(923)	-	-	(80.638)
Λογιστική αξία	13.505	2.932	-	64.485	1.205	82.127

Υπεραξία

	2008	2007
	€000	€000
Κύπρου ΑΕΠΕΥ	1.205	1.205
JSC AvtoZAZbank	27.578	-
CB Uniastrum Bank LLC	316.416	-
	345.199	1.205

Το 2008 δεν υπήρξε απομείωση υπεραξίας (2007: Μηδέν). Η υπεραξία εξετάζεται για απομείωση σε ετήσια βάση συγκρίνοντας την ανακτήσιμη αξία της κάθε Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών (ΜΔΤΡ) των εταιριών που εξαγοράστηκαν στη βάση της αξίας λόγω χρήσης (value in use). Ο υπολογισμός της αξίας λόγω χρήσης χρησιμοποιεί αναμενόμενες ταμειακές ροές οι οποίες βασίζονται στις εκτιμήσεις της διοίκησης, προεκτεινόμενες στο διηνεκές χρησιμοποιώντας ένα μακροπρόθεσμο ρυθμό αύξησης που καθορίστηκε με βάση την τρέχουσα εκτίμηση της αγοράς για το ΑΕΠ, τον πληθωρισμό και τις τιμές συναλλάγματος στις χώρες όπου δραστηριοποιείται η κάθε εταιρία. Οι ταμειακές ροές προεκτείνονται στο διηνεκές λόγω του μακροπρόθεσμου ορίζοντα του Συγκροτήματος για αυτές τις επιχειρήσεις. Ο τελικός ρυθμός ανάπτυξης (terminal growth rate) που χρησιμοποιήθηκε για την προέκταση των ταμειακών ροών στο διηνεκές για τη Ρωσική και την Ουκρανική οντότητα στις 31 Δεκεμβρίου 2008 είναι 5%.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

20. Άυλα περιουσιακά στοιχεία (συνέχεια)

Υπεραξία (συνέχεια)

Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε βασίστηκε στο κόστος του κεφαλαίου που η Εταιρία επιμερίζει στις επενδύσεις της στις χώρες όπου λειτουργεί η κάθε οντότητα. Το κόστος του κεφαλαίου κάθε οντότητας το οποίο χρησιμοποιείται για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών δυνατό να έχει σημαντική επίδραση στην αποτίμησή της. Το κόστος του κεφαλαίου υπολογίζεται με βάση το Υπόδειγμα Αποτίμησης Κεφαλαιουχικών Περιουσιακών Στοιχείων (Capital Asset Pricing Model), το οποίο αντικατοπτρίζει έναν αριθμό χρηματοοικονομικών και οικονομικών μεταβλητών, περιλαμβανομένου του επιτοκίου χωρίς κίνδυνο (risk-free rate) στην κάθε χώρα και την αμοιβή ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου και αντικατοπτρίζει τον έμφυτο κίνδυνο της επιχείρησης που αξιολογείται. Για τις Ρωσικές και την Ουκρανική οντότητα προστίθεται μια αμοιβή για την ανάληψη κινδύνου της χώρας, η οποία αντιπροσωπεύει τη διαφορά ανάμεσα στο επιτόκιο χωρίς κίνδυνο σε Δολάρια Αμερικής για τη Ρωσική οντότητα και Ευρώ για την Ουκρανική οντότητα και του επιτοκίου των μακροπρόθεσμων κρατικών χρεογράφων που εκδόθηκαν στη Ρωσία και Ουκρανία σε Δολάρια Αμερικής και Ευρώ, αντίστοιχα. Αυτές οι μεταβλητές καθορίζονται με βάση εκτιμήσεις της διοίκησης και την τρέχουσα αξιολόγηση της αγοράς για την πορεία της οικονομίας. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε το 2008 για τις ταμειακές ροές της Ρωσικής οντότητας, οι οποίες μεταφράστηκαν από Ρωσικά Ρούβλια σε Δολάρια Αμερικής λαμβάνοντας υπόψη τις προβλεπόμενες τιμές συναλλάγματος, είναι 14,5%. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε το 2008 για τις ταμειακές ροές της Ουκρανικής οντότητας, οι οποίες μεταφράστηκαν από την Ουκρανική Γρύνβια σε Ευρώ λαμβάνοντας υπόψη τις προβλεπόμενες τιμές συναλλάγματος, είναι 16,5%.

Ο υπολογισμός των μελλοντικών ταμειακών ροών των ΜΔΤΡ των εταιριών που εξαγοράστηκαν απαιτεί κρίσεις από τη διοίκηση. Οι αποτιμήσεις είναι ευαίσθητες στις προβλεπόμενες ταμειακές ροές για τις περιόδους στις οποίες υπάρχουν λεπτομερείς προβλέψεις και στις παραδοχές αναφορικά με τη μακροπρόθεσμη πορεία των ταμειακών ροών για τη μεταγενέστερη περίοδο. Ενώ το αποδεκτό εύρος μέσα στο οποίο οι υπάρχουσες προϋποθέσεις μπορούν να εφαρμόζονται διέπεται από την απαίτηση οι προβλέψεις που προκύπτουν να συγκρίνονται με την πραγματική απόδοση και τα οικονομικά δεδομένα των μελλοντικών ετών, οι προβλέψεις των μελλοντικών ταμειακών ροών ορθά και εξ' ανάγκης αντικατοπτρίζουν την άποψη της διοίκησης για τις μελλοντικές προοπτικές των επιχειρήσεων.

Η πολιτική του Συγκροτήματος είναι να επανεξετάζει την υπεραξία για απομείωση όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι συνθήκες έχουν αλλάξει από την τελευταία αξιολόγηση απομείωσης έτσι ώστε το αποτέλεσμα της αξιολόγησης δυνατό να διαφοροποιηθεί. Όπως και σε άλλες χώρες, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2008, η Ρωσία και η Ουκρανία σημειώθηκε επιδείνωση των οικονομικών και πιστοληπτικών συνθηκών στην Ρωσία και Ουκρανία ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Συνεπώς, παρόλο που οι Εταιρίες εξαγοράστηκαν κατά το 2008, το Συγκρότημα προέβη σε εξέταση για απομείωση υπεραξίας στις 31 Δεκεμβρίου 2008. Αυτή η αξιολόγηση επιβεβαίωσε ότι, παρά τις επιπτώσεις των πιο πάνω παραγόντων, η υπεραξία αυτών των θυγατρικών δεν είχε υποστεί απομείωση.

Αποτίμηση των ασφαλιστικών εργασιών κλάδου ζωής σε ισχύ

Η αναλογιστική εκτίμηση της αξίας των ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής σε ισχύ βασίζεται σε παραδοχές για τη μελλοντική θνησιμότητα, τις εξαγορές συμβολαίων, τα έξοδα διαχείρισης και πωλήσεων και την απόδοση των επενδύσεων. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αναλογιστική εκτίμηση της αξίας των συμβολαίων σε ισχύ είναι:

	2008	2007
Επιτόκιο προεξόφλησης (μετά τη φορολογία)	10,0%	10,0%
Απόδοση επενδύσεων	5,2%	5,5%
Πληθωρισμός εξόδων	5,0%	5,0%

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

21. Λοιπά περιουσιακά στοιχεία

	2008	2007
	€000	€000
Χρεώστες	26.827	42.006
Αποθέματα ακινήτων προς πώληση	10.778	12.897
Επενδύσεις σε ακίνητα	33.293	35.385
Φόροι επιστρεπτέοι	12.696	11.383
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση (Σημ. 12)	4.771	2.787
Εύλογη αξία παραγώγων (Σημ. 34)	153.240	55.642
Περιουσιακά στοιχεία προγραμμάτων αφυπηρέτησης (Σημ. 9)	5.595	2.385
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 24)	43.029	43.166
Προπληρωμένα έξοδα	4.589	3.714
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	88.032	68.481
	382.850	277.846

Επενδύσεις σε ακίνητα

Η κίνηση για το έτος στις επενδύσεις σε ακίνητα παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	35.385	38.288
Εξαγορά θυγατρικής εταιρίας	839	-
Συναλλαγματικές διαφορές	(280)	16
Μεταφορά από περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	1.711	-
Προσθήκες	1.450	941
Πωλήσεις	(20.110)	(10.059)
Κέρδη από μεταβολή στην εύλογη αξία	14.298	6.199
31 Δεκεμβρίου	33.293	35.385

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

22. Καταθέσεις από τράπεζες

	2008	2007
	€000	€000
Κεντρικές τράπεζες	773.000	-
Άλλες τράπεζες	2.059.298	1.233.337
	2.832.298	1.233.337

Οι καταθέσεις από κεντρικές τράπεζες αφορούν εξασφαλισμένες χρηματοδοτήσεις και αγορές κυβερνητικών αξιογράφων που δεν έχουν εξοφληθεί. Οι καταθέσεις από τράπεζες φέρουν τόκο με βάση το διατραπεζικό επιτόκιο της σχετικής χρονικής περιόδου και νομίσματος. Κατά τη διάρκεια του 2008, οι εξασφαλισμένες χρηματοδοτήσεις από κεντρικές τράπεζες έφεραν επιτόκιο 2,5%-3,5% ετησίως.

23. Καταθέσεις πελατών

	2008	2007
	€000	€000
<i>Ανά κατηγορία:</i>		
Όψεως	3.916.475	3.647.017
Ταμιευτηρίου	1.614.524	1.771.416
Προθεσμίας ή με προειδοποίηση	22.404.748	19.760.533
	27.935.747	25.178.966
<i>Ανά γεωγραφικό τομέα:</i>		
Κύπρος	15.063.365	14.842.862
Ελλάδα	10.507.701	8.798.939
Ηνωμένο Βασίλειο	1.071.274	1.259.694
Αυστραλία	266.836	258.534
Ρωσία	900.893	1.996
Ρουμανία και Ουκρανία	125.678	16.941
	27.935.747	25.178.966

Οι καταθέσεις όψεως και ταμιευτηρίου είναι πληρωτέες σε πρώτη ζήτηση και η λογιστική τους αξία αντιπροσωπεύει την εύλογη αξία τους.

Η εύλογη αξία των καταθέσεων προθεσμίας ή με προειδοποίηση με κυμαινόμενο επιτόκιο δεν διαφέρει από τη λογιστική τους αξία. Η εύλογη αξία των καταθέσεων με σταθερό επιτόκιο βασίζεται στην παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια για νέες καταθέσεις με την ίδια εναπομένονσα περίοδο λήξης και δεν διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική τους αξία. Το μεγαλύτερο μέρος των καταθέσεων (74%) λήγουν εντός τριών μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού (Σημ. 40).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

24. Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων

	2008			2007		
	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Κλάδος ζωής	460.392	(12.713)	447.679	541.598	(10.988)	530.610
Υποχρεώσεις των ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων (Σημ. 26)	(20.652)	-	(20.652)	-	-	-
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής	439.740	(12.713)	427.027	541.598	(10.988)	530.610
Γενικός κλάδος						
- μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	31.991	(14.030)	17.961	29.092	(12.632)	16.460
- απαιτήσεις που εκκρεμούν	34.716	(16.286)	18.430	37.876	(19.546)	18.330
	506.447	(43.029)	463.418	608.566	(43.166)	565.400

Το μερίδιο αντασφαλιστών περιλαμβάνεται στα 'Λοιπά περιουσιακά στοιχεία' (Σημ. 21).

Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων κλάδου ζωής

Η κίνηση των υποχρεώσεων για συμβόλαια κλάδου ζωής κατά το έτος παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008			2007		
	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	541.598	(10.988)	530.610	499.798	(9.163)	490.635
Νέα συμβόλαια	8.053	(1.752)	6.301	8.212	(1.406)	6.806
Μεταβολή στις υποχρεώσεις υφιστάμενων συμβολαίων	(109.911)	27	(109.884)	33.588	(419)	33.169
31 Δεκεμβρίου	439.740	(12.713)	427.027	541.598	(10.988)	530.610

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

24. Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (συνέχεια)

Υποχρεώσεις γενικού κλάδου

Η κίνηση των υποχρεώσεων για συμβόλαια γενικού κλάδου και αντασφαλιστικά περιουσιακά στοιχεία κατά το έτος παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2007	26.268	(11.559)	14.709
Ασφάλιστρα	60.144	(30.127)	30.017
Δεδουλευμένα ασφάλιστρα	(57.320)	29.054	(28.266)
31 Δεκεμβρίου 2007	29.092	(12.632)	16.460
Ασφάλιστρα	66.765	(33.108)	33.657
Δεδουλευμένα ασφάλιστρα	(63.866)	31.710	(32.156)
31 Δεκεμβρίου 2008	31.991	(14.030)	17.961

Οι προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα αντιπροσωπεύουν τις υποχρεώσεις για βραχυπρόθεσμα ασφαλιστήρια συμβόλαια για τα οποία οι υποχρεώσεις του Συγκροτήματος δεν είχαν λήξει στο τέλος του έτους.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

24. Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (συνέχεια)

Υποχρεώσεις γενικού κλάδου (συνέχεια)

	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Συγκροτήματος
Απαιτήσεις και αναπροσαρμογές για ζημιές	€000	€000	€000
Απαιτήσεις που γνωστοποιήθηκαν	29.945	(14.753)	15.192
Απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί	5.478	(4.148)	1.330
1 Ιανουαρίου 2007	35.423	(18.901)	16.522
Ποσό που πληρώθηκε για απαιτήσεις που διευθετήθηκαν κατά το έτος	(16.493)	5.298	(11.195)
Αύξηση στις υποχρεώσεις από απαιτήσεις	18.946	(5.943)	13.003
31 Δεκεμβρίου 2007	37.876	(19.546)	18.330
Ποσό που πληρώθηκε για απαιτήσεις που διευθετήθηκαν κατά το έτος	(19.065)	5.939	(13.126)
Αύξηση στις υποχρεώσεις από απαιτήσεις	15.905	(2.679)	13.226
31 Δεκεμβρίου 2008	34.716	(16.286)	18.430

Απαιτήσεις που γνωστοποιήθηκαν	31.344	(14.706)	16.638
Απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί	6.532	(4.840)	1.692
31 Δεκεμβρίου 2007	37.876	(19.546)	18.330

Απαιτήσεις που γνωστοποιήθηκαν	31.079	(14.264)	16.815
Απαιτήσεις που έχουν επισυμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί	3.637	(2.022)	1.615
31 Δεκεμβρίου 2008	34.716	(16.286)	18.430

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

25. Ομολογιακά δάνεια

	Συμβατικό επιτόκιο	2008	2007
Μεσοπρόθεσμα ομολογιακά δάνεια		€000	€000
€500 εκατ. 2007/2010	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 0,20%	480.130	492.209
€300 εκατ. 2006/2009	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 0,33%	286.350	289.162
€300 εκατ. 2005/2008	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 0,30%	-	300.478
€30 εκατ. 2008/2011	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 0,65%	30.349	-
US\$50 εκατ. 2008/2013	Εξαμηνιαίο Libor πλέον 0,50%	36.275	-
€3 εκατ. 2003/2008	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 0,45%	-	3.023
RUB 1.500 εκατ. 2010	14%	1.651	-
RUB 1.000 εκατ. 2009	11%	2.073	-
		836.828	1.084.872
Βραχυπρόθεσμα εμπορικά χρεόγραφα			
- Ευρώ	-	74.933	160.926
- Δολάρια Αμερικής	-	20.092	7.400
		95.025	168.326
Άλλα ομολογιακά δάνεια			
Πιστοποιητικά καταθέσεων και γραμμάτια σε Ρωσικά Ρούβλια	10,8%	26.824	-
Άτοκο δάνειο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Αναπτύξεως	-	492	492
		959.169	1.253.690

Τα ομολογιακά δάνεια είναι μη εξασφαλισμένα και η αποπληρωμή τους έχει την ίδια προτεραιότητα όπως οι υποχρεώσεις έναντι των καταθετών και των άλλων πιστωτών του Συγκροτήματος.

Η εύλογη αξία των ομολογιακών δανείων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν €921.523 χιλ. (2007: €1.243.574 χιλ.).

Το Συγκρότημα κατέχει ομολογιακά δάνεια για σκοπούς εμπορίας. Το ονομαστικό ποσό των ομολογιακών δανείων που κατέχεται από το Συγκρότημα είναι ως ακολούθως:

	Ονομαστικό ποσό που κατέχεται για σκοπούς εμπορίας	
	2008 €000	2007 €000
€500 εκατ. 2007/2010	19.750	7.500
€300 εκατ. 2006/2009	13.900	11.100
€300 εκατ. 2005/2008	-	500

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

25. Ομολογιακά δάνεια (συνέχεια)

Μεσοπρόθεσμα ομολογιακά δάνεια

Η Εταιρία διατηρεί από το 2003 Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων (EMTN Programme) συνολικού ονομαστικού ποσού μέχρι €4.000 εκατ. (2007: €2.000 εκατ.). Στο πλαίσιο του προγράμματος, η Εταιρία έκδωσε τα πιο κάτω Ομολογιακά Δάνεια:

Τον Απρίλιο του 2008, €30 εκατ. 2008/2011, με δικαίωμα πώλησης στους κατόχους τους (put option) στο άρτιο κατά ή μετά τον Οκτώβριο του 2008 το οποίο δεν έχει εξασκηθεί.

Το Μάιο του 2008, €100 εκατ. 2008/2013, με δικαίωμα πώλησης στους κατόχους τους (put option) στο άρτιο κατά ή μετά το Νοέμβριο του 2008. Το δικαίωμα αυτό εξασκήθηκε το Νοέμβριο του 2008.

Τον Ιούλιο του 2008, US\$50 εκατ. 2008/2013, με δικαίωμα πώλησης στους κατόχους τους (put option) στο άρτιο κατά ή μετά τον Ιανουάριο του 2009. Το δικαίωμα αυτό εξασκήθηκε τον Ιανουάριο του 2009.

Τον Ιούνιο του 2008 το Ομολογιακό Δάνειο €300 εκατ. 2005/2008 που είχε εκδοθεί τον Ιούνιο του 2005 αποπληρώθηκε στο άρτιο.

Επίσης στα πλαίσια του Προγράμματος, εκδόθηκε τον Ιούνιο 2006 το Ομολογιακό Δάνειο 2006/2009 ύψους €300 εκατ. και τον Ιούνιο του 2007 εκδόθηκε το Ομολογιακό Δάνειο 2007/2010 ύψους €500 εκατ. Το Ομολογιακό Δάνειο €3 εκατ. 2003/2008 αποπληρώθηκε στο άρτιο στη λήξη του το Νοέμβριο του 2008.

Τα ομόλογα RUB 1.500 εκατ. 2010 και τα ομόλογα RUB 1.000 εκατ. 2009 σε Ρωσικά Ρούβλια εκδόθηκαν από την CB Uniastrum Bank LLC στο άρτιο τον Απρίλιο 2007 και Φεβρουάριο 2006 και λήγουν τον Απρίλιο 2010 και Φεβρουάριο 2009, αντίστοιχα. Κατά το 2008 ο εκδότης, μέσω δημόσιας προσφοράς, εξαγόρασε σχεδόν όλα τα ομόλογα στο άρτιο.

Τα Ομολογιακά Δάνεια €500 εκατ. 2007/2010, €300 εκατ. 2006/2009, €30 εκατ. 2008/2011 και US\$50 εκατ. 2008/2013 είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λουξεμβούργου. Τα RUB 1.500 εκατ. ομόλογα 2010 και RUB 1.000 εκατ. 2009 είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο της Μόσχας (Moscow Interbank Currency Exchange (MICEX)).

Το τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor κατά το 2008 διακυμάνθηκε μεταξύ 2,9% και 5,4% (2007: 3,7%-5,0%) ετησίως.

Βραχυπρόθεσμα εμπορικά χρεόγραφα

Η Εταιρία διατηρεί από το 2006 Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων (ECP Programme) συνολικού ονομαστικού ποσού μέχρι €1.000 εκατ. (2007: €1.000 εκατ.). Με βάση τους όρους σύστασης του Προγράμματος, τα Χρεόγραφα εκδίδονται σε διάφορα νομίσματα, με έκπτωση από την αρχική τιμή έκδοσης και δεν πληρώνουν τόκο. Η κάθε έκδοση έχει διάρκεια μέχρι και 364 μέρες και τα χρεόγραφα δεν εισάγονται σε χρηματιστήρια.

Άλλα ομολογιακά δάνεια

Τα πιστοποιητικά καταθέσεων εκδόθηκαν από την CB Uniastrum Bank LLC σε Ρωσικά Ρούβλια στο άρτιο, δεν είναι εισηγμένα σε κάποιο χρηματιστήριο και λήγουν εντός έτους.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

26. Λοιπές υποχρεώσεις

	2008	2007
	€000	€000
Φόροι πληρωτέοι	55.144	26.340
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	8.935	14.829
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (Σημ. 12)	31.149	45.444
Εύλογη αξία παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων (Σημ. 34)	161.515	30.396
Υποχρέωση προγραμμάτων αφυπηρέτησης (Σημ. 9)	5.725	6.081
Πρόβλεψη για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές	3.244	3.330
Χρηματοοικονομική υποχρέωση δικαιώματος αγοράς/πώλησης	71.242	-
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	4.838	4.355
Υποχρεώσεις ομαδικών επενδυτικών συμβολαίων	20.652	-
Λοιπά δεδουλευμένα έξοδα	28.955	26.025
Αναβαλλόμενα έσοδα	8.841	9.696
Λοιπές υποχρεώσεις	177.863	213.057
	578.103	379.553

Πρόβλεψη για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές

Η κίνηση για το έτος στην πρόβλεψη για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	3.330	4.225
Μείωση πρόβλεψης για το έτος	(86)	(904)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	9
31 Δεκεμβρίου	3.244	3.330

Η πρόβλεψη για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων που προκύπτουν στα πλαίσια των συνήθων εργασιών των ασφαλιστικών εταιριών του Συγκροτήματος.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Δανειακό κεφάλαιο

	Συμβατικό επιτόκιο	2008	2007
		€000	€000
Χρεόγραφα 2008/2013 (€200 εκατ.)	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 1,00%	-	202.227
Χρεόγραφα 2011/2016 (€200 εκατ.)	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 0,60%	187.748	197.222
Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Α (€111 εκατ.)	Βασικό επιτόκιο πλέον 1,00%	-	91.229
Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Β (€51 εκατ.)	Βασικό επιτόκιο πλέον 1,00%	50.713	51.381
Αξιόγραφα Κεφαλαίου 12/2007 (€126 εκατ.)	Τριμηνιαίο Euribor πλέον 1,25%	124.034	126.689
Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2013/2018 (€573 εκατ.)	7,50% μέχρι 30 Ιουνίου 2009 και εξαμηνιαίο Euribor πλέον 1,00% μετέπειτα	563.726	-
Χρεόγραφα σε Ουκρανικές Γρύβνιες 12/2016	12,0%	1.806	-
Χρεόγραφα σε Δολάρια Αμερικής 2013/2014/2015	2,5%	6.058	-
		934.085	668.748

Το δανειακό κεφάλαιο είναι μη εξασφαλισμένο και η αποπληρωμή του ακολουθεί σε προτεραιότητα την πληρωμή των υποχρεώσεων έναντι των καταθετών και των άλλων πιστωτών της Εταιρίας (subordinated), έχει όμως προτεραιότητα αποπληρωμής έναντι των μετόχων της Εταιρίας.

Η εύλογη αξία του δανειακού κεφαλαίου του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν €829.547 χιλ. (2007: €660.445 χιλ.).

Το Συγκρότημα κατέχει δανειακό κεφάλαιο για σκοπούς εμπορίας. Το ονομαστικό ποσό του δανειακού κεφαλαίου που κατέχεται από το Συγκρότημα είναι ως ακολούθως:

	Ονομαστικό ποσό που κατέχεται για σκοπούς εμπορίας	
	2008	2007
	€000	€000
Χρεόγραφα 2008/2013	-	886
Χρεόγραφα 2011/2016	13.550	4.000
Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Α	-	20.442
Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Β	796	200
Αξιόγραφα Κεφαλαίου 12/2007	2.498	-
Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2013/2018	1.003	-

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Δανειακό κεφάλαιο (συνέχεια)

Χρεόγραφα

Η Εταιρία διατηρεί από το 2003 Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων (EMTN Programme) συνολικού ονομαστικού ποσού μέχρι €4.000 εκατ. (2007: €2.000 εκατ.).

Στα πλαίσια του Προγράμματος εκδόθηκαν τα πιο κάτω Χρεόγραφα:

Τον Οκτώβριο του 2003 Χρεόγραφα 2008/2013 σε Ευρώ ύψους €200 εκατ. και λήξη τον Οκτώβριο του 2013. Το επιτόκιο είχε καθοριστεί στο τριμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor) πλέον 1,00% μέχρι τον Οκτώβριο του 2008, και πλέον 2,20% μετά την ημερομηνία αυτή. Η Εταιρία είχε το δικαίωμα να αποπληρώσει τα Χρεόγραφα εξ' ολοκλήρου κατά ή μετά τον Οκτώβριο του 2008 και εξάσκησε αυτό το δικαίωμα τον Οκτώβριο 2008 αποπληρώνοντας τα Χρεόγραφα στο άρτιο. Τα Χρεόγραφα ήταν εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λουξεμβούργου.

Το Μάιο του 2006 Χρεόγραφα 2011/2016 σε Ευρώ ύψους €200 εκατ. με κυμαινόμενο επιτόκιο και λήξη το Μάιο του 2016. Η Εταιρία έχει το δικαίωμα να αποπληρώσει τα Χρεόγραφα εξ' ολοκλήρου κατά ή μετά το Μάιο του 2011. Το επιτόκιο είχε καθοριστεί στο τριμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor) πλέον 0,60% μέχρι το Μάιο του 2011 και πλέον 1,60% μετά την ημερομηνία αυτή. Τα Χρεόγραφα είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λουξεμβούργου.

Τα Χρεόγραφα σε Ουκρανικές Γρύβνιες λήξης 31 Δεκεμβρίου 2016 εκδόθηκαν από την JSC AvtoZAZbank τον Μάιο του 2008.

Τα Χρεόγραφα σε Δολάρια Αμερικής 2013/2014/2015 εκδόθηκαν από την CB Uniastrum Bank LLC έχουν ημερομηνίες λήξης ως ακολούθως: US\$2 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2013, US\$2,5 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2014 και US\$2 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Το επιτόκιο μπορεί να τροποποιηθεί από τον κάτοχο οποιαδήποτε στιγμή μέχρι την ημερομηνία λήξης.

Μετατρέψιμα Χρεόγραφα

Τον Ιούλιο του 2008 εκδόθηκαν Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2013/2018, ονομαστικής αξίας €573.410 χιλ. σε Ευρώ με λήξη τον Ιούνιο του 2018. Τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα φέρουν σταθερό επιτόκιο 7,50% ετησίως μέχρι τις 30 Ιουνίου 2009 και ακολούθως θα φέρουν κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor) πλέον 1,00% μέχρι τον Ιούνιο του 2013 και πλέον 3,00% μετά την ημερομηνία αυτή. Τα Χρεόγραφα είναι μετατρέψιμα σε μετοχές στην τιμή των €10,50 κατά μετοχή. Οι περίοδοι μετατροπής είναι 15-31 Μαρτίου για τα έτη 2011-2013 και 15-30 Σεπτεμβρίου για τα έτη 2010-2012. Η Εταιρία έχει το δικαίωμα να εξαγοράσει τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα κατόπιν έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, κατά ή μετά το Σεπτέμβριο του 2013. Τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

Αξιόγραφα Κεφαλαίου

Τα Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Α ύψους €111 εκατ. και Σειρά Β ύψους €51 εκατ. εκδόθηκαν σε Κυπριακές Λίρες το Φεβρουάριο του 2003 και το Μάρτιο του 2004 αντίστοιχα. Στις 20 Δεκεμβρίου 2007 ολοκληρώθηκε η έκδοση Αξιογράφων Κεφαλαίου 12/2007 ύψους €126 εκατ. Τα Αξιόγραφα Κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης, μπορούν όμως να εξαγοραστούν στο σύνολό τους κατ' επιλογή της Εταιρίας και μετά από έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που έπεται.

Στις 20 Φεβρουαρίου 2008 το Συγκρότημα εξάσκησε το δικαίωμά του να εξαγοράσει στο άρτιο το σύνολο των Αξιογράφων Κεφαλαίου Σειράς Α. Τα Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Β φέρουν κυμαινόμενο επιτόκιο το οποίο είναι ίσο με το βασικό επιτόκιο στην αρχή κάθε τριμήνου πλέον 1,00%. Τα Αξιόγραφα Κεφαλαίου 12/2007 έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,00% ετησίως για τους πρώτους έξι μήνες και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο, ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor) πλέον 1,25%. Τα Αξιόγραφα Κεφαλαίου Σειρά Β και 12/2007 είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Δανειακό κεφάλαιο (συνέχεια)

Αξιόγραφα Κεφαλαίου (συνέχεια)

Το βασικό επιτόκιο διακυμάνθηκε κατά το 2008 μεταξύ 2,5% και 4,0% (2007: 4,0%-4,5%) ετησίως. Το τριμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor) διακυμάνθηκε κατά το 2008 μεταξύ 2,9% και 5,4% (2007: 3,7%-5,0%) ετησίως.

28. Μετοχικό κεφάλαιο

	2008		2007	
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000
Εγκεκριμένο				
Συνήθεις μετοχές €1,00 η κάθε μια	750.000	750.000	750.000	750.000
Εκδοθέν και πλήρως καταβληθέν				
1 Ιανουαρίου	566.223	483.726	553.839	473.144
Κεφαλαιοποίηση αποθεματικού έκδοσης μετοχών υπέρ το άρτιο λόγω μεταβολής της ονομαστικής αξίας της μετοχής από £0,50 σε €1,00 η κάθε μια	-	82.497	-	-
Επανεπένδυση μερίσματος	20.439	20.439	7.398	6.322
Εξάσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	-	4.986	4.260
31 Δεκεμβρίου	586.662	586.662	566.223	483.726

Την 1 Ιανουαρίου 2008, η ονομαστική αξία του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας αυξήθηκε σε €1,00 κατά μετοχή. Ποσό ύψους €82.497 χιλ. (£48.284 χιλ.) από το 'Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο' χρησιμοποιήθηκε για τη μεταβολή της ονομαστικής αξίας των μετοχών ούτως ώστε ο αριθμός των εκδοθέντων μετοχών της Εταιρίας να παραμείνει ο ίδιος.

Η Εταιρία έχει σε ισχύ Σχέδιο Επανεπένδυσης Μερισμάτων, με βάση το οποίο οι μέτοχοι έχουν τη δυνατότητα να επανεπενδύσουν όλο ή μέρος του μερίσματος τους σε μετοχές της Εταιρίας με έκπτωση από την αγοραία αξία της μετοχής. Για το μέρισμα που πληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2008 η έκπτωση καθορίστηκε στο 15%. Για όλα τα υπόλοιπα μερίσματα περιλαμβανομένου του προτεινόμενου μερίσματος για το 2008, η έκπτωση καθορίστηκε στο 10%. Η τιμή επανεπένδυσης των μετοχών για το μέρισμα που πληρώθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2008 καθορίστηκε στα €2,71 κατά μετοχή, για το μέρισμα που πληρώθηκε στις 10 Ιουνίου 2008 στα €7,74 κατά μετοχή, για το προμέρισμα που πληρώθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2007 στα €11,58 (£6,78) κατά μετοχή και για το μέρισμα που πληρώθηκε στις 26 Ιουνίου 2007 στα €11,33 (£6,63) κατά μετοχή. Σαν αποτέλεσμα της επανεπένδυσης των μερισμάτων κατά το 2008 εκδόθηκαν 20.438.573 (2007: 7.398.023) μετοχές και το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας και το αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο αυξήθηκαν κατά €20.439 χιλ. και €71.097 χιλ. αντίστοιχα (2007: €6.322 χιλ. και €78.414 χιλ. αντίστοιχα).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

28. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Οι μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς της εταιρίες αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια. Δεν αναγνωρίζεται οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση τέτοιων μετοχών. Ο αριθμός αυτών των μετοχών στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν 1.438 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2007: 1.435 χιλ.). Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €15.722 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2007: €17.334 χιλ.)

Επιπρόσθετα, οι θυγατρικές του Συγκροτήματος που διεξάγουν ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής είχαν στην κατοχή τους στις 31 Δεκεμβρίου 2008 3.656 χιλ. (2007: 3.167 χιλ.) μετοχές της Εταιρίας ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζόμενων. Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €17.934 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2007: €15.322 χιλ.)

Όλες οι εκδομένες συνήθεις μετοχές έχουν τα ίδια δικαιώματα.

Το αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο δεν είναι διαθέσιμο για διανομή στους μετόχους.

Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών - Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Στις 14 Μαΐου 2008, κατά την Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων, εγκρίθηκε η διάθεση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών στο προσωπικό του Συγκροτήματος χωρίς οι μετοχές αυτές να προσφέρονται πρώτα στους υφιστάμενους μετόχους της Εταιρίας. Στα πλαίσια αυτής της απόφασης το Διοικητικό Συμβούλιο εξουσιοδοτήθηκε όπως εκδώσει μέχρι 15 εκατ. μετοχές της Εταιρίας.

Στα πλαίσια της πιο πάνω απόφασης, στις 28 Μαΐου 2008 το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε τη θέσπιση σχεδίου κάτω από το οποίο παραχωρήθηκαν 12,5 εκατ. δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών στο μόνιμο και στο υπό σύμβαση προσωπικό του Συγκροτήματος (εκτός του εποχιακού προσωπικού) στην Κύπρο και Ελλάδα που βρισκόταν στην υπηρεσία του Συγκροτήματος στις 28 Μαΐου 2008 ('Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2008/2010'). Κάθε Δικαίωμα Προαίρεσης 2008/2010 παρέχει στον κάτοχό του το δικαίωμα αγοράς μίας μετοχής της Εταιρίας στην τιμή των €9,41 κατά μετοχή. Στις 31 Δεκεμβρίου 2009 θα κατοχυρωθούν τα 2/3 του συνολικού αριθμού των Δικαιωμάτων Προαίρεσης 2008/2010 ενώ το υπόλοιπο 1/3 θα κατοχυρωθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2010. Τα Δικαιώματα Προαίρεσης 2008/2010 μπορούν να εξασκηθούν από τους κατόχους τους από 1 Ιανουαρίου μέχρι 31 Μαρτίου κάθε ενός των ετών 2011 και 2012, καθώς και κατά την περίοδο από 1 Νοεμβρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2012. Τα Δικαιώματα Προαίρεσης 2008/2010 δεν είναι μεταβιβάσιμα και δεν θα εισαχθούν σε χρηματιστήριο.

Η εύλογη αξία των Δικαιωμάτων Προαίρεσης 2008/2010 επιμετρήθηκε κατά την ημερομηνία παραχώρησής τους χρησιμοποιώντας το τριωνυμικό μοντέλο αποτίμησης και ανήλθε σε €1,17 για κάθε δικαίωμα προαίρεσης. Οι κύριες μεταβλητές που υπεισέρχονται στο μοντέλο είναι η τιμή της μετοχής (€8,56 στις 28 Μαΐου 2008), η τιμή εξάσκησης (€9,41), η μερισματική απόδοση (8,1%), το επιτόκιο ελευθέρου κινδύνου (4,2%), η διάρκεια ζωής των δικαιωμάτων και η αναμενόμενη μεταβλητότητα της τιμής της μετοχής (31,3% σε ετήσια βάση, η οποία υπολογίστηκε με βάση την ιστορική μεταβλητότητα της τιμής της μετοχής). Η τιμή της μετοχής της Εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν ουσιαστικά χαμηλότερη από την τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων.

Το 2006 η Εταιρία παραχώρησε Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2006/2007 προς το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος στην Κύπρο και Ελλάδα που βρισκόταν σε υπηρεσία στις 30 Σεπτεμβρίου 2006 και θα παρέμενε σε υπηρεσία μέχρι τις 31 Μαρτίου 2007. Ο αριθμός των Δικαιωμάτων Προαίρεσης 2006/2007 που εκδόθηκαν ανήλθε σε 4.283.300. Η τιμή άσκησης των δικαιωμάτων καθορίστηκε σε €6,32 (£3,70) κατά δικαίωμα και η περίοδος άσκησης τους ήταν από τις 31 Μαρτίου μέχρι τις 30 Ιουνίου 2007 και είχε παραταθεί μέχρι την 31 Αυγούστου 2007. Κατά την περίοδο εξάσκησης, εξασκήθηκαν 4.189.106 δικαιώματα, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας και το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο κατά €3.580 χιλ. και €22.921 χιλ. αντίστοιχα, ενώ 94.194 δικαιώματα είχαν ακυρωθεί λόγω αποχώρησης των δικαιούχων τους από το Συγκρότημα.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

28. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών - Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών (συνέχεια)

Η εύλογη αξία των Δικαιωμάτων Προαίρεσης 2006/2007 επιμετρήθηκε κατά την ημερομηνία παραχώρησής τους, χρησιμοποιώντας το μοντέλο αποτίμησης Black-Scholes-Merton και ανήλθε σε €1,81 για κάθε δικαίωμα προαίρεσης. Οι κύριες μεταβλητές που υπεισέρχονται στο μοντέλο είναι η τιμή της μετοχής (€7,79 στις 30 Σεπτεμβρίου 2006), η τιμή εξάσκησης η οποία καθορίστηκε στα €6,32 (£3,70) η μερισματική απόδοση (2,5%), το επιτόκιο ελεύθερου κινδύνου (4%), η διάρκεια ζωής των δικαιωμάτων και η αναμενόμενη μεταβλητότητα της τιμής της μετοχής (13% σε ετήσια βάση, η οποία υπολογίστηκε με βάση την ιστορική μεταβλητότητα της τιμής της μετοχής).

Το 2000, η Εταιρία παραχώρησε Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2001/2007 στα μέλη του προσωπικού που βρίσκονταν στην υπηρεσία του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2000. Ο συνολικός αριθμός των δικαιωμάτων προαίρεσης που παραχωρήθηκαν ανήλθε σε 3.216.700 και παρείχαν στον κάτοχό τους το δικαίωμα αγοράς μιας μετοχής της Εταιρίας στην τιμή των €5,57 (£3,26) κατά δικαίωμα (όπως έχει τροποποιηθεί μετά την έκδοση μετοχών το Δεκέμβριο του 2005). Τα Δικαιώματα Προαίρεσης 2001/2007 μπορούσαν να εξασκηθούν από τους κατόχους τους από τις 31 Ιανουαρίου 2004 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007. Τα Δικαιώματα Προαίρεσης 2001/2007 ήταν εκτός πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΠ 2 'Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών'.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2007, εξασκήθηκαν 796.807 Δικαιώματα Προαίρεσης 2001/2007 από μέλη του προσωπικού του Συγκροτήματος. Στις 31 Δεκεμβρίου 2007, δεν υπήρχαν δικαιώματα που δεν είχαν εξασκηθεί, ενώ 79.550 δικαιώματα είχαν ακυρωθεί κατά το 2007 λόγω αποχώρησης των δικαιούχων από το Συγκρότημα ή λόγω λήξης της περιόδου εξάσκησης τους. Σαν αποτέλεσμα της άσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης, το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας και το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο αυξήθηκαν το 2007 κατά €680 χιλ. και €3.757 χιλ. αντίστοιχα.

Η κίνηση του αριθμού των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	000	000
1 Ιανουαρίου	-	5.126
Δικαιώματα που παραχωρήθηκαν	12.500	-
Δικαιώματα που εξασκήθηκαν	-	(4.986)
Δικαιώματα που ακυρώθηκαν	-	(140)
31 Δεκεμβρίου	12.500	-

29. Μερίσματα

	2008	2007
Προτάθηκε και πληρώθηκε κατά τη διάρκεια του έτους:	€000	€000
Τελικό μέρισμα για το 2007: €0,25 (2006: €0,17) κατά μετοχή	141.556	95.372
Προμέρισμα για το 2008: €0,15 (2007: €0,19) κατά μετοχή	86.011	105.696
	227.567	201.068

Προτεινόμενο για έγκριση στην Ετήσια Γενική Συνέλευση (δεν αναγνωρίστηκε ως υποχρέωση στις 31 Δεκεμβρίου)		
Τελικό μέρισμα για το 2008: €0,12 (2007: €0,25) κατά μετοχή	70.399	141.556

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

29. Μερίσματα (συνέχεια)

Το τελικό μέρισμα θα πληρωθεί από τα αδιανέμητα κέρδη στις 31 Δεκεμβρίου 2008 (2007: 31 Δεκεμβρίου 2007).

Η ημερομηνία αποκοπής του προτεινόμενου μερίσματος είναι η 21 Μαΐου 2009, δηλαδή οι επενδυτές που θα προβούν σε αγορά μετοχών μέχρι τη λήξη της συνεδρίας του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου και του Χρηματιστηρίου Αθηνών στις 20 Μαΐου 2009 θα είναι δικαιούχοι του μερίσματος. Το μέρισμα θα πληρωθεί στις 10 Ιουνίου 2009.

Το συνολικό μέρισμα που πληρώθηκε κατά το 2008 ύψους €227.567 χιλ. περιλαμβάνει μέρισμα ύψους €376 χιλ. (2007: €366 χιλ.) το οποίο αφορά μετοχές που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες.

30. Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά

	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση		Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Στοιχείο κεφαλαίου μετατρέψιμων χρεογράφων	Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	Μετοχές της Εταιρίας	Σύνολο
		Μετοχές	Ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα						
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2008	100.773	58.274	(10.764)	1.032	57.665	-	(3.321)	(17.334)	186. 325
(Ζημιές)/κέρδη από τη μεταβολή στην εύλογη αξία	-	(52.251)	(110.947)	7.858	-	-	-	-	(155.340)
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω αποπληρωμής/πώλησης	-	(1.977)	(5.924)	(1.409)	-	-	-	-	(9.310)
Επανεκτίμηση ακινήτων	4.362	-	-	-	-	-	-	-	4.362
Αναβαλλόμενη φορολογία	(344)	53	(1.007)	(639)	(1.159)	-	-	-	(3.096)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	-	(149.186)	-	(149.186)
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	10.593	-	-	-	10.593
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης	-	545	8.680	-	-	-	-	-	9.225
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πώληση ακινήτων στα αδιανέμητα κέρδη	(118)	-	-	-	-	-	-	-	(118)
Μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες:									
- αγορές	-	-	-	-	-	-	-	(1.361)	(1.361)
- πωλήσεις	-	-	-	-	-	-	-	2.974	2.974
Στοιχείο κεφαλαίου μετατρέψιμων χρεογράφων	-	-	-	-	-	5.173	-	-	5.173
31 Δεκεμβρίου 2008	104.673	4.644	(119.962)	6.842	67.099	5.173	(152.507)	(15.721)	(99.759)

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

30. Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά (συνέχεια)

	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση		Αποθεματικό αντισταθμιστικής λογιστικής ταμειακών ροών	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Κεφαλαιουχικό αποθεματικό	Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	Μετοχές της Εταιρίας	Σύνολο
		Μετοχές	Ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα						
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2007	61.537	48.180	9.150	(914)	47.499	3.730	(4.461)	-	164.721
Κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία	-	18.021	(28.629)	1.931	-	-	-	-	(8.677)
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω αποπληρωμής/πώλησης	-	(7.800)	32	248	-	-	-	-	(7.520)
Επανεκτίμηση ακινήτων	48.064	-	-	-	-	-	-	-	48.064
Αναβαλλόμενη φορολογία	(6.657)	(54)	58	(233)	(1.541)	-	-	-	(8.427)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	-	1.140	-	1.140
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	11.707	-	-	-	11.707
Αναστροφή επανεκτίμησης της επένδυσης λόγω μετατροπής της σε συγγενή εταιρία	-	(73)	-	-	-	-	-	-	(73)
Μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης	-	-	8.625	-	-	-	-	-	8.625
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πώληση ακινήτων στα αδιανέμητα κέρδη	(2.171)	-	-	-	-	-	-	-	(2.171)
Μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες	-	-	-	-	-	-	-	(17.334)	(17.334)
Μεταφορά κεφαλαιουχικού αποθεματικού στα αδιανέμητα κέρδη	-	-	-	-	-	(3.730)	-	-	(3.730)
31 Δεκεμβρίου 2007	100.773	58.274	(10.764)	1.032	57.665	-	(3.321)	(17.334)	186.325

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

30. Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά (συνέχεια)

Κεφαλαιουχικό αποθεματικό

Το κεφαλαιουχικό αποθεματικό προήλθε από κεφαλαιοποίηση των κερδών θυγατρικών εταιριών και κοινοπραξιών. Το υπόλοιπο μεταφέρθηκε στα αδιανέμητα κέρδη κατά το 2007.

Αδιανέμητα κέρδη

Το μόνο αποθεματικό που είναι διανεμητέο ως μέρισμα είναι τα αδιανέμητα κέρδη.

Από την 1 Ιανουαρίου 2003, εταιρίες που δεν διανέμουν τουλάχιστον το 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας Νόμο, κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό ως μέρισμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 15% θα είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος στην έκταση που οι μέτοχοι (άτομα και εταιρίες), κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου. Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μέρισμα έχει ήδη διανεμηθεί για το έτος στο οποίο αναφέρονται τα κέρδη. Αυτή η έκτακτη εισφορά για την άμυνα καταβάλλεται από την εταιρία για λογαριασμό των μετόχων. Δεν υπήρχε έκτακτη αμυντική εισφορά πληρωτέα για τα έτη 2006 και 2005.

31. Διαχειριστικές δραστηριότητες

Το Συγκρότημα προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης κεφαλαίων που συνεπάγονται την κατοχή ή επένδυση χρηματοοικονομικών μέσων για λογαριασμό πελατών του. Το Συγκρότημα δεν έχει ευθύνη έναντι των πελατών του για τυχόν αφερεγγυότητα τρίτων τραπεζών ή οργανισμών. Τα περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση δεν περιλαμβάνονται στον ισολογισμό του Συγκροτήματος, εκτός εάν έχουν τοποθετηθεί με το Συγκρότημα. Το σύνολο των χρηματοοικονομικών μέσων υπό διαχείριση στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν €783 εκατ. (2007: €929 εκατ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

32. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης

	2008			2007		
	Εντός ενός έτους	Πέραν του ενός έτους	Σύνολο	Εντός ενός έτους	Πέραν του ενός έτους	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία						
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	481.723	535.350	1.017.073	806.947	518.244	1.325.191
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	4.577.926	4.150	4.582.076	6.158.367	-	6.158.367
Συμφωνίες επαναπώλησης	-	120.000	120.000	-	-	-
Επενδύσεις	1.404.044	2.836.675	4.240.719	956.908	3.174.240	4.131.148
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	263.121	184.558	447.679	65.580	465.030	530.610
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	6.904.533	17.544.783	24.449.316	4.821.284	14.099.637	18.920.921
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	861.840	861.840	-	401.789	401.789
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	214.213	168.637	382.850	89.069	188.777	277.846
Επένδυση σε συγγενή εταιρία	-	5.663	5.663	-	17.318	17.318
	13.845.560	22.261.656	36.107.216	12.898.155	18.865.035	31.763.190
Υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	2.586.066	246.232	2.832.298	1.033.337	200.000	1.233.337
Συμφωνίες επαναγοράς	-	305.000	305.000	250.139	185.001	435.140
Καταθέσεις πελατών	18.009.935	9.925.812	27.935.747	13.914.748	11.264.218	25.178.966
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	86.018	420.429	506.447	66.885	541.681	608.566
Ομολογιακά δάνεια	445.158	514.011	959.169	470.860	782.830	1.253.690
Λοιπές υποχρεώσεις	328.170	249.933	578.103	287.605	91.948	379.553
Δανειακό κεφάλαιο	53.879	880.206	934.085	289.731	379.017	668.748
	21.509.226	12.541.623	34.050.849	16.313.305	13.444.695	29.758.000

Οι κύριες παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον καθορισμό της αναμενόμενης ημερομηνίας λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται πιο κάτω:

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και οι καταθέσεις πελατών στην Κύπρο κατηγοριοποιούνται βάσει ιστορικών στοιχείων συμπεριφοράς, στην Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία βάσει των σχετικών κανονισμών των εποπτικών αρχών και στη Ρωσία, Ρουμανία και Ουκρανία με βάση τη συμβατική τους λήξη.

Οι επενδύσεις προς εμπορία κατηγοριοποιούνται με λήξη εντός ενός έτους.

Η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης των άλλων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων είναι η ίδια με τη συμβατική ημερομηνία λήξης τους.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

33. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις

Οι ονομαστικές αξίες των ενδεχόμενων και ανειλημμένων υποχρεώσεων στις 31 Δεκεμβρίου παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
<i>Ενδεχόμενες υποχρεώσεις</i>		
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ αποδοχών	42.387	51.417
Εγγυητικές	1.919.963	1.700.260
	1.962.350	1.751.677
<i>Ανειλημμένες υποχρεώσεις</i>		
Πιστώσεις εισαγωγής και βεβαιωμένες πιστώσεις εξαγωγής	42.718	76.173
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	4.206.909	3.341.339
	4.249.627	3.417.512

Τα όρια δανείων και απαιτήσεων είναι ανειλημμένες υποχρεώσεις παροχής διευκολύνσεων σε πελάτες. Τα όρια παραχωρούνται για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και μπορούν να ακυρωθούν από το Συγκρότημα μετά από σχετική ειδοποίηση προς τον πελάτη. Οι πελάτες συνήθως δεν χρησιμοποιούν το μέγιστο των ορίων που τους έχει παραχωρηθεί.

Η συμβατική λήξη των ενδεχόμενων και ανειλημμένων υποχρεώσεων παρουσιάζεται πιο κάτω:

	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις		Ανειλημμένες υποχρεώσεις	
	2008	2007	2008	2007
	€000	€000	€000	€000
Εντός ενός έτους	1.168.444	1.191.081	4.100.346	1.531.454
Πέραν του ενός έτους	793.906	560.596	149.281	1.886.058
	1.962.350	1.751.677	4.249.627	3.417.512

Συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες σε ακίνητα και εξοπλισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχονται σε €14.337 χιλ. (2007: €6.498 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

33. Ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνέχεια)

Νομικές διαδικασίες

Η πρόβλεψη για επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές του Συγκροτήματος παρατίθεται στη Σημείωση 26. Δεν υπάρχουν σε εκκρεμότητα οποιεσδήποτε άλλες σημαντικές επιδικίες ή υπό διαιτησία διαφορές του Συγκροτήματος καθώς και αποφάσεις δικαστικών ή διαιτητικών οργάνων που ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση ή λειτουργία του Συγκροτήματος.

Το δικαστήριο της Νέας Υόρκης έχει εκδώσει απόφαση στην αίτηση που εκκρεμούσε ενώπιον του για πληρωμή από την Εταιρία ποσού μέχρι US\$77 εκατ. (€55 εκατ.) πλέον τόκους από το Μάιο του 2001, που κατ' ισχυρισμό συγκεκριμένοι πελάτες διατηρούν στην Εταιρία. Η απόφαση εκδόθηκε στις 12 Μαρτίου 2007 και το δικαστήριο αποφάσισε ότι κατά το χρόνο επίδοσης της αίτησης, δεν υπήρχαν χρήματα εντός της δικαιοδοσίας του στο όνομα των συγκεκριμένων πελατών, και κατ' επέκταση το αίτημα για πληρωμή του προαναφερθέντος ποσού προς τους αιτητές απορρίφθηκε. Οι αιτητές είχαν καταχωρήσει έφεση εναντίον της απόφασης, η οποία δεν είχε ολοκληρωθεί εντός των προκαθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων και ως εκ τούτου θεωρείται από το Συγκρότημα ως εμπράκτως λήξασα.

Το Σεπτέμβριο του 2006, καταχωρήθηκε αγωγή εναντίον της Εταιρίας από τους 'Trustees of the AremisSoft Corporation Liquidating Trust' ύψους τουλάχιστον US\$50 εκατ. (€36 εκατ.) με κύριο ισχυρισμό ότι η Εταιρία κατά παράβαση των υποχρεώσεών της προς την εταιρία AremisSoft, επέτρεψε στον κύριο μέτοχο της τελευταίας να προβαίνει σε συναλλαγές που είχαν σαν αποτέλεσμα την οικειοποίηση από αυτόν σημαντικών ποσών που ανήκαν στην AremisSoft. Τον Αύγουστο του 2007, ο ομοσπονδιακός δικαστής αποδέχτηκε την αίτηση της Εταιρίας για απόρριψη της αγωγής και αποφάσισε ότι την αρμοδιότητα της υπόθεσης έχουν τα κυπριακά δικαστήρια. Στις 28 Αυγούστου 2007, οι Trustees καταχώρησαν αίτηση για αναθεώρηση της απόφασης που έχει εκδοθεί από το δικαστήριο, η οποία εκκρεμεί. Δεν αναμένεται ότι θα υπάρξουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις για το Συγκρότημα από την εκδίκαση της αγωγής.

Ο Εισαγγελέας της Νέας Υόρκης (US Attorney for the Southern District of New York), ενεργώντας με βάση συμφωνία συνεργασίας με τους Trustees of the AremisSoft Corporation Liquidating Trust καταχώρησε στις 15 Οκτωβρίου 2007 πολιτική αγωγή εναντίον της Εταιρίας με βάση ισχυρισμούς πολύ παρόμοιους με αυτούς που περιέχονται στην πολιτική αγωγή των Trustees of the AremisSoft Corporation Liquidating Trust που είχε ήδη απορριφθεί από τον ομοσπονδιακό δικαστή. Παρά το γεγονός ότι η Εταιρία δεν είχε οποιαδήποτε δραστηριότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην πολιτική αγωγή ο Εισαγγελέας ισχυρίζεται ότι η Εταιρία παραβίασε τη νομοθεσία των ΗΠΑ διευκολύνοντας τον κύριο μέτοχο της εταιρίας AremisSoft να διακινήσει μέσω των λογαριασμών που διατηρούσε με την Εταιρία US\$162 εκατ. που ήταν προϊόν απάτης. Η Εταιρία αρνείται τους ισχυρισμούς που περιέχονται και στη νέα αγωγή, τους οποίους θεωρεί εντελώς αβάσιμους τόσο νομικά όσο και βάσει δεδομένων. Το Συγκρότημα δεν αναμένει οποιεσδήποτε σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις ως αποτέλεσμα των αγωγών, καθώς οι πολιτικές αγωγές είναι, κατά τη γνώμη του, αβάσιμες με βάση τα γεγονότα και τη νομοθεσία.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

34. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση

Η χρήση των παραγώγων αποτελεί μέρος των συνήθων εργασιών του Συγκροτήματος. Τα παράγωγα χρησιμοποιούνται από το Συγκρότημα για τη διαχείριση κινδύνων που προκύπτουν από τη διακύμανση των επιτοκίων, των τιμών συναλλάγματος και των δεικτών τιμών μετοχών. Παράγωγα διατίθενται επίσης σε πελάτες ως προϊόντα διαχείρισης κινδύνων.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος είναι ανέκκλητες συμφωνίες αγοράς ή πώλησης συγκεκριμένης ποσότητας ξένου συναλλάγματος σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία και τιμή.

Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος περιλαμβάνουν τα απλά συμβόλαια και τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος διέπουν την ανταλλαγή συγκεκριμένων ποσών δύο νομισμάτων στην τρέχουσα τιμή και την επανανταλλαγή τους σε συγκεκριμένη τιμή στη λήξη. Τα συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων είναι συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων όπου οι ταμειακές ροές είναι σε διαφορετικά νομίσματα.

Στα συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων, δύο μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν τόκους με βάση ένα σταθερό και ένα κυμαινόμενο επιτόκιο πάνω σε καθορισμένο ονομαστικό ποσό, σε καθορισμένες χρονικές περιόδους.

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε επιτόκια, συνάλλαγμα και δείκτες τιμών μετοχών παρέχουν το δικαίωμα αλλά όχι την υποχρέωση στον αγοραστή, είτε να αγοράσει είτε να πωλήσει τις υποκείμενες αξίες σε συγκεκριμένη τιμή πριν ή κατά συγκεκριμένη ημερομηνία.

Τα προθεσμιακά συμβόλαια αγοραπωλησίας επιτοκίων διέπουν την αγορά ή πώληση καθορισμένου ποσού χρηματοοικονομικών μέσων σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία και τιμή με σκοπό τον καθορισμό ενός μελλοντικού επιτοκίου, για καθορισμένη χρονική περίοδο που θα αρχίσει σε καθορισμένη μελλοντική ημερομηνία. Τα προθεσμιακά συμβόλαια αγοραπωλησιών είναι τυποποιημένα και διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές.

Τα συμβόλαια ανώτατου και κατώτατου ορίου επιτοκίων προστατεύουν τον κάτοχο από τον κίνδυνο διακύμανσης των επιτοκίων πάνω ή κάτω από ένα συγκεκριμένο επιτόκιο, για συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Στα συμβόλαια ανταλλαγής αγαθών, δύο μέρη συμφωνούν να ανταλλάξουν μια σταθερή τιμή ενός αγαθού με μια κυμαινόμενη ('αγοράς') τιμή σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία.

Ο πιστωτικός κίνδυνος από τα παράγωγα αντιπροσωπεύει το κόστος αναπλήρωσης των συμβολαίων κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Ο πιστωτικός κίνδυνος που απορρέει από αυτές τις πράξεις τυγχάνει χειρισμού στα πλαίσια των διαδικασιών που ακολουθούνται για όλες τις παρεχόμενες πιστωτικές διευκολύνσεις σε τράπεζες ή πελάτες.

Η αξία συμβολαίων ορισμένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων παρέχει μια βάση σύγκρισής τους με άλλα μέσα που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό, χωρίς όμως να είναι ενδεικτική του ύψους των μελλοντικών ταμειακών ροών ή της παρούσας εύλογης αξίας τους, και επομένως δεν είναι ενδεικτική της έκθεσης του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο ή σε κίνδυνο από μεταβολές στις τρέχουσες τιμές.

Η εύλογη αξία των παραγώγων μπορεί να είναι θετική (περιουσιακό στοιχείο) ή αρνητική (υποχρέωση) σαν αποτέλεσμα των μεταβολών στα επιτόκια, τις τιμές συναλλάγματος, ή τους δείκτες τιμών μετοχών, ανάλογα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου. Η συνολική καθαρή εύλογη αξία τους μπορεί να μεταβάλλεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

34. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης (συνέχεια)

Αντισταθμιστική λογιστική

Το Συγκρότημα εφαρμόζει αντισταθμιστική λογιστική είτε μέσω αντισταθμίσεων εύλογης αξίας είτε μέσω αντισταθμίσεων ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας παράγωγα, νοούμενου ότι τηρούνται τα απαιτούμενα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική για περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις. Επίσης προβαίνει σε συναλλαγές σε παράγωγα τα οποία αποτελούν οικονομική αντιστάθμιση κινδύνων (από μεταβολές στις τιμές επιτοκίων ή συναλλάγματος) αλλά δεν πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική. Σαν αποτέλεσμα, τα παράγωγα αυτά αναγνωρίζονται ως παράγωγα για σκοπούς εμπορίας και κέρδη ή ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία τους αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, κέρδη ή ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του παραγώγου αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, η αναλογία του κέρδους ή της ζημιάς από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του παραγώγου που προσδιορίζεται ως ενεργός αντιστάθμιση, αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια και η αναλογία που προσδιορίζεται ως μη ενεργός αντιστάθμιση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο επιτοκίων που προκύπτει από πιθανή αρνητική μεταβολή στην εύλογη αξία ομολόγων διαθέσιμων προς πώληση που φέρουν σταθερό επιτόκιο και δανείων και καταθέσεων πελατών σταθερού επιτοκίου.

Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων για να αντισταθμίσει τις μελλοντικές ταμειακές ροές που θα προκύψουν από ομόλογα με κυμαινόμενο επιτόκιο. Το ποσό που περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια αναφορικά με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών αναμένεται να επηρεάσει την κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της αντισταθμιστικής σχέσης ούτως ώστε να αντισταθμίσει τις ταμειακές ροές από τα αντισταθμισμένα μέσα.

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης

Ο ισολογισμός του Συγκροτήματος επηρεάζεται από συναλλαγματικές διαφορές μεταξύ του Ευρώ και των νομισμάτων λειτουργίας των θυγατρικών και υποκαταστημάτων εξωτερικού. Το Συγκρότημα αντισταθμίζει το δομικό συναλλαγματικό κίνδυνο όταν κρίνει ότι το κόστος αυτής της αντιστάθμισης είναι εντός αποδεκτών πλαισίων (σε σχέση με τον κίνδυνο που διατρέχει το Συγκρότημα). Αυτές οι αντισταθμίσεις πραγματοποιούνται μέσω δανεισμού στο ίδιο νόμισμα όπως το νόμισμα λειτουργίας των θυγατρικών εταιριών και υποκαταστημάτων εξωτερικού. Στις 31 Δεκεμβρίου 2008, υποχρεώσεις ύψους €148.664 χιλ. (2007: €345.602 χιλ.) έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμιστικά μέσα από τα οποία προέκυψαν ζημιές €42.447 χιλ. (2007: ζημιά €9.502 χιλ.) οι οποίες αναγνωρίστηκαν στο 'Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών' έναντι των κερδών/ζημιών από τη μετατροπή σε Ευρώ της καθαρής θέσης.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

34. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης (συνέχεια)

Η αξία συμβολαίων και η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2008			2007		
	Αξία συμβολαίων	Εύλογη αξία		Αξία συμβολαίων	Εύλογη αξία	
		Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις		Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
<i>Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας</i>						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	191.228	8.660	7.649	159.020	2.298	3.640
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	2.248.118	50.760	68.450	1.196.147	8.283	21.730
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	3.370.283	63.185	42.157	1.369.172	18.113	2.011
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	4.211	20	20	3.562	2	7
Συμβόλαια ανταλλαγής αγαθών	22.409	4.235	4.221	-	-	-
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών	62.328	1.567	1.567	13.303	671	670
Συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων	67.269	411	411	69.525	273	296
	5.965.846	128.838	124.475	2.810.729	29.640	28.354
<i>Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική</i>						
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	982.634	15.547	37.040	793.609	20.830	1.955
Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	141.752	8.855	-	180.097	5.172	87
	1.124.386	24.402	37.040	973.706	26.002	2.042
Σύνολο	7.090.232	153.240	161.515	3.784.435	55.642	30.396

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

35. Καθαρή ταμειακή ροή (για)/από εργασίες

	2008	2007
	€000	€000
Κέρδη πριν τη φορολογία	551.614	582.362
<i>Αναπροσαρμογές για:</i>		
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων	91.601	55.877
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού	24.719	23.481
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	7.453	7.515
Κόστος παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών	4.701	3.730
Απόσβεση διαφορών προεξοφλήσεων/υπέρ το άρτιο	(4.417)	104
Κέρδος από την πώληση ακινήτων και εξοπλισμού και διαγραφή άυλων περιουσιακών στοιχείων	(299)	(214)
Τόκοι από επενδύσεις σε κρατικά αξιόγραφα	-	(1.083)
Τόκοι από επενδύσεις σε ομόλογα	(179.975)	(193.436)
Μερίσματα από επενδύσεις σε μετοχές	(10.461)	(4.620)
Κέρδος από την πώληση επενδύσεων σε μετοχές	(1.007)	(14.808)
Κέρδος από την πώληση επενδύσεων σε ομόλογα	(11.335)	(4.224)
Μερίδιο στις ζημιές/(κέρδη) συγγενών εταιριών	10.418	(9.148)
Υπέρβαση μεριδίου Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος	(325)	(3.320)
Ζημιές από τη μεταβολή στην εύλογη αξία ομολόγων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας	6.449	3.749
Απομείωση επενδύσεων χρηματοοικονομικών μέσων	13.561	8.625
Απομείωση ακινήτων και εξοπλισμού	-	1.112
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου	46.723	24.705
Μεταβολή στην αξία των μελλοντικών ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε ισχύ	(10.593)	(11.708)
	538.827	468.699
<i>Αύξηση σε:</i>		
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	(62.751)	-
Καταθέσεις από τράπεζες	1.530.494	756.955
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	(31.574)	(96.994)
Καταθέσεις πελατών	1.508.715	4.466.604
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ και υποχρεώσεις	-	7.103
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	(4.329.048)	(4.642.521)
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	(100.876)	(47.251)
Έσοδα εισπρακτέα και προπληρωμένα έξοδα	(813)	(2.983)
Λοιπές υποχρεώσεις	26.057	50.858
Δεδουλευμένα έξοδα και αναβαλλόμενα έσοδα	-	5.348
Ομολογιακά δάνεια	-	502.604
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	-	(57.373)
Συμφωνίες επαναγοράς	-	435.140
Συμφωνίες επαναπώλησης	(120.000)	-
<i>Μείωση σε:</i>		
Συμφωνίες επαναγοράς	(130.140)	-
Ομολογιακά δάνεια	(393.774)	-
Δεδουλευμένα έξοδα και αναβαλλόμενα έσοδα	(1.928)	-
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	232.414	-
Αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ και υποχρεώσεις	(19.188)	-
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	-	29.326
Δανειακό κεφάλαιο προς εμπορία	(16.602)	(15.622)
	(1.370.187)	1.859.893
Φόροι που πληρώθηκαν	(65.412)	(79.198)
Καθαρή ταμειακή ροή (για)/από εργασίες	(1.435.599)	1.780.695

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

35. Καθαρή ταμειακή ροή (για)/από εργασίες (συνέχεια)

Ταμειακή ροή από εργασίες - τόκοι και μερίσματα

	2008	2007
	€000	€000
Τόκος που πληρώθηκε	(1.233.616)	(915.891)
Τόκος που εισπράχθηκε	2.125.193	1.611.796
Μερίσματα που εισπράχθηκαν	10.461	4.620
	902.038	700.525

36. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών αποτελούνται από:

	2008	2007
	€000	€000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	449.625	808.225
Τοποθετήσεις σε τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών	4.338.226	5.985.411
	4.787.851	6.793.636

Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	449.625	808.225
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	567.448	516.966
Σύνολο μετρητών και υπολοίπων με κεντρικές τράπεζες (Σημ. 14)	1.017.073	1.325.191

Τοποθετήσεις σε τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών	4.338.226	5.985.411
Άλλες τοποθετήσεις σε τράπεζες	243.850	172.956
Σύνολο τοποθετήσεων σε τράπεζες (Σημ. 14)	4.582.076	6.158.367

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

37. Λειτουργικές μισθώσεις – Το Συγκρότημα ως μισθωτής

Τα συνολικά μελλοντικά ελάχιστα μισθώματα βάσει μη ακυρωτέων λειτουργικών μισθώσεων στις 31 Δεκεμβρίου ήταν:

	2008	2007
	€000	€000
Μέχρι ενός έτους	14.053	13.272
Από δύο μέχρι πέντε έτη	33.451	25.860
Πέραν των πέντε ετών	21.867	9.937
	69.371	49.069

Τα πιο πάνω αφορούν κυρίως ενοίκια των καταστημάτων και γραφείων του Συγκροτήματος.

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος

Στα πλαίσια των συνήθων δραστηριοτήτων του, το Συγκρότημα εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος παρακολουθείται με διάφορους μηχανισμούς σε όλες τις εταιρίες του Συγκροτήματος ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση υπέρμετρων κινδύνων και να τιμολογούνται οι πιστωτικές διευκολύνσεις και τα προϊόντα λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο αυτό.

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος όπου ένα από τα μέρη ενός χρηματοοικονομικού μέσου μπορεί να προκαλέσει οικονομική ζημιά στο άλλο μέρος αθετώντας μια δέσμευσή του.

Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου Συγκροτήματος καθορίζει τις αρχές χρηματοδότησης και βεβαιώνεται για την τήρηση των απαιτούμενων διαδικασιών και ελέγχων σε κάθε τομέα (ιδιωτών, μικρομεσαίων επιχειρήσεων και μεγάλων επιχειρήσεων) καθώς και σε κάθε γεωγραφική περιοχή όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Ο πιστωτικός κίνδυνος από συνδεδεμένους λογαριασμούς ενοποιείται και παρακολουθείται σε ενοποιημένη βάση.

Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου Συγκροτήματος καθορίζει επίσης στόχους και όρια αναφορικά με τη σύσταση και την ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και παρακολουθεί την τήρησή τους. Η αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου γίνεται μέσω εξειδικευμένων συστημάτων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit rating και credit scoring).

Το χαρτοφυλάκιο αναλύεται με βάση εκτιμήσεις για τη φερεγγυότητα των πελατών, τον τομέα της οικονομίας και τη χώρα δραστηριότητάς τους και επιθεωρείται σε τακτική βάση από εξειδικευμένη ομάδα του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου του Συγκροτήματος.

Ο πιστωτικός κίνδυνος για το Συγκρότημα είναι διεσπαρμένος τόσο γεωγραφικά όσο και στους διάφορους κλάδους της οικονομίας.

Η πολιτική του Συγκροτήματος αναφορικά με τον ορισμό των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων και τον καθορισμό των σχετικών προβλέψεων παρατίθεται στην περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη εξασφαλίσεις που έχουν ληφθεί καθώς και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις.

	Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	
	2008	2007
	€000	€000
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	736.993	876.738
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	4.582.076	6.158.367
Συμφωνίες επαναπώλησης	120.000	-
Επενδύσεις προς εμπορία - ομόλογα	134.756	276.516
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	176.419	185.662
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	24.449.316	18.920.921
Ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα που ταξινομήθηκαν ως διαθέσιμα προς πώληση, κρατούμενα μέχρι τη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις	3.882.159	3.525.815
Χρεώστες (Σημ. 21)	26.827	42.006
Εύλογη αξία παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων (Σημ. 34)	153.240	55.642
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 21)	43.029	43.166
Λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και φόροι επιστρεπτέοι	100.728	79.864
Σύνολο στον ισολογισμό	34.405.543	30.164.697
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	1.962.350	1.751.677
Ανειλημμένες υποχρεώσεις	4.249.627	3.417.512
Σύνολο εκτός ισολογισμού	6.211.977	5.169.189
Συνολική έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	40.617.520	35.333.886

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο (συνέχεια)

Η μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο αναλύεται κατά γεωγραφικό τομέα ως ακολούθως:

	2008	2007
Στον ισολογισμό	€000	€000
Κύπρος	21.082.767	19.271.041
Ελλάδα	10.176.299	8.973.156
Ηνωμένο Βασίλειο	1.221.458	1.366.649
Αυστραλία	494.541	500.947
Ρωσία	1.165.276	13.561
Ρουμανία	109.392	39.343
Ουκρανία	155.810	-
	34.405.543	30.164.697

Εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	3.290.588	2.966.409
Ελλάδα	2.680.000	2.074.815
Ηνωμένο Βασίλειο	59.056	85.070
Αυστραλία	54.625	39.637
Ρωσία	114.720	-
Ρουμανία	5.634	3.258
Ουκρανία	7.354	-
	6.211.977	5.169.189

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου

Υπάρχουν περιορισμοί στη συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου από τον Περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο της Κύπρου και τη σχετική οδηγία που εκδόθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Σύμφωνα με αυτούς τους περιορισμούς, οι τράπεζες δεν δικαιούνται να δανείζουν περισσότερο από 25% της κεφαλαιακής τους βάσης σε ένα πελατειακό συγκρότημα. Επιπρόσθετα, ο συνολικός δανεισμός σε πελατειακά συγκροτήματα που οι υποχρεώσεις τους ξεπερνούν το 10% της κεφαλαιακής βάσης της Εταιρίας δεν μπορεί να ξεπερνά σε σύνολο οκτώ φορές την κεφαλαιακή του βάση. Το Συγκρότημα συμμορφώνεται και με τους δύο αυτούς περιορισμούς.

Επιπρόσθετα, οι θυγατρικές του Συγκροτήματος στο εξωτερικό πρέπει να συμμορφώνονται με τις οδηγίες σχετικά με μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, όπως αυτά καθορίζονται από τις εποπτικές αρχές των χωρών στις οποίες λειτουργούν.

Η έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο από πελατειακά συγκροτήματα που έχουν πιστωτικές διευκολύνσεις μεγαλύτερες του 10% της κεφαλαιακής βάσης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν €939.445 χιλ. (2007: €346.178 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου Συγκροτήματος και τα τμήματα Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζουν το ποσό και το είδος της εξασφάλισης και τις άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που απαιτούνται.

Οι κύριες κατηγορίες των εξασφαλίσεων που κατέχει το Συγκρότημα είναι υποθήκες ακινήτων, εξασφαλίσεις μετρητών/δεσμευμένες καταθέσεις, τραπεζικές εγγυήσεις, κυβερνητικές εγγυήσεις, ενεχυριάσεις μετοχών και χρεογράφων δημοσίων εταιριών, ομόλογα σταθερής και κυμαινόμενης επιβάρυνσης επί εταιρικών περιουσιακών στοιχείων, εκχώρηση ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής, εκχώρηση δικαιωμάτων σε συγκεκριμένα συμβόλαια και προσωπικές και εταιρικές εγγυήσεις.

Η διεύθυνση του Συγκροτήματος παρακολουθεί τις αλλαγές στην αγοραία αξία των εξασφαλίσεων σε συνεχή βάση και, όπου χρειάζεται, λαμβάνει επιπρόσθετες εξασφαλίσεις με βάση τη σχετική συμφωνία.

Άλλα χρηματοοικονομικά μέσα

Οι εξασφαλίσεις που λαμβάνονται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εκτός από δάνεια και απαιτήσεις, καθορίζονται ανάλογα με τη φύση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Συνήθως τα ομόλογα, κρατικά αξιόγραφα και άλλα χρεόγραφα δεν είναι εξασφαλισμένα, εκτός από τα ομόλογα που είναι διασφαλισμένα με περιουσιακά στοιχεία (asset-backed securities) και άλλα παρόμοια μέσα, τα οποία εξασφαλίζονται με ομάδες χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Επιπρόσθετα, κάποια ομόλογα φέρουν κυβερνητική εγγύηση.

Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί τη σύμβαση ISDA Master Agreement για τις συναλλαγές του σε παράγωγα. Η σύμβαση αυτή παρέχει το συμβατικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη διεξαγωγή ενός πλήρους φάσματος συναλλαγών σε μη οργανωμένες αγορές (over-the-counter) και δεσμεύει συμβατικά τα αντισυμβαλλόμενα μέρη να συμψηφίζουν όλες τις ανοικτές συναλλαγές οι οποίες διέπονται από τη σύμβαση στην περίπτωση που κάποιο από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη την αθετήσει. Σε κάποιες περιπτώσεις τα αντισυμβαλλόμενα μέρη υπογράφουν τη σύμβαση Credit Support Annex (CSA) σε συνδυασμό με τη σύμβαση ISDA Master Agreement. Η σύμβαση CSA παρέχει εξασφαλίσεις στα αντισυμβαλλόμενα μέρη έτσι ώστε να μετριαστεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος που εμπεριέχεται στις ανοικτές τους θέσεις.

Ο κίνδυνος διακανονισμού προκύπτει όταν γίνεται μια πληρωμή μετρητών ή αξιών, με αντάλλαγμα την αναμενόμενη είσπραξη μετρητών ή αξιών. Το Συγκρότημα καθορίζει ημερήσια όρια διακανονισμού για κάθε αντισυμβαλλόμενο. Ο κίνδυνος διακανονισμού μετριάζεται όταν οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω οργανωμένων συστημάτων πληρωμής ή βάσει παράδοσης έναντι πληρωμής.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Συγκεντρώσεις δανείων και απαιτήσεων

	2008	2007
Ανά κλάδο της οικονομίας	€000	€000
Εμπόριο	3.483.250	2.479.555
Βιομηχανία	1.583.127	1.267.550
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1.977.281	1.815.652
Κατασκευές	2.678.265	1.728.836
Ακίνητα	3.029.948	2.368.199
Ιδιώτες	7.566.584	6.516.546
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	3.411.377	2.356.304
Λοιποί κλάδοι	1.407.398	967.286
	25.137.230	19.499.928
Ανά γεωγραφικό τομέα		
Κύπρος	12.803.195	9.878.187
Ελλάδα	9.660.974	7.919.421
Ηνωμένο Βασίλειο	1.110.568	1.270.875
Αυστραλία	411.213	401.272
Ρωσία	953.990	1.804
Ρουμανία	74.707	28.369
Ουκρανία	122.583	-
	25.137.230	19.499.928

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ανάλυση δάνειων και απαιτήσεων από πελάτες

	2008	2007
	€000	€000
Ενήμερα	21.739.682	16.656.637
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	2.615.179	2.096.613
Απομειωμένα	782.369	746.678
	25.137.230	19.499.928

Ενήμερα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Η πιστωτική ποιότητα των ενήμερων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρακολουθείται από το Συγκρότημα χρησιμοποιώντας εσωτερικά συστήματα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών. Ο πιο κάτω πίνακας δείχνει την πιστωτική ποιότητα των ενήμερων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, βάσει του συστήματος αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου του Συγκροτήματος.

	Ενήμερα			
	Κατηγορία 1	Κατηγορία 2	Κατηγορία 3	Σύνολο
2008	€000	€000	€000	€000
Κύπρος	8.032.567	1.531.909	1.722.902	11.287.378
Ελλάδα	5.461.343	341.420	2.327.582	8.130.345
Ηνωμένο Βασίλειο	816.176	76.900	65.981	959.057
Αυστραλία	135.438	226.644	10.185	372.267
Ρωσία	819.176	-	-	819.176
Ρουμανία	71.804	201	-	72.005
Ουκρανία	95.022	253	4.179	99.454
	15.431.526	2.177.327	4.130.829	21.739.682

2007				
Κύπρος	6.649.137	895.799	955.645	8.500.581
Ελλάδα	4.967.890	252.856	1.429.040	6.649.786
Ηνωμένο Βασίλειο	735.780	127.574	279.939	1.143.293
Αυστραλία	185.270	98.257	66.405	349.932
Ρωσία	1.804	-	-	1.804
Ρουμανία	11.241	-	-	11.241
	12.551.122	1.374.486	2.731.029	16.656.637

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που δεν είναι σε καθυστέρηση ή σε υπέρβαση των ορίων τους κατά τη διάρκεια των τελευταίων δώδεκα μηνών κατατάσσονται στην Κατηγορία 1. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που ήταν σε καθυστέρηση ή σε υπέρβαση των ορίων τους μέχρι και 30 συνεχόμενες μέρες κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι μηνών του έτους, ή μέχρι και 15 συνεχόμενες μέρες κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών του έτους κατατάσσονται στην Κατηγορία 2. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που ήταν σε καθυστέρηση ή υπέρβαση των ορίων τους για περισσότερο από 30 συνεχόμενες μέρες κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι μηνών του έτους ή για περισσότερο από 15 συνεχόμενες μέρες κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι μηνών του έτους κατατάσσονται στην Κατηγορία 3.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα

	2008	2007
<i>Σε καθυστέρηση:</i>	€000	€000
- μέχρι 30 μέρες	1.318.320	1.306.607
- από 31 μέχρι 90 μέρες	783.961	533.203
- από 91 μέχρι 180 μέρες	185.448	153.301
- από 181 μέχρι 365 μέρες	118.454	38.204
- πέραν του ενός έτους	208.996	65.298
	2.615.179	2.096.613

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που κατέχει το Συγκρότημα για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα στις 31 Δεκεμβρίου 2008 είναι €2.079.049 χιλ. (2007: €1.652.479 χιλ.).

Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Η ανάλυση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες πριν τις προβλέψεις που καθορίζονται σε ατομική βάση ως απομειωμένα, κατά γεωγραφικό τομέα, παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2008	2007
	€000	€000
Κύπρος	382.133	483.231
Ελλάδα	283.019	249.890
Ηνωμένο Βασίλειο	24.227	13.546
Αυστραλία	-	11
Ρωσία	81.370	-
Ρουμανία	2.163	-
Ουκρανία	9.457	-
	782.369	746.678

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που κατέχει το Συγκρότημα για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που καθορίστηκαν ως απομειωμένα σε ατομική βάση στις 31 Δεκεμβρίου 2008 είναι €343.523 χιλ. (2007: €390.971 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (συνέχεια)

Η κίνηση των προβλέψεων για απομείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρουσιάζεται στον πίνακα πιο κάτω:

	Κύπρος	Ελλάδα	Άλλες χώρες	Σύνολο
2008	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	387.629	181.036	10.342	579.007
Εξαγορά θυγατρικών	-	-	59.954	59.954
Συναλλαγματικές διαφορές	-	1.400	(13.786)	(12.386)
Διαγραφές απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(20.673)	(12.640)	(286)	(33.599)
Δεδουλευμένοι τόκοι απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(10.327)	(9.103)	(463)	(19.893)
Εισπράξεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	23.230	-	-	23.230
Επιβάρυνση για το έτος	12.343	65.217	14.041	91.601
31 Δεκεμβρίου	392.202	225.910	69.802	687.914
Απομείωση σε ατομική βάση	256.175	168.202	27.586	451.963
Συλλογική απομείωση	136.027	57.708	42.216	235.951

	Κύπρος	Ελλάδα	Άλλες χώρες	Σύνολο
2007	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	578.966	197.730	12.179	788.875
Συναλλαγματικές διαφορές	5	2.139	(144)	2.000
Διαγραφές:				
- τόκων σε απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις προηγούμενων ετών	(207.574)	(27.966)	(1.453)	(236.993)
- απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(30.608)	(22.147)	(304)	(53.059)
Δεδουλευμένοι τόκοι απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(19.931)	(9.423)	(454)	(29.808)
Εισπράξεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	41.422	10.693	-	52.115
Επιβάρυνση για το έτος	25.349	30.010	518	55.877
31 Δεκεμβρίου	387.629	181.036	10.342	579.007
Απομείωση σε ατομική βάση	277.964	98.528	7.868	384.360
Συλλογική απομείωση	109.665	82.508	2.474	194.647

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Επαναδιαπραγματευθέντα δάνεια

Τα δάνεια που είχαν επαναδιαπραγματευτεί κατά το 2008 και τα οποία θα ήταν σε καθυστέρηση ή απομειωμένα στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανήλθαν σε €45.886 χιλ. (2007: €50.382 χιλ.). Αυτά τα δάνεια υπόκεινται στην αξιολόγηση για απομείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

Ληφθείσες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους μέσω κατάσχεσης εξασφαλίσεων ήταν ως εξής:

	2008	2007
	€000	€000
Οικιστικά ακίνητα	2.325	817
Εμπορικά και άλλα ακίνητα	17.227	9.645
	19.552	10.462

Τα πλείστα περιουσιακά στοιχεία που ανακτούνται πωλούνται και οι καθαρές εισπράξεις χρησιμοποιούνται για να καλύψουν τα αρχικά ποσά που χορηγήθηκαν στους πελάτες. Τυχόν πλεόνασμα επιστρέφεται στους πελάτες ή πιστώνεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, αναλόγως της συμφωνίας με τους πελάτες.

Ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης

Οι καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες και οι τοποθετήσεις σε άλλες τράπεζες αναλύονται σύμφωνα με την πιστοληπτική διαβάθμιση των Moody's ως ακολούθως:

	2008	2007
	€000	€000
Aaa – Aa3	4.535.103	5.433.682
A1 – A3	486.747	996.349
Baa1 – Baa3	159.878	89.661
Χωρίς διαβάθμιση	64.930	440.289
Λοιπά ποσά εισπρακτέα από τράπεζες	72.411	75.124
	5.319.069	7.035.105

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης (συνέχεια)

Τα ομόλογα και τα κρατικά αξιόγραφα αναλύονται σύμφωνα με τη διαβάθμιση των Moody's ως ακολούθως:

	Ομόλογα	Κρατικά αξιόγραφα	Σύνολο
2008	€000	€000	€000
<i>Διαβάθμιση των Moody's:</i>			
Aaa – Aa3	2.806.063	373.000	3.179.063
A1 – A3	891.290	-	891.290
Baa1 – Baa3	101.731	-	101.731
Χωρίς διαβάθμιση	21.250	-	21.250
	3.820.334	373.000	4.193.334
<i>Εκδόθηκαν από:</i>			
- Κυπριακή κυβέρνηση	640.898	373.000	1.013.898
- άλλες κυβερνήσεις	935.183	-	935.183
- τράπεζες και άλλους οργανισμούς	2.236.811	-	2.236.811
- τοπικές αρχές	7.185	-	7.185
- Κυπριακές δημόσιες εταιρίες	257	-	257
	3.820.334	373.000	4.193.334
<i>Κατηγοριοποιούνται ως:</i>			
- επενδύσεις προς εμπορία	134.756	-	134.756
- επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	176.419	-	176.419
- επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	3.029.540	-	3.029.540
- επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη	309.851	-	309.851
- επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	169.768	373.000	542.768
	3.820.334	373.000	4.193.334

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

38. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ανάλυση πιστοληπτικής διαβάθμισης (συνέχεια)

	Ομόλογα	Κρατικά αξιόγραφα	Σύνολο
2007	€000	€000	€000
<i>Διαβάθμιση των Moody's:</i>			
Aaa – Aa3	2.399.751	-	2.399.751
A1 – A3	1.572.632	-	1.572.632
Baa1 – Baa3	1.194	-	1.194
Χωρίς διαβάθμιση	14.416	-	14.416
	3.987.993	-	3.987.993
Εκδόθηκαν από:			
- Κυπριακή κυβέρνηση	861.433	-	861.433
- άλλες κυβερνήσεις	882.885	-	882.885
- τράπεζες και άλλους οργανισμούς	2.240.541	-	2.240.541
- τοπικές αρχές	2.878	-	2.878
- Κυπριακές δημόσιες εταιρίες	256	-	256
	3.987.993	-	3.987.993
Κατηγοριοποιούνται ως:			
- επενδύσεις προς εμπορία	276.516	-	276.516
- επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	185.662	-	185.662
- επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	3.400.189	-	3.400.189
- επενδύσεις κρατούμενες μέχρι τη λήξη	125.626	-	125.626
	3.987.993	-	3.987.993

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τιμές αγοράς από αλλαγές στα επιτόκια, στις τιμές συναλλάγματος και στις τιμές αξιών. Η υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς Συγκροτήματος είναι υπεύθυνη για να παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τις διάφορες πολιτικές και διαδικασίες για τον κίνδυνο της αγοράς.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Κίνδυνος επιτοκίων

Ο κίνδυνος επιτοκίων είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου, να παρουσιάσει διακυμάνσεις λόγω μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίων προκύπτει λόγω του ετεροχρονισμού στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων σε περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις.

Ο κίνδυνος επιτοκίων επιμετρείται με τη μέθοδο ανάλυσης ευαισθησίας του ανοίγματος (sensitivity gap analysis) υπολογίζοντας τη διαφορά των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων των οποίων τα επιτόκια προσαρμόζονται σε κάθε χρονική ζώνη και για κάθε νόμισμα ξεχωριστά. Η διαφορά αυτή πολλαπλασιάζεται με την υποτιθέμενη αλλαγή στα επιτόκια για την περίοδο από την αναπροσαρμογή του επιτοκίου μέχρι τους δώδεκα μήνες από την ημερομηνία της ανάλυσης, έτσι ώστε να υπολογιστεί η επίδραση της ετήσιας μεταβολής στα καθαρά έσοδα από τόκους για κάθε νόμισμα.

Για τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίων υπάρχουν όρια μέγιστης ζημιάς από μεταβολές των επιτοκίων για κάθε τραπεζική μονάδα του Συγκροτήματος. Υπάρχουν διαφορετικά όρια για το Ευρώ (2007: Κυπριακή Λίρα) και για τα ξένα νομίσματα. Τα όρια μέγιστης ζημιάς ισχύουν για κάθε ένα από τα τρία πρώτα χρόνια. Τα όρια αυτά καθορίστηκαν σαν ποσοστό επί των κεφαλαίων του Συγκροτήματος (1,5%) καθώς και σαν ποσοστό επί του καθαρού εισοδήματος από τόκους (5%) και κατανεμήθηκαν στις διάφορες τραπεζικές μονάδες του Συγκροτήματος ανάλογα με τη συνεισφορά τους στα καθαρά έσοδα από τόκους. Έχουν επίσης εγκριθεί μικρά όρια ανοικτής επιτοκιακής θέσης για περιόδους πέραν των τριών ετών.

Ανάλυση ευαισθησίας

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στα καθαρά έσοδα από τόκους του Συγκροτήματος για περίοδο ενός έτους, ως αποτέλεσμα λογικά αναμενόμενων μεταβολών στα επιτόκια των κύριων νομισμάτων:

Μεταβολή στα επιτόκια	Κυπριακές Λίρες	Ευρώ	Δολάρια ΗΠΑ	Στερλίνες	Άλλα νομίσματα	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
2008						
+0,5% σε όλα τα νομίσματα	-	12.004	2.115	495	(321)	12.270
-0,25% στα Δολάρια Αμερικής και -0,5% στα λοιπά νομίσματα	-	(13.599)	(1.145)	(528)	210	(13.851)
2007						
+0,5% σε όλα τα νομίσματα	10.624	1.777	1.215	877	473	14.465
-1,5% στα Δολάρια Αμερικής και -0,5% στα λοιπά νομίσματα	(10.754)	(1.845)	(5.317)	(911)	(593)	(18.212)

Για το 2007 και 2008 η συνολική μεταβολή στα καθαρά έσοδα από τόκους διαφέρει από το άθροισμα των επιμέρους νομισμάτων αφού έχει υπολογιστεί με βάση τους πραγματικούς συντελεστές συσχέτισης ανάμεσα στα επιτόκια των διαφόρων νομισμάτων. Επιπρόσθετα ο υπολογισμός για το 2007 έγινε με την παραδοχή τέλει συσχέτισης ανάμεσα στα επιτόκια των ξένων νομισμάτων και της Κυπριακής Λίρας.

Επιπρόσθετα από τις πιο πάνω επιδράσεις στα καθαρά έσοδα από τόκους, οι μεταβολές στα επιτόκια επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος αφού επιφέρουν μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων που ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (περιλαμβανομένων των επενδύσεων προς εμπορία) και στην εύλογη αξία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Κίνδυνος επιτοκίων (συνέχεια)

Ανάλυση ευαισθησίας (συνέχεια)

Τυχόν μεταβολές στα επιτόκια της αγοράς επηρεάζουν επίσης τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος. Οι μεταβολές στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία ομολόγων με σταθερό επιτόκιο που κατηγοριοποιούνται ως 'Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση' καθώς και από μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που αποτελούν αποτελεσματικές αντισταθμίσεις ταμειακών ροών.

Η ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην παραδοχή μιας παράλληλης μετακίνησης της καμπύλης απόδοσης επιτοκίων. Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία και στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος, από λογικά αναμενόμενες μεταβολές στα επιτόκια των κύριων νομισμάτων.

Μεταβολή στα επιτόκια	Επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια
	€000	€000
2008		
+0,5% σε όλα τα νομίσματα	3.401	(20.657)
-0,25% στα Δολάρια Αμερικής και -0,5% σε όλα τα άλλα νομίσματα	(5.499)	18.943
2007		
+0,5% σε όλα τα νομίσματα	5.722	(25.195)
-1,5% στα Δολάρια Αμερικής και -0,5% σε όλα τα άλλα νομίσματα	(3.298)	33.347

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσει διακυμάνσεις λόγω μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος.

Για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, η Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων/Υποχρεώσεων του Συγκροτήματος ('ΕΔΕΠ') έχει εγκρίνει όρια ανοικτής συναλλαγματικής θέσης κατά νόμισμα ή ομάδα νομισμάτων, καθώς και όρια για τη συνολική ανοικτή συναλλαγματική θέση. Ισχύουν μεγαλύτερα όρια για θέσεις που είναι ανοικτές κατά τη διάρκεια των εργάσιμων ωρών και χαμηλότερα όρια για θέσεις που παραμένουν ανοικτές κατά τις μη εργάσιμες ώρες. Τα όρια ανοικτής συναλλαγματικής θέσης είναι χαμηλότερα από αυτά που έχουν καθοριστεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Ανοικτές θέσεις για το χαρτοφυλάκιο εμπορίας συναλλάγματος επιτρέπονταν μόνο στην Κύπρο. Από το Μάιο του 2008 το χαρτοφυλάκιο εμπορίας συναλλάγματος έκλεισε και τα όρια ανοικτής συναλλαγματικής θέσης μειώθηκαν.

Η ΕΔΕΠ έχει εγκρίνει όρια μέγιστης ζημιάς (ημερήσια και μηνιαία), καθώς και όριο για τη Μέγιστη Δυνητική Ζημιά ('ΜΔΖ', Value at Risk). Τα όρια αυτά παρακολουθούνται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς Συγκροτήματος. Η ΜΔΖ επιμετρείται με τη μέθοδο διακύμανσης/συνδιακύμανσης η οποία βασίζεται στην παραδοχή ότι οι ημερήσιες μεταβολές στις τιμές ακολουθούν την κανονική κατανομή (normal distribution). Η ΜΔΖ υπολογίζεται σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99%, για περίοδο μιας μέρας, χρησιμοποιώντας τα ιστορικά στοιχεία για συναλλαγματικές ισοτιμίες των τελευταίων πέντε χρόνων. Το επίπεδο εμπιστοσύνης 99% σημαίνει ότι εντός κάθε μέρας, οι ζημιές που ξεπερνούν τη ΜΔΖ, κατά μέσο όρο, δεν θα προκύψουν συχνότερα από μια φορά κάθε εκατό μέρες.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Συναλλαγματικός κίνδυνος (συνέχεια)

Η μέθοδος της ΜΔΖ υποδεικνύει τις πιθανές ζημιές του χαρτοφυλακίου εμπορίας ξένου συναλλάγματος με βάση τις πιο πάνω παραδοχές και όχι τις πραγματικές ζημιές. Παρόλο που η μέθοδος παρέχει σημαντική καθοδήγηση για τους κινδύνους, η μέθοδος παρουσιάζει διάφορες αδυναμίες όπως το γεγονός ότι τα ιστορικά δεδομένα μπορεί να μην είναι πάντοτε ενδεικτικά των μελλοντικών γεγονότων. Επιπρόσθετα, προϋποθέτει ότι όλες οι θέσεις μπορούν να ρευστοποιηθούν σε μια μέρα. Αυτή η αδυναμία δεν θεωρείται σημαντική καθώς οι θέσεις του Συγκροτήματος σε ξένο συνάλλαγμα είναι πολύ μικρές σε σχέση με τους όγκους της αγοράς και το Συγκρότημα πιστεύει ότι μπορεί να τις αναστρέψει εντός μιας μέρας. Επίσης, η χρήση του επιπέδου εμπιστοσύνης 99% δεν λαμβάνει υπόψη ζημιές πέραν αυτού του επιπέδου εμπιστοσύνης. Επιπρόσθετα, η ΜΔΖ υπολογίζεται βάσει της ανοικτής θέσης στο τέλος της εργάσιμης μέρας και δεν λαμβάνει υπόψη τις ανοικτές θέσεις κατά τη διάρκεια της εργάσιμης μέρας.

Για μετριασμό των πιο πάνω αδυναμιών, υπάρχουν όρια μέγιστης ζημιάς στο χαρτοφυλάκιο εμπορίας συναλλάγματος.

Η ΜΔΖ για θέσεις του χαρτοφυλακίου εμπορίας ξένου συναλλάγματος μέχρι το Μάιο του 2008, όταν έκλεισαν οι θέσεις του χαρτοφυλακίου εμπορίας ξένου συναλλάγματος έχει ως ακολούθως:

	2008	2007
	€000	€000
Μέσος όρος	32	132
Μέγιστη	113	285
Ελάχιστη	-	3

Κατά τη διάρκεια του 2008, οι πραγματοποιηθείσες ζημιές δεν ξεπέρασαν τη ΜΔΖ σε καμία μέρα.

Υπάρχουν όρια για το χαρτοφυλάκιο τραπεζικών εργασιών τόσο κατά τη διάρκεια της μέρας όσο και στο τέλος της μέρας. Η συμμόρφωση με τα όρια παρακολουθείται ημερησίως από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς Συγκροτήματος.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Συναλλαγματικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα από ανοικτές συναλλαγματικές θέσεις. Η ανάλυση προϋποθέτει λογικά πιθανές μεταβολές στις τιμές συναλλάγματος έναντι του Ευρώ (2007: Κυπριακή Λίρα), με βάση κυρίως τις διακυμάνσεις των τιμών στο παρελθόν.

Νόμισμα	Μεταβολή στη συναλλαγματική ισοτιμία	Επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία	Επίδραση στα αποθεματικά
2008	%	€000	€000
Δολάρια Αμερικής	+6,0	(1.246)	-
Ρωσικά Ρούβλια	+8,0	(14.586)	48.195
Ρουμανικά Λέι	+8,0	-	590
Ουκρανικές Γρύβνιες	+8,0	-	6.544
Άλλα νομίσματα	+8,0	395	-

Δολάρια Αμερικής	-6,0	1.246	-
Ρωσικά Ρούβλια	-15,0	27.350	(90.365)
Ρουμανικά Λέι	-8,0	-	(590)
Ουκρανικές Γρύβνιες	-15,0	-	(12.271)
Άλλα νομίσματα	-8,0	(395)	-

2007			
Ευρώ	+0,5	178	-
Δολάρια Αμερικής	+6,0	595	-
Στερλίνες	+4,0	(19)	-
Άλλα νομίσματα	+8,0	(43)	-

Ευρώ	-0,5	(178)	-
Δολάρια Αμερικής	-6,0	(595)	-
Στερλίνες	-4,0	19	-
Άλλα νομίσματα	-8,0	43	-

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Κίνδυνος τιμών

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών

Ο κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων σε μετοχές που κατέχει το Συγκρότημα.

Για τη διαχείριση του κινδύνου από μεταβολές στις τιμές μετοχών, έχουν τεθεί μέγιστα όρια όσον αφορά τα ποσά που μπορούν να επενδυθούν σε μετοχές στο χαρτοφυλάκιο εμπορίας καθώς και άλλοι περιορισμοί, όπως μέγιστο ποσοστό επένδυσης σε συγκεκριμένο εκδότη, σε συγκεκριμένο τομέα, κλπ.

Οι μεταβολές στις τιμές μετοχών που αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος, ενώ οι μεταβολές στις τιμές των μετοχών στην κατηγορία 'διαθέσιμες προς πώληση' επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος (εκτός εάν προκύψει απομείωση). Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία και στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών από λογικά αναμενόμενες μεταβολές στους σχετικούς χρηματιστηριακούς δείκτες.

	Μεταβολή στο δείκτη	Επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια
2008	%	€000	€000
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	+25	2.643	5.555
Χρηματιστήριο Αθηνών	+15	629	-
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	-25	(2.643)	(5.555)
Χρηματιστήριο Αθηνών	-15	(629)	-
2007			
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	+25	7.393	18.222
Χρηματιστήριο Αθηνών	+15	1.782	79
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	-25	(7.393)	(18.222)
Χρηματιστήριο Αθηνών	-15	(1.782)	(79)

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

39. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς (συνέχεια)

Κίνδυνος τιμών (συνέχεια)

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων

Ο κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων είναι ο κίνδυνος ζημιάς ως αποτέλεσμα δυσμενών μεταβολών στις τιμές των ομολόγων που έχει στην κατοχή του το Συγκρότημα. Οι τιμές των ομολόγων μεταβάλλονται όταν αλλάξει ο πιστωτικός κίνδυνος του εκδότη. Το Συγκρότημα επενδύει σημαντικό μέρος των ρευστών διαθεσίμων του σε ομόλογα, κυρίως κυβερνήσεων και τραπεζών. Η μέση διαβάθμιση των ομολόγων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008 με βάση τις πιστοληπτικές διαβαθμίσεις του οίκου Moody's ήταν Aa3 (2007: Aa3).

Διακυμάνσεις στις τιμές ομολόγων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, επηρεάζουν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος, ενώ διακυμάνσεις στις τιμές ομολόγων που ταξινομήθηκαν ως 'διαθέσιμα προς πώληση' επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος (εκτός εάν προκύψει απομείωση). Στον πίνακα πιο κάτω παρουσιάζεται η επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία και τα κεφάλαια του Συγκροτήματος από λογικά αναμενόμενες μεταβολές στις τιμές των ομολόγων, βάσει μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου κατά τα προηγούμενα χρόνια.

Μεταβολή στην τιμή αγοράς	Επίδραση στα κέρδη πριν τη φορολογία	Επίδραση στα ίδια κεφάλαια
	€000	€000
2008		
+3%	9.027	87.495
-4%	(12.030)	(116.661)
2007		
+3%	28.113	88.130
-4%	(37.485)	(114.553)

40. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας προκύπτει από την πιθανή αδυναμία του Συγκροτήματος να αποπληρώσει τις τρέχουσες και μελλοντικές υποχρεώσεις του πλήρως ή έγκαιρα. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα το Συγκρότημα να επαναχρηματοδοτήσει τις υποχρεώσεις του με ψηλότερα επιτόκια ή να πωλήσει περιουσιακά στοιχεία με έκπτωση.

Η διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών του Συγκροτήματος απαιτεί τη συνεχή ροή μετρητών για αποπληρωμή των καταθέσεων στη λήξη τους και παροχή επιπρόσθετων χρηματοδοτήσεων σε πελάτες. Κατά τη διαχείριση της ρευστότητας λαμβάνονται υπόψη και τα όρια χρηματοδότησης που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμα χρησιμοποιηθεί.

Η βασική πηγή πόρων χρηματοδότησης του Συγκροτήματος είναι οι καταθέσεις. Η προέλευση των καταθέσεων καθώς και η ημερομηνία λήξης τους, παρακολουθούνται ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος ταυτόχρονης λήξης μεγάλου ποσοστού καταθέσεων όπως και ο κίνδυνος εξάρτησης από μικρό αριθμό καταθετών. Το Συγκρότημα παρακολουθεί επίσης τα ποσοστά ανανεώσεων των καταθέσεων προθεσμίας κάθε τρίμηνο, με στόχο τη διατήρησή τους σε ψηλά επίπεδα. Το Συγκρότημα βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε σταθερές πηγές χρηματοδότησης για να χρηματοδοτήσει τα περιουσιακά του στοιχεία που δεν είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

40. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας (συνέχεια)

Η ρευστότητα παρακολουθείται σε ημερήσια βάση από την Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς Συγκροτήματος. Η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας γίνεται από την υπηρεσία διαχείρισης διαθεσίμων κάθε μονάδας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Συγκροτήματος.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς Συγκροτήματος έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της ρευστότητας των τραπεζικών μονάδων του Συγκροτήματος και για τη συμμόρφωση με τους εσωτερικούς κανονισμούς και τους περιορισμούς που θέτουν οι εποπτικές αρχές στις χώρες όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα.

Η κατάσταση της ρευστότητας αξιολογείται χρησιμοποιώντας εναλλακτικά σενάρια, τα οποία περιλαμβάνουν προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων τόσο στην τράπεζα όσο και στην αγορά γενικότερα.

Το Συγκρότημα διατηρεί σε συνεχή βάση διεσπαρμένο χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων υψηλής ρευστότητας στα βασικά νομίσματα στα οποία διενεργούνται οι συναλλαγές. Παρακολουθείται επίσης ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων επί του συνόλου των υποχρεώσεων που λήγουν τους επόμενους δώδεκα μήνες, με το ελάχιστο επιτρεπτό ποσοστό του δείκτη να καθορίζεται σε επίπεδο Συγκροτήματος στο 25%. Τα ρευστά διαθέσιμα ορίζονται ως μετρητά, καταθέσεις στη διατραπεζική αγορά που λήγουν τις επόμενες τριάντα μέρες, καθώς και ομόλογα και μετοχές, μειωμένα με βάση τις σχετικές οδηγίες των εποπτικών αρχών.

Ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων ήταν ως ακολούθως:

	2008	2007
	%	%
31 Δεκεμβρίου	30,8	40,5
Μέσος όρος	33,9	39,5
Μέγιστο ποσοστό	38,0	41,9
Ελάχιστο ποσοστό	30,8	35,2

Ανάλυση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με βάση την εναπομείνουσα συμβατική λήξη

Ο πίνακας πιο κάτω παρουσιάζει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Συγκροτήματος με βάση τις μη προεξοφληθείσες ταμειακές ροές αναλυμένες σε χρονικές περιόδους σύμφωνα με τις μέρες που απομένουν από τη 31 Δεκεμβρίου μέχρι τη συμβατική ημερομηνία λήξης τους. Αποπληρωμές για τις οποίες πρέπει να δοθεί προειδοποίηση τοποθετήθηκαν στη σχετική χρονική περίοδο ως εάν να είχε δοθεί προειδοποίηση στις 31 Δεκεμβρίου. Το Συγκρότημα αναμένει πως οι περισσότεροι πελάτες δεν θα απαιτήσουν αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς αυτούς τη συντομότερη δυνατή ημερομηνία.

Τα ποσά που παρουσιάζονται στον πίνακα αυτό δεν συμφωνούν με τα υπόλοιπα στον ισολογισμό γιατί ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει όλες τις ταμειακές ροές (συμπεριλαμβανομένων των τόκων) χωρίς προεξόφληση.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

40. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας (συνέχεια)

Ανάλυση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με βάση την εναπομείνουσα συμβατική λήξη (συνέχεια)

	Σε πρώτη ζήτηση και εντός ενός μηνός	Μεταξύ ενός και τριών μηνών	Μεταξύ τριών μηνών και ενός έτους	Μεταξύ ενός και πέντε ετών	Πέραν των πέντε ετών	Σύνολο
2008	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Καταθέσεις από τράπεζες	1.748.995	266.833	586.983	233.787	64.589	2.901.187
Συμφωνίες επαναγοράς	-	-	-	336.083	-	336.083
Καταθέσεις πελατών	15.030.226	6.014.104	6.916.690	400.085	7.705	28.368.810
Ομολογιακά δάνεια	54.321	33.792	381.178	521.037	296	990.624
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – συμβατικά ποσά πληρωτέα	680.516	334.669	232.907	116.407	64.688	1.429.187
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – συμβατικά ποσά εισπρακτέα	(656.286)	(304.053)	(199.228)	(63.446)	(47.119)	(1.270.132)
Δανειακό κεφάλαιο	3.416	54.822	37.375	992.096	14.061	1.101.770
Λοιπές υποχρεώσεις	188.895	8.076	3.039	136.458	20.020	356.488
	17.050.083	6.408.243	7.958.944	2.672.507	124.240	34.214.017

2007						
Καταθέσεις από τράπεζες	689.055	315.652	35.556	215.157	-	1.255.420
Συμφωνίες επαναγοράς	250.139	-	-	216.053	-	466.192
Καταθέσεις πελατών	16.605.891	5.104.657	3.509.411	146.333	200	25.366.492
Ομολογιακά δάνεια	115.500	353.252	42.148	820.354	395	1.331.649
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – συμβατικά ποσά πληρωτέα	606.448	343.940	201.709	27.432	7.602	1.187.131
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – συμβατικά ποσά εισπρακτέα	(592.618)	(338.400)	(195.548)	(22.899)	(7.743)	(1.157.208)
Δανειακό κεφάλαιο	-	102.960	221.806	431.328	-	756.094
Λοιπές υποχρεώσεις	193.265	253	-	-	-	193.518
	17.867.680	5.882.314	3.815.082	1.833.758	454	29.399.288

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

41. Διαχείριση κινδύνων – Άλλοι κίνδυνοι

Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από απάτη, μη εξουσιοδοτημένες συναλλαγές, λάθη, παραλήψεις, μειωμένη παραγωγικότητα, προβλήματα στα συστήματα ή εξωτερικούς παράγοντες. Παρουσιάζεται σε όλους τους οργανισμούς και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

Το Συγκρότημα διαχειρίζεται το λειτουργικό κίνδυνο μέσω ενός περιβάλλοντος ελέγχων στο οποίο οι διαδικασίες καταγράφονται και οι συναλλαγές συμφωνούνται και παρακολουθούνται. Αυτό υποστηρίζεται με περιοδικούς ελέγχους από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου του Συγκροτήματος και με τη συνεχή παρακολούθηση περιστατικών του λειτουργικού κινδύνου για να βεβαιωθεί ότι προηγούμενα περιστατικά δεν θα επαναληφθούν.

Εποπτικός κίνδυνος

Οι δραστηριότητες της Εταιρίας εποπτεύονται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Όπως και οι υπόλοιπες τράπεζες στην Κύπρο, έτσι και η Εταιρία οφείλει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Κυπριακή νομοθεσία, αλλά και με το ρυθμιστικό πλαίσιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Μελλοντικά είναι πιθανόν να εφαρμοσθούν αλλαγές στο νομικό ή ρυθμιστικό πλαίσιο, ως αποτέλεσμα ρυθμίσεων είτε της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, οι οποίες να έχουν δυσμενή επίδραση στα αποτελέσματα και τη χρηματοοικονομική κατάσταση της Εταιρίας.

Οι δραστηριότητες των Κυπριακών ασφαλιστικών εταιριών στην Κύπρο εποπτεύονται από τον Έφορο Ασφαλιστικών Εταιριών. Μελλοντικά είναι πιθανόν να εφαρμοσθούν νομικές ή ρυθμιστικές αλλαγές, ως αποτέλεσμα ρυθμίσεων είτε της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε του Εφόρου, οι οποίες να έχουν δυσμενή επίδραση στα αποτελέσματα και τη χρηματοοικονομική κατάσταση των ασφαλιστικών εταιριών του Συγκροτήματος.

Ένταση ανταγωνισμού

Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει ισχυρό ανταγωνισμό στις αγορές όπου δραστηριοποιείται. Στην Κύπρο, ο ανταγωνισμός προέρχεται κυρίως από τις εμπορικές τράπεζες, τις συνεργατικές πιστωτικές εταιρίες και ταμειυτήρια, τις διεθνείς τραπεζικές μονάδες και από ασφαλιστικές εταιρίες, οι οποίες προσφέρουν παρόμοια προϊόντα και υπηρεσίες.

Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η εισαγωγή του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος το 2008 διευκολύνει τη δραστηριοποίηση Ευρωπαϊκών τραπεζών, χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών οργανισμών στην Κυπριακή αγορά, αυξάνοντας έτσι τον ανταγωνισμό.

Στην Ελλάδα ο ανταγωνισμός προέρχεται κυρίως από τις Ελληνικές τράπεζες, οι οποίες κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος των περιουσιακών στοιχείων του τραπεζικού συστήματος. Στην Ελλάδα υπάρχει επίσης ανταγωνισμός από υποκαταστήματα ξένων (κυρίως Ευρωπαϊκών) τραπεζών και από συνεργατικές τράπεζες.

Ενδεχόμενη ένταση του ανταγωνισμού, με την προσφορά πιο ανταγωνιστικών επιτοκίων καταθέσεων και δανείων από αυτά που προσφέρει το Συγκρότημα, ενδεχομένως να δημιουργήσει πιέσεις στα περιθώρια κέρδους του Συγκροτήματος.

Νομικός κίνδυνος

Το Συγκρότημα ενδέχεται από καιρού εις καιρό να εμπλακεί σε δικαστικές ή διαιτητικές διαφορές ή αγωγές οι οποίες πιθανόν να επιφέρουν επιπτώσεις στις εργασίες και τα αποτελέσματά του. Ο νομικός κίνδυνος πηγάζει και από δικαστικές διαδικασίες που εκκρεμούν ή ενδέχεται να εγερθούν εναντίον του Συγκροτήματος (Σημ. 33) και από περιπτώσεις που ο μη ενδεδειγμένος νομικός χειρισμός θεμάτων από το Συγκρότημα επιφέρει την ακύρωση συμβολαίων πελατών εκθέτοντας το Συγκρότημα σε κίνδυνο από έγερση αγωγών εναντίον του.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

41. Διαχείριση κινδύνων – Άλλοι κίνδυνοι (συνέχεια)

Πολιτικός κίνδυνος

Εξωτερικοί παράγοντες που δεν τελούν υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος, όπως πολιτικές εξελίξεις στην Κύπρο και στο εξωτερικό, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τις δραστηριότητες, τη στρατηγική και τις προοπτικές του Συγκροτήματος. Ενδεικτικά, τέτοιοι παράγοντες περιλαμβάνουν αλλαγές στην κυβερνητική πολιτική, αλλαγές στην πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, πολιτική αστάθεια ή στρατιωτικές επιχειρήσεις που επηρεάζουν την Ευρώπη ή/και άλλες περιοχές στο εξωτερικό και κοινωνικές εξελίξεις στις χώρες όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα.

Ασφαλιστικός κίνδυνος

Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ότι σύμφωνα με τους όρους ενός ασφαλιστικού συμβολαίου, ένα ασφαλιζόμενο συμβάν θα υποχρεώσει την Εταιρία να καταβάλει παροχές αβέβαιου μεγέθους σε ακαθόριστη χρονική στιγμή. Ο ασφαλιστικός κίνδυνος είναι, λόγω της φύσης των ασφαλιστικών συμβολαίων, τυχαίος και ως εκ τούτου απρόβλεπτος.

Σε ένα χαρτοφυλάκιο ασφαλιστικών συμβολαίων όπου εφαρμόζεται η θεωρία των πιθανοτήτων στην τιμολόγηση και τις προβλέψεις, ο κυριότερος ασφαλιστικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα είναι οι πραγματικές απαιτήσεις και πληρωμές ωφελημάτων να υπερβούν το ποσό των υποχρεώσεων που έχουν αναγνωριστεί στις οικονομικές καταστάσεις. Αυτό μπορεί να συμβεί σε περίπτωση που η συχνότητα ή η δριμύτητα των απαιτήσεων είναι μεγαλύτερη της αναμενόμενης. Η πραγματοποίηση ασφαλιζόμενων συμβάντων είναι τυχαία και ο πραγματικός αριθμός και το ποσό των απαιτήσεων και ωφελημάτων διαφέρει από χρόνο σε χρόνο από αυτά που έχουν υπολογιστεί χρησιμοποιώντας στατιστικές μεθόδους.

Το Συγκρότημα μειώνει την έκθεση του στον ασφαλιστικό κίνδυνο μέσω της διασποράς του χαρτοφυλακίου σε μεγάλο βαθμό ασφαλιστηρίων συμβολαίων μέσω της σωστής επιλογής ασφαλιζόμενων κινδύνων στα πλαίσια της στρατηγικής ανάληψης και εκτίμησης κινδύνου (underwriting) και μέσω της χρήσης αντασφάλισης. Παρόλο που το Συγκρότημα κατέχει αντασφαλιστική κάλυψη, δεν απαλλάσσεται από τις άμεσες υποχρεώσεις του προς τους ασφαλιζομένους. Κατά συνέπεια το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο σε πιστωτικό κίνδυνο σε περίπτωση όπου οι αντασφαλιστές αδυνατούν να τηρήσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Για το λόγο αυτό το Συγκρότημα παρακολουθεί σε ετήσια βάση την πιστοληπτική ικανότητα των αντασφαλιστικών εταιριών με τις οποίες συνεργάζεται μέσω των οικονομικών τους αποτελεσμάτων και της διαβάθμισής τους από γνωστούς οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης.

42. Διαχείριση κεφαλαίου

Η κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος παρακολουθείται βάσει των κανονισμών που καθορίζονται από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας όπως αυτοί υιοθετήθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Το Δεκέμβριο 2006 η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έκδωσε την Οδηγία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (η 'Οδηγία', 'Βασιλεία II'), υιοθετώντας έτσι τις πρόνοιες της οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Βασιλεία II αποτελείται από τρεις πυλώνες: (I) ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων, (II) εποπτική εξέταση και αξιολόγηση και (III) δημοσιοποίηση πληροφοριών. Το Συγκρότημα υιοθέτησε τις πρόνοιες της Οδηγίας από την 1 Ιανουαρίου 2007.

Πυλώνας I – Ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων

Το Συγκρότημα υιοθέτησε την τυποποιημένη μέθοδο για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του λειτουργικού κινδύνου.

Σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο στον υπολογισμό της ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης για τον πιστωτικό κίνδυνο, εφαρμόζονται συντελεστές στάθμισης κινδύνου στις διάφορες κατηγορίες χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, αφού ληφθούν υπόψη διάφοροι ανασταλτικοί παράγοντες. Για χρηματοδοτικά ανοίγματα με οργανισμούς και εταιρίες, ο συντελεστής στάθμισης κινδύνου εξαρτάται επίσης και από τη διάρκεια της έκθεσης σε κίνδυνο (ισχύουν ευνοϊκότεροι συντελεστές στάθμισης όταν η διάρκεια του ανοίγματος είναι λιγότερη από τρεις μήνες).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

42. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Πυλώνας Ι – Ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων (συνέχεια)

Η τυποποιημένη μέθοδος για τον υπολογισμό της ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο αγοράς αθροίζει τις θέσεις από κινδύνους σε επιτόκια, μετοχές, ξένο συνάλλαγμα και τιμές αγαθών και τον κίνδυνο τιμών σε δικαιώματα προαίρεσης με βάση προκαθορισμένα μοντέλα.

Για το λειτουργικό κίνδυνο, η τυποποιημένη μέθοδος διαχωρίζει τις τραπεζικές δραστηριότητες σε οκτώ τομείς δραστηριότητας. Το μικτό εισόδημα χρησιμοποιείται ως ο κύριος δείκτης για τον καθορισμό του λειτουργικού κινδύνου σε κάθε τομέα δραστηριότητας. Η κεφαλαιακή απαίτηση υπολογίζεται χρησιμοποιώντας το μέσο όρο των σταθμισμένων δεικτών που υπολογίζονται για όλους τους τομείς δραστηριότητας, σε τριετή βάση.

Πυλώνας II – Εποπτική εξέταση και αξιολόγηση

Η εποπτική εξέταση και αξιολόγηση περιλαμβάνει κανόνες για να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν επαρκή κεφάλαια για να καλύψουν τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται το Συγκρότημα καθώς επίσης και ότι διαθέτει κατάλληλες δομές για διαχείριση των κινδύνων, πληροφόρηση και εταιρική διακυβέρνηση. Ο Πυλώνας II καλύπτει τους κινδύνους που δεν αναφέρονται στον Πυλώνα I, όπως τον κίνδυνο συγκέντρωσης, τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο, τον κίνδυνο στρατηγικής καθώς και οποιοδήποτε εξωτερικό παράγοντα επηρεάζει το Συγκρότημα (π.χ. επιδράσεις του επιχειρησιακού κύκλου).

Ο Πυλώνας II συνδέει τις εποπτικές απαιτήσεις κεφαλαίου με τις εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) του Συγκροτήματος και την αξιοπιστία των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου. Ο Πυλώνας II έχει σκοπό την επικοινωνία μεταξύ των εποπτικών αρχών και των τραπεζών σε συνεχή βάση καθώς και την αξιολόγηση των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών σε σχέση με τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται. Σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη, λαμβάνονται άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα για επαναφορά της κατάλληλης σχέσης μεταξύ κεφαλαίου και κινδύνων.

Πυλώνας III – Δημοσιοποιήσεις πληροφοριών από τις τράπεζες

Ο Πυλώνας III επιβάλλει τη γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές διαχείρισης κινδύνων του Συγκροτήματος όπως επίσης και τα αποτελέσματα του υπολογισμού των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων, μαζί με λεπτομερείς πληροφορίες αναφορικά με τη σύνθεση των βασικών ιδίων κεφαλαίων και των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων και των σχετικών αφαιρέσεων. Επίσης, γνωστοποιούνται τα αποτελέσματα της ΕΔΑΚΕ μαζί με διάφορες αναλύσεις που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο.

Διαχείριση κεφαλαίου

Ο κύριος στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Συγκροτήματος είναι η τήρηση των εποπτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων που επιβάλλονται, καθώς επίσης και η διατήρηση ισχυρών δεικτών πιστοληπτικής διαβάθμισης και υγιών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίξει τις εργασίες του και να μεγιστοποιεί την αξία προς τους μετόχους του.

Το Συγκρότημα διαχειρίζεται την κεφαλαιακή του δομή και προβαίνει σε αναπροσαρμογές ανάλογα με τις μεταβολές στις οικονομικές συνθήκες και τα χαρακτηριστικά των κινδύνων που πηγάζουν από τις εργασίες του. Για να διατηρήσει ή να αναπροσαρμόσει την κεφαλαιακή του δομή, το Συγκρότημα μπορεί να μεταβάλει το επίπεδο των μερισμάτων που πληρώνει προς τους μετόχους ή να εκδώσει ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης μέσω του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων (EMTN Programme) ή αξιόγραφα κεφαλαίου (υβριδικό κεφάλαιο) ή άλλες μορφές ομολόγων (όπως μετατρέψιμα χρεόγραφα). Επιπρόσθετα το Συγκρότημα μπορεί να επιλέξει την έκδοση μετοχών μέσω δικαιωμάτων προτίμησης (rights) ή μέσω της έκδοσης δικαιωμάτων αγοράς μετοχών (warrants).

Από την 1 Ιανουαρίου 2007, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απαιτεί από τις τράπεζες να διατηρούν ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ύψους 8%. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου μπορεί να επιβάλει τη διατήρηση επιπρόσθετων κεφαλαίων για κινδύνους που δεν καλύπτονται από τον Πυλώνα I.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

42. Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Διαχείριση κεφαλαίου (συνέχεια)

Κατά τα έτη 2008 και 2007, το Συγκρότημα συμμορφώθηκε πλήρως με όλες τις κεφαλαιακές υποχρεώσεις για εποπτικά κεφάλαια.

Εποπτικά κεφάλαια	2008	2007
	€000	€000
Βασικά ίδια κεφάλαια	1.540.566	1.677.765
Συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια	838.877	522.707
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	2.379.443	2.200.472

Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – πιστωτικός κίνδυνος	18.847.418	15.687.263
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – κίνδυνος αγοράς	136.675	58.926
Σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία – λειτουργικός κίνδυνος	2.194.888	1.610.422
	21.178.981	17.356.611

	%	%
Βασικός Δείκτης	7,2	9,7
Συμπληρωματικός Δείκτης	4,0	3,0
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	11,2	12,7

Με βάση την Οδηγία, τα εποπτικά κεφάλαια αποτελούνται από τα:

(i) Βασικά ίδια κεφάλαια που περιλαμβάνουν κυρίως το μετοχικό κεφάλαιο, το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, τα αδιανέμητα κέρδη μείον προτεινόμενα μερίσματα, συμφέρον μειοψηφίας και υβριδικό κεφάλαιο (μέχρι 15% των συνολικών βασικών ιδίων κεφαλαίων), μετά τις εποπτικές προσαρμογές που σχετίζονται με αποθεματικά δίκαιης αξίας. Η λογιστική αξία της υπεραξίας και άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων αφαιρείται από το πρωτοβάθμιο κεφάλαιο.

(ii) Συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια που περιλαμβάνουν κυρίως δανειακό κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης και αποθεματικά επανεκτίμησης (αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων και άλλα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ).

Οι επενδύσεις σε μη τραπεζικές θυγατρικές καθώς και οι συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο ή στο δανειακό κεφάλαιο άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων εφόσον υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου τους, αφαιρούνται εξίσου από τα βασικά ίδια κεφάλαια και τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια.

Υπάρχουν επίσης τοπικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για θυγατρικές εταιρίες που διεξάγουν τραπεζικές εργασίες στο εξωτερικό. Επιπρόσθετα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, οι επηρεαζόμενες θυγατρικές εταιρίες συμμορφώνονται και με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τοπικών εποπτικών αρχών στις χώρες όπου λειτουργούν.

Η αύξηση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων κατά το έτος 2008 προέρχεται κυρίως από τα κέρδη για το έτος, αφού λήφθηκαν υπόψη τα μερίσματα που πληρώθηκαν ή προτάθηκαν, καθώς και από την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων σαν αποτέλεσμα της επανεπένδυσης του μερίσματος και της έκδοσης μετατρέψιμων χρεογράφων ύψους €573 εκατ. Η αύξηση των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων αντικατοπτρίζει την αύξηση στα περιουσιακά στοιχεία στον ισολογισμό λόγω της αύξησης του όγκου εργασιών κατά τη διάρκεια του έτους η οποία προήλθε μερικώς από εξαγορές.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

43. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα

	2008	2007	2008	2007
	Αριθμός συμβούλων		€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδεδεμένα πρόσωπα:				
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ανά σύμβουλο	3	4	196.079	120.598
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ανά σύμβουλο	13	14	24.569	20.339
	16	18	220.648	140.937
Δάνεια και απαιτήσεις σε βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα πρόσωπα			2.657	877
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων			223.305	141.814
Δάνεια και απαιτήσεις:				
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και βασικά διευθυντικά στελέχη			7.321	9.814
- συνδεδεμένα πρόσωπα			215.984	132.000
			223.305	141.814
Εξασφαλίσεις			245.608	223.641
Έσοδα από τόκους			11.806	8.032
Καταθέσεις:				
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και βασικά διευθυντικά στελέχη			78.287	85.965
- συνδεδεμένα πρόσωπα			66.218	42.654
			144.505	128.619
Έξοδα από τόκους καταθέσεων			6.992	3.677
Ομολογιακά δάνεια και δανειακό κεφάλαιο:				
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και βασικά διευθυντικά στελέχη			13.800	171
- συνδεδεμένα πρόσωπα			1.569	50
			15.369	221
Έξοδα από τόκους ομολογιακών δανείων και δανειακού κεφαλαίου			442	3

Πρόσθετα από τα δάνεια και απαιτήσεις, υπήρχαν ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδεδεμένα τους πρόσωπα που απορρέουν κυρίως από πιστώσεις, εγγυήσεις και μη χρησιμοποιηθέντα όρια, ύψους €49.689 χιλ. (2007: €85.017 χιλ.) από τα οποία €44.283 χιλ. (2007: €79.532 χιλ.) αφορούν συμβούλους και συνδεδεμένα πρόσωπα των οποίων το σύνολο των πιστωτικών διευκολύνσεων υπερβαίνει το 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ανά σύμβουλο. Υπήρχαν επίσης ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς τα βασικά διευθυντικά στελέχη του Συγκροτήματος και συνδεδεμένα τους πρόσωπα ύψους €378 χιλ. (2007: €326 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

43. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα (συνέχεια)

Τα συνδεδεμένα πρόσωπα περιλαμβάνουν τους συζύγους, τα ανήλικα τέκνα και οντότητες στις οποίες οι σύμβουλοι/βασικά διευθυντικά στελέχη κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον 20% του δικαιώματος ψήφου σε γενική συνέλευση ή είναι διοικητικοί σύμβουλοι ή έχουν με οποιοδήποτε τρόπο τον έλεγχο τους.

Όλες οι συναλλαγές με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές με πελάτες παρόμοιας πιστοληπτικής ικανότητας. Όσον αφορά τα βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα, αριθμός πιστωτικών διευκολύνσεων έχει χορηγηθεί με βάση τους ισχύοντες όρους όπως και για το υπόλοιπο προσωπικό του Συγκροτήματος.

Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου και βασικών διευθυντικών στελεχών του Συγκροτήματος

	2008	2007
	€000	€000
Αμοιβή διοικητικών συμβούλων		
<i>Μη εκτελεστικοί</i>		
Δικαιώματα ως μέλη	678	740
<i>Εκτελεστικοί</i>		
Απολαβές υπό εκτελεστική ιδιότητα:		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	1.065	2.640
Χαριστικό φιλοδώρημα υπηρετήσης	678	-
Εισφορές εργοδότη	54	79
Δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης	157	186
Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών	752	9
Σύνολο απολαβών υπό εκτελεστική ιδιότητα	2.706	2.914
Απολαβές μη εκτελεστικού συμβούλου που είναι υπάλληλος της Εταιρίας	140	97
Σύνολο αμοιβών διοικητικών συμβούλων	3.524	3.751
Αμοιβή βασικών διευθυντικών στελεχών		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	881	2.098
Εισφορές εργοδότη	63	87
Δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης	140	195
Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών	376	17
Σύνολο αμοιβών βασικών διευθυντικών στελεχών	1.460	2.397
Σύνολο	4.984	6.148

Οι συνολικές απολαβές των εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων για το έτος, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών εργοδότη και άλλων ωφελημάτων, ήταν: ένας σύμβουλος μεταξύ €550-€600 χιλ., (μεταξύ €400-€450 χιλ. μη συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών), ένας σύμβουλος μεταξύ €900-€950 χιλ. (δεν υπήρχαν δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών) και ένας σύμβουλος μεταξύ €1.150-€1.200 χιλ. (μεταξύ €600-€650 χιλ. μη συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών). Το 2007 οι συνολικές απολαβές των εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων με και χωρίς τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών ήταν: ένας σύμβουλος μεταξύ €700-€750 χιλ., ένας σύμβουλος μεταξύ €850-€900 χιλ. και ένας σύμβουλος μεταξύ €1.250-€1.300 χιλ. Οι αμοιβές των εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων για το 2008 περιλαμβάνουν χαριστικό φιλοδώρημα αφυπηρέτησης ύψους €678 χιλ. προς πρώην εκτελεστικό σύμβουλο ο οποίος αποχώρησε από το Συγκρότημα.

Οι απολαβές των βασικών διευθυντικών στελεχών αποτελούνται από τις απολαβές των Γενικών Διευθυντών του Συγκροτήματος ο αριθμός των οποίων στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν τέσσερις (31 Δεκεμβρίου 2007: Έξι). Οι απολαβές των εκτελεστικών συμβούλων αποτελούνται από τις απολαβές των μελών της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης του Συγκροτήματος, ο αριθμός των οποίων στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν δύο (31 Δεκεμβρίου 2007: Τρεις).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

43. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα (συνέχεια)

Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου και βασικών διευθυντικών στελεχών Συγκροτήματος (συνέχεια)

Στα πλαίσια της παραχώρησης Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2008/2010 από την Εταιρία προς το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος, παραχωρήθηκαν 2.000.000 δικαιώματα στους εκτελεστικούς συμβούλους, 12.000 δικαιώματα σε μη εκτελεστικό σύμβουλο υπό την ιδιότητα του ως υπαλλήλου της Εταιρίας και 1.000.000 δικαιώματα στα βασικά διευθυντικά στελέχη στην τιμή των €9,41 κατά δικαίωμα (εύλογη αξία €1,17 κατά δικαίωμα). Η τιμή της μετοχής της Εταιρίας στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν ουσιαστικά χαμηλότερη από την τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων.

Στα πλαίσια της παραχώρησης Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2006/2007 από την Εταιρία προς το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος στις 30 Σεπτεμβρίου 2006, παραχωρήθηκαν 15.000 δικαιώματα στους εκτελεστικούς συμβούλους στην τιμή των €7,38 κατά δικαίωμα (εύλογη αξία €1,18 κατά δικαίωμα) και 18.000 δικαιώματα στα βασικά διευθυντικά στελέχη στην τιμή των €6,32 κατά δικαίωμα (εύλογη αξία €1,81 κατά δικαίωμα). Όλα τα Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2006/2007 εξασκήθηκαν από τους κατόχους τους κατά το 2007.

Κατά το 2007, 10.000 Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2001/2007 που είχαν παραχωρηθεί σε δύο μη εκτελεστικούς συμβούλους το έτος 2000 όταν αυτοί ασκούσαν εκτελεστικά καθήκοντα στο Συγκρότημα, εξασκήθηκαν στην τιμή των €5,57 κατά δικαίωμα. Επίσης κατά το 2007, οι εκτελεστικοί σύμβουλοι εξάσκησαν 3.000 Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2001/2007 στην τιμή των €5,57 κατά δικαίωμα και 15.000 Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών 2006/2007 στην τιμή των €7,38 κατά δικαίωμα.

Οι εκτελεστικοί σύμβουλοι συμμετέχουν στο βασικό πρόγραμμα παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης για το μόνιμο προσωπικό του Συγκροτήματος στην Κύπρο, το οποίο είναι πρόγραμμα καθορισμένων παροχών. Τα συνολικά ωφελήματα αφυπηρέτησής τους αυξήθηκαν το 2008 κατά €517 χιλ. (2007: €1.001 χιλ.).

Άλλες συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα

Ο κ. Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας, κατέχει έμμεσο συμφέρον και είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ομίλου Commercial General Insurance Ltd ο οποίος δραστηριοποιείται στο γενικό κλάδο ασφαλίστρων. Ο όμιλος Commercial General Insurance Ltd και η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ έχουν συνεργασία στον τομέα της αντασφάλισης. Το σύνολο των αντασφαλίσεων που εκχωρήθηκαν στον όμιλο Commercial General Insurance Ltd κατά το 2008 ανερχόταν σε €920 χιλ. (2007: €1.218 χιλ.).

Η κ. Άννα Διογένης, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας, κατέχει έμμεσο συμφέρον στην εταιρία Πυλώνες ΑΕ Ελλάς, η οποία προμηθεύει την Εταιρία με εξοπλισμό και παρέχει υπηρεσίες κατόπιν διαδικασίας προσφορών και στην εταιρία Unicars Ltd η οποία προμηθεύει το Συγκρότημα στην Κύπρο με αυτοκίνητα και σχετικές υπηρεσίες. Το σύνολο των αγορών από τις εν λόγω εταιρίες κατά το 2008 ανερχόταν σε €699 χιλ. (2007: €926 χιλ.). Επίσης η εταιρία Mellon Cyprus Ltd, η οποία προμηθεύει το Συγκρότημα με εξοπλισμό, επηρεάζεται σημαντικά από συνδεδεμένο πρόσωπο της κ. Άννας Διογένης. Το σύνολο των αγορών από την εν λόγω εταιρία κατά το 2008 ανήλθε σε €439 χιλ. (2007: €899 χιλ.).

Ο κ. Κώστας Ζ. Σεβέρης, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας, είναι ο κύριος μέτοχος της εταιρίας Δ. Σεβέρης και Υιοί Λτδ, η οποία είναι γενικός αντιπρόσωπος της θυγατρικής της Εταιρίας, Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ. Το σύνολο των προμηθειών που καταβλήθηκαν στην εταιρία Δ. Σεβέρης και Υιοί Λτδ κατά το 2008 ανερχόταν σε €147 χιλ. (2007: €166 χιλ.).

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

44. Εταιρίες του Συγκροτήματος

Οι εταιρίες και υποκαταστήματα που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος και οι δραστηριότητές τους (κατά χώρα καταστατικής έδρας) είναι:

Κύπρος	Δραστηριότητες
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	Εμπορική τράπεζα
Κτηματική Τράπεζα Κύπρου Λτδ	Εμπορική τράπεζα
Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO)	Χρηματοεπενδυτικές υπηρεσίες
Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ	Ασφάλειες γενικού κλάδου
EuroLife Ltd	Ασφάλειες κλάδου ζωής
Κέρμια Λτδ	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων
Kermia Properties & Investments Ltd	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων
Kermia Hotels Ltd	Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
BOC Ventures Ltd	Διαχείριση επενδύσεων επιχειρηματικού κεφαλαίου
Τεύκρος Επενδύσεις Λτδ	Επενδυτικό ταμείο
Τράπεζα Κύπρου Αμοιβαία Κεφάλαια Λτδ	Αδρανής
JCC Payment Systems Ltd	Συναλλαγές πιστωτικών καρτών
Cytrustees Investment Public Company Ltd (Σημ. 45)	Επενδυτική εταιρεία κλειστού τύπου
Interfund Investments Plc (Σημ. 46)	Επενδυτική εταιρεία κλειστού τύπου
Diners Club (Cyprus) Ltd	Παροχή πιστωτικών καρτών Diners
BOC Russia (Holdings) Ltd	Ενδιάμεση μητρική εταιρία
Ελλάδα	
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (υποκατάστημα)	Εμπορική τράπεζα
Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ (Κύπρου Leasing)	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Κύπρου Εμπορική ΑΕ	Χρηματοδοτήσεις οχημάτων και καταναλωτικών αγαθών
Κύπρου ΑΕΠΕΥ (Κύπρου Χρηματιστηριακή)	Χρηματοεπενδυτικές υπηρεσίες
Κύπρου ΑΕΔΑΚ	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων
Κύπρου Ακίνητα ΑΕ	Εκμετάλλευση ακινήτων
Κύπρου Ασφαλιστικές Υπηρεσίες ΜΕΠΕ	Πρακτόρευση ασφαλειών γενικού κλάδου
Κύπρου Ζωής (υποκατάστημα της EuroLife Ltd)	Ασφάλειες κλάδου ζωής
Κύπρου Ασφαλιστική (υποκατάστημα των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου Λτδ)	Ασφάλειες γενικού κλάδου
Ηνωμένο Βασίλειο	
Bank of Cyprus United Kingdom (υποκατάστημα)	Εμπορική τράπεζα

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

44. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Channel Islands	
Bank of Cyprus (Channel Islands) Ltd	Εμπορική τράπεζα
Tefkros Investments (CI) Ltd	Επενδυτικό ταμείο
Αυστραλία	
Bank of Cyprus Australia Ltd	Εμπορική τράπεζα
Ρουμανία	
Bank of Cyprus Romania (υποκατάστημα)	Εμπορική τράπεζα
Cyprus Leasing Romania IFN SA	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Otherland Properties Dorobanti SRL	Επενδύσεις ακινήτων
Ρωσία	
LLC CB Bank of Cyprus	Εμπορική τράπεζα
Cyprus Leasing LLC	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
CB Uniastrum Bank LLC (Σημ. 45)	Εμπορική τράπεζα
Uniastrum Leasing LLC (Σημ. 45)	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Ουκρανία	
JSC AvtoZAZbank (Σημ. 45)	Εμπορική τράπεζα

Στις 26 Μαΐου 2008 η Εταιρία ολοκλήρωσε την εξαγορά της Ουκρανικής τράπεζας JSC AvtoZAZbank (Σημ. 45). Η Εταιρία αρχικά απέκτησε το 97,2% του μετοχικού κεφαλαίου της JSC AvtoZAZbank. Η JSC AvtoZAZbank περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις ως θυγατρική από την ημερομηνία εξαγοράς της. Το Δεκέμβριο 2008, το ποσοστό συμμετοχής στην JSC AvtoZAZbank αυξήθηκε στο 99,7% μετά από επένδυση επιπρόσθετου κεφαλαίου από την Εταιρία.

Στις 31 Οκτωβρίου 2008 η Εταιρία εξαγόρασε (μέσω της εταιρίας BOC Russia (Holdings) Ltd) το 80% του μετοχικού κεφαλαίου της Ρωσικής τράπεζας CB Uniastrum Bank LLC και της Uniastrum Leasing LLC στη Ρωσία (Σημ. 45). Αυτές οι εταιρίες περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις ως θυγατρικές από την ημερομηνία εξαγοράς τους. Οι δύο ιδρυτικοί μέτοχοι της CB Uniastrum Bank LLC και της Uniastrum Leasing LLC, οι οποίοι είναι επικεφαλής της διοίκησής τους, διατηρούν (μέσω της BOC Russia (Holdings) Ltd) ποσοστό 10% του μετοχικού κεφαλαίου έκαστος.

Η επένδυση στην εταιρία Cytrustees Investment Public Company Ltd περιλήφθηκε στις οικονομικές καταστάσεις ως συγγενής εταιρία κατά την περίοδο από 8 Φεβρουαρίου μέχρι 26 Απριλίου 2007 με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Μετά την εξαγορά επιπρόσθετων μετοχών της εταιρίας από το Συγκρότημα στις 27 Απριλίου 2007 (Σημ. 45), η εν λόγω εταιρία λογιστικοποιείται ως θυγατρική εταιρία, σύμφωνα με τις πρόνοιες των ΔΠΧΠ.

Η επένδυση στην Interfund Investments Plc αποκτήθηκε στις 21 Μαΐου 2007 και περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Η θυγατρική εταιρία LLC CB Bank of Cyprus έλαβε άδεια για έναρξη λειτουργίας στη Ρωσία στις 6 Ιουνίου 2007, και έκτοτε περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις. Η θυγατρική εταιρία Cyprus Leasing LLC συστάθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2007 στη Ρωσία και έκτοτε περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

44. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Στις αρχές του 2009, το Συγκρότημα αποφάσισε να προχωρήσει με τη λειτουργική συγχώνευση των δραστηριοτήτων των δύο τραπεζικών μονάδων στη Ρωσία. Η συγχώνευση στοχεύει στην επίτευξη συνεργιών μεταξύ των δύο μονάδων μέσω της μείωσης των εξόδων και της βελτίωσης των συστημάτων και διαδικασιών. Η λειτουργική συγχώνευση των εργασιών αναμένεται να ολοκληρωθεί πλήρως κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009.

Όλες οι πιο πάνω εταιρίες είναι 100% θυγατρικές του Συγκροτήματος εκτός των ακόλουθων:

Εταιρία	Ποσοστό συμμετοχής		Λογιστικός χειρισμός
	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007	
JCC Payment Systems Ltd	45,00%	45,00%	Μέθοδος αναλογικής ενοποίησης
Cytrustees Investment Public Company Ltd	49,90%	49,98%	Ενοποίηση (8 Φεβρουαρίου μέχρι 26 Απριλίου 2007: Μέθοδος καθαρής θέσης)
Interfund Investments Plc	22,83%	22,83%	Μέθοδος καθαρής θέσης
JSC AvtoZAZbank	99,71%	-	Ενοποίηση
BOC Russia (Holdings) Ltd	80,00%	-	Ενοποίηση

Δεν υπήρξε άλλη μεταβολή στις εταιρίες που ενοποιήθηκαν καθώς και στο λογιστικό χειρισμό τους σε σχέση με τις 31 Δεκεμβρίου 2007, εκτός από τις αλλαγές που παρουσιάζονται σε αυτή τη σημείωση.

Το μερίδιο του Συγκροτήματος στα κύρια οικονομικά μεγέθη της κοινοπραξίας JCC Payment Systems Ltd είναι:

	2008	2007
	€000	€000
Μικτά έσοδα	10.207	10.684
Κέρδη πριν τη φορολογία	3.798	4.386
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	19.866	19.053
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	27.607	26.360

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

45. Εξαγορές θυγατρικών εταιριών

(i) JSC AvtoZAZbank

Στις 26 Μαΐου 2008, το Συγκρότημα εξαγόρασε το 97,2% του μετοχικού κεφαλαίου της Ουκρανικής τράπεζας JSC AvtoZAZbank. Η εξαγορά λογιστικοποιήθηκε με τη χρήση της μεθόδου της αγοράς.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα της JSC AvtoZAZbank από την ημερομηνία εξαγοράς της.

Η εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της JSC AvtoZAZbank κατά την ημερομηνία εξαγοράς και η λογιστική τους αξία αμέσως πριν την εξαγορά ήταν:

	<i>Εύλογη αξία</i>	<i>Λογιστική αξία πριν την εξαγορά</i>
	€000	€000
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και κεντρική τράπεζα	46.906	46.906
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	109.241	109.241
Ακίνητα και εξοπλισμός	9.192	9.192
Άυλα περιουσιακά στοιχεία από κατανομή τιμήματος εξαγοράς	2.587	-
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	2.906	2.906
	170.832	168.245
Καταθέσεις πελατών	(126.225)	(126.225)
Δανειακό κεφάλαιο	(2.762)	(2.762)
Καταθέσεις από τράπεζες	(21.814)	(21.814)
Άλλες υποχρεώσεις	(1.549)	(1.549)
	(152.350)	(152.350)
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	18.482	15.895
Συμφέρον μειοψηφίας	(521)	
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν	17.961	
Υπεραξία (Σημ. 45 (iii))	41.743	
Μετρητά που πληρώθηκαν	59.704	
Καθαρά μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που εξαγοράστηκαν με τη θυγατρική	44.841	
Καθαρή εκροή μετρητών	14.863	
Κόστος εξαγοράς σε μετρητά	59.704	

Το Δεκέμβριο 2008, το μερίδιο του Συγκροτήματος στη JSC AvtoZAZbank αυξήθηκε σε 99,7% μετά από την επένδυση επιπρόσθετου κεφαλαίου από την Εταιρία.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

45. Εξαγορές θυγατρικών εταιριών (συνέχεια)

(i) JSC AvtoZAZbank (συνέχεια)

Η υπεραξία που αναγνωρίστηκε αναλογεί σε οφέλη που αναμένεται να προκύψουν στο Συγκρότημα από την παρουσία του στην Ουκρανική αγορά.

Το συνολικό κόστος της εξαγοράς ύψους €59.704 χιλ. αποτελείται από μετρητά ύψους €57.882 χιλ. και έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την εξαγορά ύψους €1.822 χιλ.

Το κέρδος μετά τη φορολογία της θυγατρικής εταιρίας από την ημερομηνία εξαγοράς που αναλογεί στους μετόχους της Εταιρίας ανέρχεται σε €446 χιλ. Εάν η εξαγορά είχε πραγματοποιηθεί στην αρχή του έτους, η συνεισφορά αυτή θα ανερχόταν σε €1.656 χιλ.

Ως μέρος της συμφωνίας για την εξαγορά της JSC AvtoZAZbank, το Συγκρότημα έχει λάβει εγγυητική επιστολή από τον πωλητή ύψους €2,3 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008 η οποία καλύπτει συγκεκριμένες ζημιές που τυχόν να προκύψουν στο μέλλον και που σχετίζονται με την περίοδο πριν την εξαγορά.

(ii) CB Uniastrum Bank LLC και Uniastrum Leasing LLC

Στις 31 Οκτωβρίου 2008 το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου των εταιριών CB Uniastrum Bank LLC και Uniastrum Leasing LLC στη Ρωσία. Η εξαγορά λογιστικοποιήθηκε με τη χρήση της μεθόδου της αγοράς. Αυτές οι εταιρίες εξαγοράστηκαν 100% από την BOC Russia (Holdings) Ltd, η οποία ανήκει κατά 80% στην Εταιρία. Οι δύο ιδρυτικοί μέτοχοι των εταιριών που εξαγοράστηκαν, οι οποίοι ηγούνται της διεύθυνσης της CB Uniastrum Bank LLC, διατήρησαν ποσοστό συμμετοχής 10% έκαστος, μέσω της BOC Russia (Holdings) Ltd. Το εν λόγω μετοχικό κεφάλαιο υπόκειται σε συμφωνία δικαιώματος πώλησης/αγοράς (put/call option arrangement) τριετούς διάρκειας, πληρωτέο σε μετρητά και βασισμένο στις οικονομικές επιδόσεις των δύο εταιριών κατά τη διάρκεια των τριών ετών.

Αυτή η συμφωνία δικαιωμάτων αγοράς/πώλησης λογιστικοποιείται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως υποχρέωση. Η αναγνώριση της υποχρέωσης έχει ως αποτελέσματα το Συγκρότημα να λογιστικοποιεί ως εάν να έχει ήδη αποκτήσει τις μετοχές υποκείμενες σε αυτή τη συμφωνία. Κατά συνέπεια δεν αναγνωρίζονται δικαιώματα μειοψηφίας για σκοπούς παρουσίασης όσον αφορά τις μετοχές που υπόκεινται σε αυτή τη συμφωνία.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα των εταιριών που εξαγοράστηκαν από την ημερομηνία εξαγοράς τους.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

45. Εξαγορές θυγατρικών εταιριών (συνέχεια)

(ii) CB Uniastrum Bank LLC και Uniastrum Leasing LLC (συνέχεια)

Η προσωρινή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της CB Uniastrum Bank LLC και της Uniastrum Leasing LLC κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους ήταν:

	Προσωρινή εύλογη αξία που αναγνωρίστηκε στην εξαγορά
	€000
Μετρητά και τοποθετήσεις σε κεντρικές τράπεζες	113.311
Τοποθετήσεις σε τράπεζες	39.752
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.194.093
Επενδύσεις	34.666
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία	94.754
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	16.120
	1.492.696
Καταθέσεις πελατών	(1.121.841)
Δανειακό κεφάλαιο	(6.198)
Καταθέσεις από τράπεζες	(46.653)
Ομολογιακό κεφάλαιο	(99.253)
Άλλες υποχρεώσεις	(57.605)
	(1.331.550)
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν	161.146
Υπεραξία (Σημ. 45 (iii))	378.627
Συνολικό κόστος εξαγοράς	539.773
Κόστος εξαγοράς σε μετρητά	455.473
Εύλογη αξία δικαιώματος αγοράς/πώλησης	84.300
	539.773
Καθαρά μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που εξαγοράστηκαν με τις θυγατρικές	128.077
Καθαρή εκροή μετρητών	327.396
Κόστος εξαγοράς σε μετρητά	455.473

Ο λογιστικός χειρισμός στις οικονομικές καταστάσεις βασίστηκε σε προσωρινές εκτιμήσεις της εύλογης αξίας αφού η κατανομή του τιμήματος εξαγοράς δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Η υπεραξία που αναγνωρίστηκε αποδίδεται στα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν στο Συγκρότημα από τις εργασίες του στη Ρωσική αγορά.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

45. Εξαγορές θυγατρικών εταιριών (συνέχεια)

(ii) CB Uniastrum Bank LLC και Uniastrum Leasing LLC (συνέχεια)

Το συνολικό κόστος εξαγοράς αποτελείτο από μετρητά ύψους €449.835 χιλιάδες και έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την εξαγορά ύψους εκ €5.638.

Το κέρδος μετά τη φορολογία της CB Uniastrum Bank LLC και της Uniastrum Leasing LLC, από την ημερομηνία της εξαγοράς, που αναλογεί στους μετόχους της Εταιρίας ανέρχεται σε €5.095 χιλ. Εάν η εξαγορά είχε πραγματοποιηθεί στην αρχή του έτους, η συνεισφορά αυτή θα ανερχόταν σε €16.385 χιλ.

Ως μέρος της συμφωνίας εξαγοράς, οι πωλητές έχουν τοποθετήσει σε λογαριασμούς escrow ποσά τα οποία καλύπτουν ζημιές από συγκεκριμένα δάνεια που τυχόν θα προκύψουν καθώς και άλλες συγκεκριμένες εγγυήσεις. Το υπόλοιπο αυτών των λογαριασμών στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανερχόταν στα €132 εκατ. και κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων στα €87 εκατ.

(iii) Υπεραξία που προκύπτει από εξαγορές

	€000
Υπεραξία που προκύπτει από την εξαγορά της JSC AvtoZAZbank	41.743
Υπεραξία που προκύπτει από την εξαγορά της CB Uniastrum Bank LLC και της Uniastrum Leasing LLC	378.627
Σύνολο (Σημ. 20)	420.370

(iv) Cytrustees Investment Public Company Ltd

Κατά την περίοδο από 8 Φεβρουαρίου 2007 μέχρι 26 Απριλίου 2007 η Εταιρία αύξησε το μερίδιό της στην Cytrustees Investment Public Company Ltd ('Cytrustees') από 3,31% (στις 31 Δεκεμβρίου 2006) σε 24,89%, αγοράζοντας 21,58% του μετοχικού κεφαλαίου της Cytrustees. Η εξαγορά λογιστικοποιήθηκε με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Η Cytrustees είναι επενδυτική εταιρία κλειστού τύπου εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Στις 27 Απριλίου 2007, το Συγκρότημα αγόρασε επιπλέον 23,14% του μετοχικού κεφαλαίου της Cytrustees. Από αυτή την ημερομηνία, η Cytrustees λογιστικοποιείται ως θυγατρική εταιρία, σύμφωνα με τις πρόνοιες των ΔΠΧΠ. Τον Ιούνιο και Νοέμβριο του 2007 το Συγκρότημα επέλεξε να προβεί σε επανεπένδυση του μερίσματος της Cytrustees, σαν αποτέλεσμα της οποίας προέκυψαν επιπρόσθετες μετοχές. Στις 31 Δεκεμβρίου 2007 η Εταιρία κατείχε 49,98% του μετοχικού κεφαλαίου της Cytrustees. Κατά το 2008 η Εταιρία αγόρασε και πώλησε αριθμό μετοχών της Cytrustees με αποτέλεσμα η συμμετοχή στο μετοχικό της κεφάλαιο στις 31 Δεκεμβρίου 2008 να μειωθεί στο 49,90%.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

45. Εξαγορές θυγατρικών εταιριών (συνέχεια)

(iv) Cytrustees Investment Public Company Ltd (συνέχεια)

Το μερίδιο στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων της Cytrustees που αγοράστηκαν και η υπέρβαση του μεριδίου του Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος κατά τις ημερομηνίες των εξαγορών ήταν:

	Εύλογη αξία που αναγνωρίστηκε κατά την εξαγορά συμφέροντος μειοψηφίας	Εύλογη αξία που αναγνωρίστηκε κατά την εξαγορά της θυγατρικής εταιρίας	Εύλογη αξία που αναγνωρίστηκε κατά την εξαγορά της συγγενούς εταιρίας
	2008	2007	2007
	€000	€000	€000
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	1.659	20.551	17.096
Υπέρβαση μεριδίου Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος (Σημ. 8 και 10)	(325)	(3.320)	(3.732)
Κόστος εξαγοράς	1.334	17.231	13.364

Η πλειονότητα των καθαρών περιουσιακών στοιχείων αποτελούνται από επενδύσεις σε μετοχές και ομόλογα.

Οι εύλογες αξίες που αναγνωρίστηκαν κατά την ημερομηνία της εξαγοράς ήταν ίσες με τις λογιστικές αξίες των καθαρών περιουσιακών στοιχείων αμέσως πριν την εξαγορά.

Εκροή μετρητών στην εξαγορά θυγατρικής	€000
Καθαρά μετρητά και αντίστοιχα μετρητά που αγοράστηκαν με τη θυγατρική	2.546
Μετρητά που πληρώθηκαν	(17.231)
Καθαρή εκροή μετρητών	(14.685)

Το κέρδος πριν τη φορολογία που αναλογούσε στους μετόχους της Εταιρίας από την ημέρα εξαγοράς της θυγατρικής (27 Απριλίου 2007) μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2007 ήταν €4.311 χιλ.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

46. Επένδυση σε συγγενή εταιρία

Το Συγκρότημα κατέχει 22,83% στην Interfund Investments Plc, η οποία δραστηριοποιείται ως επενδυτική εταιρία κλειστού τύπου και είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Η συμμετοχή αγοράστηκε στις 21 Μαΐου 2007.

Το μερίδιο στην εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αγοράστηκαν και η υπέρβαση μεριδίου του Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος είναι:

	Εύλογη αξία που αναγνωρίστηκε κατά την εξαγορά
	€000
Εύλογη αξία καθαρών περιουσιακών στοιχείων (κυρίως επενδύσεις προς εμπορία) κατά την ημερομηνία της εξαγοράς	19.499
Υπέρβαση μεριδίου Συγκροτήματος στην καθαρή εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πάνω από το κόστος (Σημ. 10)	(1.082)
Κόστος εξαγοράς	18.417

Οι εύλογες αξίες που αναγνωρίστηκαν κατά την ημερομηνία της εξαγοράς ήταν ίσες με τις λογιστικές αξίες των καθαρών περιουσιακών στοιχείων αμέσως πριν την εξαγορά.

Το μερίδιο του Συγκροτήματος στην Interfund Investments Plc είναι ως ακολούθως:

	2008	2007
	€000	€000
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	5.808	17.359
Υποχρεώσεις	(145)	(41)
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	5.663	17.318
Λογιστική αξία της επένδυσης	5.663	17.318
Αγοραία αξία επένδυσης στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	3.137	15.164

Μερίδιο εσόδων και κέρδους της συγγενούς εταιρίας:		
Λειτουργική (ζημιά)/κέρδος	(10.249)	3.962
(Ζημιά)/κέρδη μετά τη φορολογία	(10.548)	3.911

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

47. Γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού

Στις 25 Φεβρουαρίου 2009, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας αποφάσισε όπως προτείνει σε Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων την έκδοση Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου ύψους μέχρι €645 εκατ.

Τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €1 έκαστο θα εκδοθούν στο άρτιο και θα διατεθούν με δικαίωμα προτεραιότητας στους υφιστάμενους μετόχους της Εταιρίας σε αναλογία €11 αξίας Μετατρέψιμου Αξιογράφου Κεφαλαίου για κάθε 10 μετοχές που θα κατέχουν οι μέτοχοι κατά την ημερομηνία αρχείου. Οι μέτοχοι θα δύνανται να εγγραφούν στην έκδοση των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου (με βάση τα Δικαιώματα Προτεραιότητας που θα τους παραχωρηθούν) καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό της απαιτούμενης αντιπαροχής είτε σε μετρητά είτε με την καταβολή Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018 της Εταιρίας αντίστοιχης ονομαστικής αξίας.

Τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου για τα πρώτα πέντε χρόνια (δηλαδή μέχρι τις 30 Ιουνίου 2014) θα φέρουν ετήσιο σταθερό επιτόκιο 5,50%. Σε περίπτωση που η Εταιρία δεν προβεί στην εξαγορά των Μετατρέψιμων Χρεογράφων στις 30 Ιουνίου 2014, το επιτόκιο τους θα είναι κυμαινόμενο και θα είναι ίσο με το επιτόκιο Euribor 6-μηνών που θα ισχύει στην αρχή της κάθε περιόδου τόκου συν περιθώριο 3,00%.

Τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου θα δύνανται κατ' επιλογή του κατόχου τους να μετατραπούν σε συνήθεις μετοχές της Εταιρίας κατά τις περιόδους μετατροπής. Ως πρώτη περίοδος μετατροπής καθορίστηκε η 15-30 Σεπτεμβρίου 2010 με τελευταία περίοδο μετατροπής την 15-31 Μαρτίου 2014. Η τιμή μετατροπής ορίστηκε σε €5,50 ανά συνήθη μετοχή ονομαστικής αξίας €1,00.

Σε περίπτωση τυχόν μη κάλυψης της έκδοσης των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου, άλλοι επενδυτές, μέτοχοι ή μη, περιλαμβανομένων και των κατόχων των Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για τα αδιάθετα καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό της απαιτούμενης αντιπαροχής είτε σε μετρητά είτε με την καταβολή Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018 της Εταιρίας αντίστοιχης ονομαστικής αξίας. Στην κατανομή των αδιάθετων Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου θα δοθεί προτεραιότητα στις αιτήσεις από τους κατόχους των υφιστάμενων Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018.

Τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου θα είναι αόριστης διάρκειας χωρίς ημερομηνία λήξης, θα μπορούν όμως, κατ' επιλογή της Εταιρίας, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους, στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουδήποτε δεδουλευμένους τόκους μετά τις 30 Ιουνίου 2014 ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που έπεται, κατόπιν έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών προς τα Μέλη της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Έκθεση επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Έχουμε ελέγξει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (η 'Εταιρία') και των θυγατρικών της (μάζί με την Εταιρία, το 'Συγκρότημα') στις σελίδες 8 μέχρι 124, που αποτελούνται από τον ενοποιημένο ισολογισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2008, και την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, την ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών στα ίδια κεφάλαια και την ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου για τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας είναι υπεύθυνο για την ετοιμασία και δίκαιη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιριών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει: σχεδιασμό, εφαρμογή και τήρηση εσωτερικού ελέγχου σχετικού με την ετοιμασία και τη δίκαιη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη λάθη και παραλείψεις, είτε οφειλομένων σε απάτη είτε σε λάθος, επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και υπολογισμό λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές υπό τις περιστάσεις.

Ευθύνη των Ελεγκτών

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη πάνω σ' αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν όπως συμμορφωνόμαστε με δεοντολογικές απαιτήσεις και όπως προγραμματίζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο για να πάρουμε λογικές διαβεβαιώσεις κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη λάθη και παραλείψεις.

Ένας έλεγχος συνεπάγεται την εκτέλεση διαδικασιών για τη λήψη ελεγκτικής μαρτυρίας για ποσά και άλλες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες που επιλέγονται εξαρτώνται από την κρίση του ελεγκτή, περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιωδών λαθών και παραλείψεων των οικονομικών καταστάσεων, είτε οφειλομένων σε απάτη είτε σε λάθος. Κάνοντας αυτές τις εκτιμήσεις κινδύνων, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη του τον εσωτερικό έλεγχο που σχετίζεται με την ετοιμασία και τη δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της οικονομικής οντότητας για να σχεδιάσει ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου της οικονομικής οντότητας. Ένας έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και της λογικότητας των λογιστικών εκτιμήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς και την αξιολόγηση της γενικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι η ελεγκτική μαρτυρία που έχουμε λάβει είναι επαρκής και κατάλληλη για να παράσχει μια βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών προς τα Μέλη της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2008, και της χρηματοοικονομικής επίδοσης και των ταμειακών ροών του για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιριών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών Απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περί Εταιριών Νόμου, Κεφ. 113, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Έχουμε πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεωρήσαμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.
- Κατά τη γνώμη μας, έχουν τηρηθεί από την Εταιρία κατάλληλα λογιστικά βιβλία.
- Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας συμφωνούν με τα λογιστικά βιβλία.
- Κατά τη γνώμη μας και από όσα καλύτερα έχουμε πληροφορηθεί και σύμφωνα με τις εξηγήσεις που μας δόθηκαν, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρέχουν τις απαιτούμενες από τον περί Εταιριών Νόμο, Κεφ. 113, πληροφορίες με τον απαιτούμενο τρόπο.
- Κατά τη γνώμη μας, οι πληροφορίες που δίνονται στην έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου στις σελίδες 3 μέχρι 7 συνάδουν με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα μέλη της Εταιρίας ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 156 του περί Εταιριών Νόμου, Κεφ. 113 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε ή αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Ernst & Young Cyprus Ltd

Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Λευκωσία

25 Φεβρουαρίου 2009